

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

HEMARBETE OCH SERVICEKONTAKTER

Två kartläggande undersökningar utförda av

Familjeberedningen

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1965

Kronologisk förteckning

1. Sveriges sjöterritorium. Kihlström. 135 s.+1 utviksblad. U.
2. Sammanställning av remissyttranden över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 1: Allmänna uttalanden samt 1 och 2 kap. i förslaget till regeringsform. Norstedt & Söner. 188 s. Ju.
3. Sammanställning av remissyttranden över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 2: Kap. 3, 4 och 5 i förslaget till regeringsform. Norstedt & Söner. 120 s. Ju.
4. Tandvårdsförsäkring. Kihlström. 186 s. S.
5. Mättenheter. Kihlström. 47 s. Fi.
6. Om den kommunala självstyrelsens lokala förankring. Esselte. 100 s. I.
7. Praktik- och feriearbetsförmedling. Esselte. 177 s. I.
8. Skånes och Hallands vattenförsörjning. Esselte. 513 s.+5 st. kartbilagor. K.
9. Arbetsmarknadspolitik. Esselte. 567 s. I.
10. Antikvitetskollegiet. Esselte. 281 s. E.
11. Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader I. Esselte. 280 s. E.
12. Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader II. Specialutredningar. Esselte. 741 s. E.
13. Rättegångshjälp. Norstedt & Söner. 166 s. Ju.
14. Godtroshärvärv av lösöre. Norstedt & Söner. 241 s. Ju.
15. De svenska utlandsförsamlingarnas ekonomi. Esselte. 129 s. E.
16. Ny jordförvärvslag. Hæggeström. 193 s. Jo.
17. Fastställande av faderskapet till barn utom äktenskap. Beckman. 94 s. Ju.
18. Fartygs befälhavare. Gemensamt haveri och öis-pasch. Ansvarsbestämmelser m. m. Esselte. 221 s. Ju.
19. Friluftslivet i Sverige. Del II. Friluftslivet i samhällsplaneringen. Svenska Reproduktions AB. 383 s.+1 st. kartbilaga. K.
20. Radions och televisionens framtid i Sverige. I. Bakgrund och förutsättningar, programfrågor. Organisations- och finansieringsfrågor. Hæggeström. 530 s. K.
21. Radions och televisionens framtid i Sverige. II. Bildnings- och undervisningsverksamhet. Forskningsfrågor. Hæggeström. 227 s. K.
22. Dagstidningarnas ekonomiska villkor. Esselte. 212 s.+1 st. kartbilaga. Ju.
23. Uppbördsfrågor. Esselte. 228 s. Fi.
24. Institutet för arbetshygien och arbetsfysiologi. Kihlström. 88 s. S.
25. Studieplaner för lärarutbildning. Esselte. 490 s. E.
26. Ändringar i ensittarlagen m. m. Esselte. 61 s. Ju.
27. De svenska jordbruksprodukternas distributions- och marginalförhållanden. Esselte. 192 s. Jo.
28. Nytt skattesystem. Remissyttranden. Esselte. 633 s. Fi.
29. Lärarutbildningen IV: 1. Esselte. 714 s. E.
30. Lärarutbildningen IV: 2. Esselte. 92 s. E.
31. Specialundersökningar om lärarutbildning V. Esselte. 441 s. E.
32. Höjd bostadsstandard. Esselte. 569 s. I.
33. Vägmarken. Kungl. Luftfartsstyrelsen. 296 s. K.
34. Sammanställning av remissyttranden över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 4. Kap. 7, 8, 9 och 10 i förslaget till regeringsform samt övergångsbestämmelserna. Esselte. 103 s. Ju.
35. Nykterhet i trafik. Esselte. 91 s. K.
36. Sveriges släktnamn 1965. AB E G Johanssons Boktryckeri, Karlshamn. 485 s. H.
37. Sammanställning av remissyttranden över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 5. Förslaget till riksdagsordning. Norstedt & Söner. 46 s. Ju.
38. Affärstiderna. Del I. Motiv och lagförslag. Esselte. 151 s. I.
39. Affärstiderna. Del II. Konsumentundersökning. Esselte. 115 s. I.
40. Kommunala bolag. Esselte. 345 s. I.
41. Pensionsstiftelser II. Esselte. 302 s. Ju.
42. Körkortet och trafikutbildningen. Esselte. 291 s. K.
43. Statens trafikverk. Esselte. 196 s. K.
44. Stöd åt hästaveln. Kihlström. 193 s. Jo.
45. Beredskap mot oljeskador. Kihlström. 96 s. H.
46. Radiolag. Kihlström. 55 s. K.
47. Statens vägverk. Kihlström. 135 s. K.
48. Arbetstid och arbetsinspektion för vägtrafiken. Esselte. 324 s. K.
49. Hälso- och socialvårdens centrala administration. Berlingska Boktryckeriet, Lund. 388 s. S.
50. Mentalsjukhusens personalorganisation. Del II. Målsättning och utformning. Esselte. 310 s. S.
51. Gemensamma bostadsförmedlingar. Hæggeström. 64 s. I.
52. Soldathemsverksamheten. Hæggeström. 167 s. FÖ.
53. Polisutbildningen. Hæggeström. 322 s. I.
54. Författningsfrågan och det kommunala sambandet. Kihlström. 584 s.+1 utviksblad. Ju.
55. Barn på anstalt. Esselte. 356 s.+16 s. ill. S.
56. Fackutbildning i automatisk databehandling. Hæggeström. 127 s. E.
57. Samordnad rehabilitering. Del 3. Rehabiliteringsinsatser i näringslivet. Tiden-Barnängen. 64 s. S.
58. Radioansvarighetslag. Berlingska Boktryckeriet, Lund. 130 s. Ju.
59. Kyrklig beredskap. Hæggeström. 324 s. E.
60. Vuxenutbildning i gymnasium och fackskola. Beckman. 269 s. E.
61. Mönsterskydd. Norstedt & Söner. 415 s. Ju.
62. Vissa pensionsfrågor. Svenska Reproduktions AB. 57 s. S.
63. Lokaler för ungdomsverksamhet. Kihlström. 100 s. E.
64. Riksdagens justitieombudsmän. Norstedt & Söner. 257 s. Ju.
65. Hemarbete och servicekontakter. Beckman. 140 s. S.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1965:65

Socialdepartementet

HEMARBETE
OCH SERVICEKONTAKTER

*Två kartläggande undersökningar utförda av
Familjeberedningen*

STOCKHOLM 1965

K L BECKMANS TRYCKERIER AB

STATENS OFFENTLIGA FÖRVALTNINGEN

Regeringskansliet

HJEMARBETE

OCH SERVICERÖKONTAKTER

För kartläggande undersökning utförd av

Enheten för arbetsmarknaden

STATENS OFFENTLIGA FÖRVALTNINGEN
REGERINGSKANSLIET

Till konungen

Genom beslut den 6 juni 1962 tillsatte Kungl. Maj:t en beredning med upp-
gift att kartlägga och analysera olika problem i anknytning till samhällets
service för barnfamiljerna och att till Kungl. Maj:t inkomma med de för-
slag beredningen med anledning härav finner påkallade.

Till ledamöter av denna beredning — som benämndes familjeberedningen — utsåg Kungl. Maj:t statsrådet Ulla Lindström, tillika beredningens ordförande, landstingsdirektören Gillis Albinsson, professorn Ragnar Bentzel, fru Barbro Bornedal, barnavårdsdirektören Karl-Erik Granath, professorn Georg Karlsson, fru Maj-Lis Landberg, redaktören Kerstin Lundberg, fru Linnea Nyman, avdelningschefen Bertil Rehnberg, docenten Bertil Söderling samt fru Katarina Wilandh.

För beaktande i de delar som inte faller inom ramen för andra kommittéers utredningsuppdrag har Kungl. Maj:t till beredningen överlämnat ett antal riksdagsskrivelser. Sålunda har bland annat överlämnats en skrivelse från 1962 års riksdag med anhållan om utredning rörande samhällets ansvar för barnkostnaderna och om särskilda åtgärder för att förbättra dessa familjers ställning samt rörande befolkningsfrågans olika aspekter. Vidare har överlämnats en skrivelse från 1963 års riksdag angående ekonomiskt stöd till hemarbetande mödrar med barn i förskoleåldern.

För att erhålla ökad kännedom om arten och omfattningen av familjearbetet med hänsyn till familjens sammansättning har beredningen låtit företaga två kartläggande undersökningar, vilka redovisas i föreliggande betänkande. Den första undersökningen (avsnitt A) har därvid närmast ägnats det arbete, som utförs inom hemmet, medan den andra undersökningen (avsnitt B) ägnats åt familjernas externa kontakter d.v.s. besök vid och kontakter med olika institutioner och inrättningar.

Professor Carin Boalt — tillkallad såsom expert åt beredningen den 7 maj 1963 — har svarat för planering och bearbetning av den förra undersökningen samt i appendix 1 a också lämnat en redogörelse för denna undersöknings resultat.

Stockholm i november 1965.

För familjeberedningen

Ulla Lindström

| *Billy Thorstenson*

Innehåll

AVSNITT A

<i>Kartläggning av familjearbetet</i>	7
Beredningens sammanfattning och synpunkter	7
1. Hur undersökningen utförts	8
2. Urval	9
3. De undersökta familjerna	9
4. Tid för hemarbetet	12
5. Barntillsynen	13
6. Den egentliga barnskötseln	15
7. Hushållsarbetet	16
8. Inköp och andra ärenden	18
9. Beredningens synpunkter	19
Appendix 1 a) Redogörelse för resultaten från familjearbetsundersökningen, av professor Carin Boalt och fil. kand. Annika Johansson	21
Appendix 1 b) Specialstudie av lantbrukarhustrurs förvärvsinsats	47
Appendix 1 c) Specialstudie av husmödrar med kvalificerad huslig utbildning	51

AVSNITT B

<i>Kartläggning av familjernas servicekontakter</i>	54
1. Besöksfrekvens	55
2. Kontaktperson och kontaktdag	57
3. Väntetider i samband med besök	58
4. Olägenheter i samband med besök	61
5. Telefonkontakter	63
6. Beredningens synpunkter	64
Bilagor till avdelning A:	
Bilaga A 1. Tabellsamling	69
Bilaga A 2. Intervjuformulär	82
Bilaga A 3. Utdrag ur instruktion för lokalombuden	99
Bilagor till avdelning B:	
Bilaga B 1. Tabellsamling samt urval och felkällor	111
Bilaga B 2. Förteckning över institutioner som ingår i undersökningen	129
Bilaga B 3. Intervjuformulär	131

112

Kapitel om Jordbrukets

1. Jordbrukets

1.1. Jordbrukets

1.1.1. Jordbrukets

1.1.2. Jordbrukets

1.1.3. Jordbrukets

1.1.4. Jordbrukets

1.1.5. Jordbrukets

1.1.6. Jordbrukets

1.1.7. Jordbrukets

Appendix 1. Jordbrukets

Appendix 2. Jordbrukets

Appendix 3. Jordbrukets

Appendix 4. Jordbrukets

Appendix 5. Jordbrukets

Appendix 6. Jordbrukets

Appendix 7. Jordbrukets

Appendix 8. Jordbrukets

Appendix 9. Jordbrukets

Appendix 10. Jordbrukets

Appendix 11. Jordbrukets

Appendix 12. Jordbrukets

Appendix 13. Jordbrukets

Appendix 14. Jordbrukets

Appendix 15. Jordbrukets

Appendix 16. Jordbrukets

Appendix 17. Jordbrukets

Appendix 18. Jordbrukets

Appendix 19. Jordbrukets

Appendix 20. Jordbrukets

Appendix 21. Jordbrukets

Appendix 22. Jordbrukets

Appendix 23. Jordbrukets

Appendix 24. Jordbrukets

Appendix 25. Jordbrukets

Appendix 26. Jordbrukets

Appendix 27. Jordbrukets

Appendix 28. Jordbrukets

Appendix 29. Jordbrukets

AVSNITT A

Kartläggning av familjearbetet

Beredningens sammanfattning och synpunkter

Många olika åtgärder har vidtagits av samhället för att ge barnfamiljerna möjligheter till levnadsvillkor som inte alltför mycket skiljer sig från andra familjegrupper. Ändå består en klyfta i levnadsstandarden mellan hushåll med och utan barn och den vidgas allteftersom barnantalet ökar. Uppoffringar av direkt ekonomisk natur, vilka följer med en ökad familj, har familjebereidningen belyst i en tidigare utredning (Ökat stöd till barnfamiljer SOU 1964: 36). Men insatser för barnens räkning göres ju inte endast i form av utgifter, som kan summeras i beräkningar av vad barn kostar att ha. Också den fysiska och psykiska omvårdnad, som krävs för att främja uppväxten av friska och socialt välanpassade barn, utgör en indirekt kostnad och ofta en betydande sådan och har föranlett familjebereidningen att i flera sammanhang diskutera vårdnadsuppgiftens omfång och uppdelning, bl.a. i kollektiv barntillsyn (PM om barnstugor, stencil, Socialdepartementet 1963) och dess ersättning med vårdnadsbidrag (SOU 1964: 36).

Tendensen till ökad förvärvsintensitet bland mödrar och inte minst småbarnsmödrar har aktualiserat gamla önskemål om en värdering av hemarbetet, som skulle kunna läggas till grund för en åtminstone ungefärlig uppskattning av vårdkostnaderna för barnen. Förhoppningar har också yppats på en sådan kartläggning av hemarbetet, dess innehåll och omfattning, att man skulle kunna få underlag även för bedömningar av andra sammanhängande problem som exempelvis frågan om ATP-poäng för vårdnadsår, förvärvsavdrags- och sambeskattningsproblematiken, storleken av sjukförsäkringsförmåner och normer för familjerättsliga underhållsbidrag.

Svårigheterna att infria sådana önskemål är uppenbara. En utredning och precisering av hemarbetet, i syftet att åsätta detta ett »värde», måste spänna över en lång rad produktions-, service- och vårdnadsuppgifter inom hushållen och försöka nå fram till ett mått på den tid, som åtgår för dessa uppgifter i hushåll av olika sammansättning, med olika bostadsstandard och i olika geografisk och social miljö. Ännu svårare är att sedan i pengar värdesätta den uppmätta tiden för arbetet — kvaliteten därav är givetvis oåtkomlig för objektiva bedömningar. En kvinnas prestationer i hemmet och det värde de representerar för barnen, maken och samhället kan

endast konkretiseras i den stund hon upphör med dem för att överlåta dem på annan, betald arbetskraft eller — motsatt — hon lämnar en avlönad anställning för att i stället utföra dessa prestationer i hemmet. Någonstans i skärningen mellan marknadslönen för hushålls- och vårdnadsarbete och den individuella förvärvsförmågan med vad den kan avkasta ekonomiskt ligger alltså »hemarbetets värde», uttryckt i kronor.

Emellertid kan man komma ett stycke på väg genom undersökning och studium av vissa bestämda arbetsuppgifter av stor allmängiltighet och vikt samt mäta dessa tidmässigt i olika representativa hushållstyper.

1. Hur undersökningen utförts

Vid undersökningar av den här typen kan olika metoder för datainsamling komma till användning. En möjlighet är att husmödrarna själva bokför den tid de använder för olika arbetsmoment. Detta tillvägagångssätt är emellertid mycket osäkert och medför ofta en hög bortfallsprocent. En annan möjlighet är att en person följer husmodern under en dag och därvid tidsstuderar de uppgifter hon utför. Sådana observationsstudier är dock dels mycket kostsamma och dels medför närvaron av en observatör risk för att familjen ändrar sina vanliga beteenden.

Familjeberedningen har därför valt att genom intervjuer rekonstruera i vilken omfattning och under hur lång tid familjens medlemmar en viss dag ägnat sig åt olika sysselsättningar. För detta ändamål upprättades ett speciellt frågaformulär (bil. A 2), med vars hjälp uppgifter om familjernas sammansättning och bostadsförhållanden samt familjemedlemmarnas yrke och utbildning m.m. insamlades. För varje familjemedlem fanns också ett speciellt tidsschema, där 50 olika sysselsättningar, sammanförda under huvudrubrikerna vila-fritid, hushållsarbete, inköp och servicekontakter, barntillsyn och -vård, arbete-*ej* hushåll, samt en grupp »övrigt» fanns angivna. Där fanns också plats för registrering av varje kvartstimme av dygnets 24 timmar. På grundval av husmödrarnas uppgifter har intervjuarna på detta schema markerat tidsätgången för varje sysselsättning som varit aktuell. Om någon hållit på med flera saker samtidigt, har endast vad som kunde betraktas såsom huvudsysselsättning registrerats. Den kortaste tidsperiod, som tidsschemat upptog, var som nämnt en kvarts timme. Detta har medfört att man inte kunnat markera kortare tidspass än 8 minuter, vilket som närmare påpekas under rubrikerna barnskötsel och hushållsarbete i någon mån kan påverka tider och frekvenser för vissa sysslor.

I tidigare jämförbara undersökningar har man i regel endast tagit hänsyn till tidsätgången för husmoderns arbete, medan här samtliga familjemedlemmars insatser registrerats, ehuru uppgifterna avgivits av husmodern. Genom

att man dessutom studerat ett så omfattande och differentierat antal aktiviteter, som överhuvudtaget kan förekomma, har en mycket noggrann kartläggning erhållits av familjemedlemmarnas tidsdispositioner. Då man vidare valt att utgå från familjestrukturen med hänsyn till barnens antal och åldrar, torde undersökningen ge ganska rättvisande jämförelser av tidsåtgången i olika familjetyper för arbete, barnavård, fritidssysselsättningar m.m.

2. Urval

Urvalet av familjerna har skett så att ortsgrupp och bostadsstandard hållits under kontroll, dvs. varje familjetyper är representerad av samma antal fall i tre olika ortsgrupper — 1) större tätort, representerad av Stockholm, 2) mindre tätortskommun (med 10 000—20 000 invånare) och 3) glesbygdskommuner — samt i två olika bostadsstandardgrupper: 1) låg standard och 2) hög standard. Sju familjetyper har utvalts för studium: Grupp 1 är barnlös, dvs. i dessa familjer finns inga hemmavarande barn under 16 år. I grupp 2 finns ett barn i åldern 0—3 år, i grupp 3 finns ett skolbarn och i grupp 4 finns två barn under skolåldern, varav ett är 0—3 år och ett 4—6 år. I grupperna 5, 6 och 7 finns ett barn på 0—3 år och därutöver ett, två resp. tre skolbarn. Urvalet av familjerna skedde i två etapper: först genom en postenkät, som gav underlag för det egentliga urvalet av 630 hushåll, som slutligen uttogs för personliga intervjuer. Endast familjer med två makar medtogs i urvalet för intervjun. Intervjuer utfördes sedan med 571 familjer, vilket innebär ett bortfall av 9,4 procent. Dessa var i stort sett jämnt fördelade på familjetyper, ortstyper och bostadsstandardkategori. Intervjuerna utfördes i mars—april 1964.

3. De undersökta familjerna

Intervjufamiljerna utgör inte något statistiskt representativt urval av svenska hushåll, eftersom t.ex. antalet 4-barnsfamiljer i undersökningen är lika stort som antalet 1-barnsfamiljer. Urvalsprincipen har i stället bestämts av det angivna syftet: att studera arbetsmängden i hemmen under jämförelser mellan familjer med olika barnantal eller utan barn. De undersökta familjerna omfattar sålunda de i Sverige vanligast förekommande familjetyperna vad sammansättningen angår, i princip lika många av varje »sort», och representerar dessa familjetyper uppdelade på olika bosättningsplatser och bostadsstandard. Att därigenom vissa familje- och ortstyper blivit över- eller underrepresenterade har knappast någon betydelse med den målsättning som undersökningen haft. De uppgifter som framkommit torde ge en god bild av den arbetstid, som användes för olika arbetsinsatser i hemmet, när familjen bor i en viss geografisk miljö och har den sammansättning som studerats här.

De undersökta familjernas fördelning på olika socialgrupper stämmer i stort sett med motsvarande fördelning av hushållen inom landet. Detsamma gäller inte om husmödrarnas ålder i de olika familjetyperna. Medianåldern uppvisar vissa variationer, med den lägsta i familjer med ett litet barn (typ 2; 26 år) och den högsta i familjer med ett skolbarn (typ 3; 42 år). Uppmärksammas bör, att bland de barnlösa hushållen endast medtagits sådana där husmodern är under 50 år; medianåldern har där blivit den näst högsta eller 38 år.

I den övervägande delen av de undersökta hushållen var skolstandarden för både man och hustru att ha genomgått folkskola. I familjetyperna 2 och 4, dvs. där medianåldern för husmödrarna är lägst, finner man helt naturligt den högsta utbildningsnivån. Endast 5 % av totala antalet husmödrar har skaffat sig en mer än ett-årig utbildning inom husliga områden medan omkring 70 % helt saknar sådan.

Av samtliga hustrur hade 40 % någon form av förvärvsarbete utöver hemarbetet. I gruppen utan barn gällde detta 70 %. Förvärvsintensiteten växlar med barnens ålder och antal. Den är lägst i gruppen med 2 barn under skolåldern — 23 % — och högst i gruppen med ett skolbarn — 46 %. Totalt arbetar 1/3 på heltid av dem som har förvärvsarbete. Nära hälften av de förvärvsarbetande husmödrarna med ett litet barn har uppgivit, att de arbetar på heltid.

Undersökningen visar att förvärvsarbetande mödrar med två eller flera barn till större delen förvärvsarbetar mindre än 20 timmar per vecka. Bland dem med två små barn under 6-årsåldern förvärvsarbetar emellertid 1/3 över 36 timmar per vecka, medan 1/3 förvärvsarbetar 21—25 timmar och endast 1/3 förvärvsarbetar mindre än 20 tim./vecka. Till jämförelse kan nämnas att av de förvärvsarbetande gifta kvinnorna utan barn i utredningsmaterialet nära 2/3 arbetar mer än 36 timmar i veckan. Förvärvsarbetet påverkar helt naturligt kvinnans arbete i hemmet. Gemensamt för alla förvärvsarbetande i utredningen är att de inskränker sitt hemarbete för att få utrymme för förvärvsarbetet och att de förvärvsarbetande i genomsnitt ägnar blott hälften så mycket tid åt hem- och barnvård, som de vilka arbetar uteslutande hemma.

Framförallt förekommer förvärvsarbete inom service- och kontorsyrken — de förra ger också de bästa möjligheterna till deltidsanställning. Det tycks föreligga en tendens att hustrun tar arbete, så snart det blir möjligt för henne med hänsyn till barnen. Detta gäller särskilt yrken, där arbetstidens omfattning och förläggning ger hyggliga förutsättningar för en kombinerad av förvärvsarbetet med hemmets skötsel. Barntillsynen ordnas mest inom familjen genom make och syskon (20 % resp. 10 % av fallen) medan släktingar, grannar och hemhjälp hjälper till i sammanlagt 29 % av fallen. Samhälleliga institutioner som daghem och lekskolor utnyttjas — eller kan utnyttjas — i endast ringa omfattning. Tillsammans med familjedag-

hem bereder de plats för 9 % av barnen. I viss utsträckning får barnet följa med till arbetet eller har husmor sitt förvärvsarbete förlagt till hemmet (16 % resp. 9 %). 5 % slutligen av de små barnen uppges sköta sig själva. Mödrarna i dessa fall arbetar ofta mindre än 10 tim./vecka och det får antas att deras arbete kan utföras under tider då barnet sover.

De olika sysslorna inom hemmet utföres i helt övervägande grad av hustrun, även i de fall där hon har förvärvsarbete på heltid. Betald hemhjälp och annan hjälp i hushållet förekommer i mindre utsträckning: endast i 7 resp. 16 % av samtliga familjer — och då framförallt i småbarnsfamiljer där husmor förvärvsarbetar. De ägnar sig framförallt åt barntillsyn samt — hemhjälparna — åt städning.

Bostäderna för de undersökta familjerna visar övervägande god standard. De är något större i glesbygdshushållen — framförallt större än i Stockholm. Bostadsytan växer också något med ökat barnantal med undantag för familjetyper 7 (4-barnsfamiljer) där den är mindre än för 3-barnsfamiljer (typ 6). I typ 7 är det också minst vanligt att familjerna har bil. Innehavet av bil varierar även mellan ortstyper och är vanligast i glesbygd, där 77 % uppgivit sig ha bil, mot 62 % i Stockholm.

Den hushållstekniska utrustningen är genomgående mycket hög hos de undersökta familjerna. Nära 90 % av samtliga har exempelvis kylskåp. Detta kan medverka till att man inte märker någon speciellt utpräglad tendens hos de förvärvsarbetande husmödrarna att i större utsträckning än de helt hemarbetande utnyttja färdigvaror eller att köpa service som medför arbetslättnader. I fråga om tvätt uppgav dock 33 % av de förvärvsarbetande på heltid, att de sänt bort vittvätten, medan motsvarande siffra var 14 % för de hemarbetande.

Några skillnader mellan familjetyperna när det gäller tvättorganisation har inte kunnat konstateras och det verkar inte heller som om husmödrarnas ålder skulle påverka tvättvanorna. Däremot synes bostadens försörjning med tvättutrustning inverka, vilket understryks av att yngre husmödrar, som oftare bor i bostäder med maskinell utrustning, i något högre grad tvättar i egen maskin än de äldre.

I stor utsträckning uppgavs, att man bakade hemma: i ca 1/3 av hushållen mjukt matbröd och i ca 4/5 av hushållen vetebröd respektive kakor. Andelen hushåll som bakar allt slags bröd växer med barnantalet; hela 40 procent av husmödrarna med fyra barn bakade alla tre brödsorterna. Varken förvärvsarbetet eller åldern verkar dock ha någon betydelse, medan däremot andelen, som inte bakat någon brödsort, är avsevärt större i städer och tätorter än i glesbygd. Vad beträffar hemsömnad (exklusive lagning) förekommer sådan i omkring 40 % av alla barnfamiljer. Drygt 1/3 av samtliga undersökta familjer med och utan barn har sytt något plagg till familjen, huvudsakligen av enklare beskaffenhet. Färdigvaror används betydligt mera av Stockholmshushållen än av glesbygdshushållen.

Ålder och förvärvsarbete visar dock inget samband med inköpsvanorna. Bland de sex uppräknade varuslagen (se bil. A 2, fråga 31) har djupfryst fisk visat sig vara mest attraktivt; hela 70 % av husmödrarna har köpt sådan under senaste månaden. Nära 1/3 har vidare uppgivit att de köpt 4—6 av de varuslag de testades på.

De fyra frågor, som rörde hembakning, hemtvätt, hemsömnad och inköp av färdigvaror, var avsedda att belysa husmödrarnas benägenhet att skaffa sig hushållslättnad. Någon utpräglad sådan benägenhet att utnyttja den service, som finns på ovanstående områden, kunde dock inte märkas och inte heller någon utpräglad skillnad mellan förvärvsarbetande och helt hemarbetande husmödrar. Resultaten ger snarare uttryck för olika attityder hos husmödrarna. Vissa köper färdig mat för att spara tid, men syr kläder för att det är roligt och bakar bröd av ekonomiska skäl.

4. Tid för hemarbetet

Som redan nämnts har intervjupersonerna fått ange huvudsysslan för varje kvartstimme av undersökningdagen. Det betyder att sysslor som tagit mindre än 7—8 minuter åt gången inte har särskilt noterats. Rader av små ingripanden under passning av småbarnen faller därmed utanför tidsnätet liksom också korta, fast ingalunda betydelselösa handräckningstjänster som make och äldre barn bidrar med. Detta behöver hållas i minnet för att inte bilden av arbets- och ansvarsfördelningen i familjen skall bli alltför onyanserad.

Tidsåtgången för olika aktiviteter inom de olika familjetyperna visar stor spridning. Dock är variationerna *mellan* familjetyperna signifikant högre än *inom* familjetyperna. Det bör därför understrykas att tidsuppgifterna i första hand är giltiga för jämförelser *mellan* olika familjetyper. Sedan de arbetsuppgifter fullgjorts, som sammanhänger med barnen och hemskötseln, ägnar husmödrarna dygnets återstående timmar åt sömn och fritidssysselsättningar, där de inte förvärvsarbetar, vilket inskränker på tiden för andra aktiviteter överhuvudtaget. De ej förvärvsarbetande ägnar sålunda mer än dubbelt så mycken tid åt hemarbete som de heltidsarbetande, och detta kan endast delvis förklaras av skillnader i barnantal. Vidare kan tilläggas att männens och barnens deltagande i hemarbetet enligt utredningsmaterialet är ringa. Skolbarnen hjälper till med enstaka sysslor i korta tidspass. Majoriteten män har inte alls deltagit i hushållsarbetet, varför medianen är 0 timmar för manligt hushållsarbete. Den lilla andel män, för vilka sysslorna varit aktuella under mättdagen har ägnat ca 15 minuter åt matlagning och diskning, medan tiderna för människens städning varierat mellan 15 minuter och 1 timma. I 0- och 1-barnsfamiljerna verkar männen ha varit något aktivare än i övriga familjetyper men i det närmaste passiva i flerbarnsfamiljerna. När hustrun förvärvsarbetar

ökar männens arbetsinsats — exempelvis beträffande matlagning från 12 % då hon är hemmafru, till 29 % när hon förvärvsarbetar på heltid.

Hustruns förvärvsarbete påverkar givetvis barnskötseln. Den sammanlagda tiden för denna sjunker från 2 timmar (omfattande barnen i alla åldrar) för ej förvärvsarbetande till 45 minuter för heltidsarbetande. Männen deltagande i den egentliga barnskötseln synes däremot inte påverkas av om hustrun förvärvsarbetar eller ej. För vård av minsta barnet ägnar en liten del män omkring en kvart, medan det är något vanligare att pappan leker med barnen, ibland upp till 1 1/2 timma.

Två specialbearbetningar har skett av det material som ingår i undersökningen. Den första omfattar 49 hushåll, där maken är verksam inom jordbruk eller närallgigande områden. Avsikten har varit att utröna i vilken omfattning husmödrarna i dessa familjer deltar i olika arbetsuppgifter, som kan hänföras till den gemensamma rörelsen. Bearbetningen visar att nära 80 procent av lantbrukarhustrurna »förvärvsarbetar» — till största delen inom det egna jordbruket. Hälften av dessa förvärvsarbetar dock högst 20 tim./vecka och endast 10 % är heltidssysselsatta, dvs ägnar mer än 36 tim./vecka åt arbetet i rörelsen. I grundmaterialet har 40 % av husmödrarna uppgivit att de förvärvsarbetar — 1/3 därav på heltid. Jämförelser är emellertid vanskliga att göra, då familjetyperna inte visar samma fördelning i specialbearbetningen som i huvudundersökningen.

Genom den andra bearbetningen ville man ta reda på huruvida husmödrar med kvalificerad huslig utbildning (mer än ett år) är mera benägna att utnyttja service eller köpa färdigvaror som kan underlätta hushållsarbetet. Materialet, som omfattar 26 husmödrar, är alltför litet för att ge underlag för några allmänna slutsatser. Men det bör ändå nämnas, att de hushållsutbildade i något högre grad köper olika färdigvaror. Deras något större benägenhet för arbetslättnad tar sig också uttryck i mindre bakning än genomsnittshushållen. Tvättorganisation och sömnad visar däremot endast små differenser. De husligt utbildade syr dock i något större utsträckning medelsvåra plagg än övriga. En jämförelse mellan tiderna för matlagning, diskning, städning och bäddning ger inte besked om att de hushållsutbildade skulle klara uppgifterna på kortare tid än övriga.

5. Barntillsynen

Erfarenheten säger att när en familj får sitt första barn medför detta en omställning av hela dess livsföring. Möjligheterna för båda makarna att förvärvsarbete minskas eller elimineras genom den nya bundenhet vid hemmet, som tillsynen av småbarnet för med sig. Även fritiden — den del av dygnet som makarna tidigare kunnat ägna åt föreningsliv och hobbyverksamhet — måste nu användas för sysselsättning inom hemmet. Det lilla barnet kräver en vuxens ständiga närvaro, en oavslätlig passning under

varje stund av dess vakna tillvaro för att kläs på, kläs av, tvättas, matas, hindras från att riva ner eller skada sig, plockas upp efter, tröstas, lekas med osv. Mycket av detta är barnavård i egentlig mening. Men åtskilligt är tidsmässiga småsaker som vårdaren kan uträtta så att säga med ena handen och i förbifarten, medan hon för övrigt är upptagen av en huvudsyssla. Barnpassning i minutportioner kan inte registreras och införas i tidschemat på samma sätt som övriga sysselsättningar. Därför har mödrarna i föreliggande undersökning fått uppskatta mera ungefärligt hur mycken tid de och övriga familjemedlemmar dagligen ägnar tillsynen av det minsta barnet, hur lång tid de känner sig bundna av dess tillsyn. Av tabell 1 framgår att tillsynen av det minsta barnet — detta må vara det förstfödda eller ha äldre syskon — tar modern i anspråk mellan 8 och 11 timmar. Man får antaga att denna hennes tid i stort sett omfattar barnets vakna tid med undantag av den tid som de övriga familjemedlemmarna eller utomstående ser till barnet.

Tillsynen av det minsta barnet, som i alla familjetyper är under tre år, tar mindre tid i glesbygd, nämligen i runt tal 8 timmar, än i Stockholm — 9 timmar — och på annan tätort — 10 till 11 timmar. Medianen för samtliga familjetyper och bostadsorter är 9 till 9 1/2 timmar.

Det finns således vissa variationer mellan olika bostadsorter, som kan förefalla förbryllande. Men förklaringarna behöver inte vara långsökta. Då hushållsarbetet uppges ta längre tid i glesbygder, där förmodligen avstånd m.m. gör hemmets och familjens skötsel mera tungarbetad, kan den kortare tillsynstiden av det minsta barnet vara förklarlig. Bland glesbygdsfamiljerna torde också möjligheterna till fri och trygg lekverksamhet utomhus vara en viktig förklaring till den kortare tillsynstiden. Olika förvärvsintensitet bland mödrar i skilda delar av landet påverkar troligen också bedömningen. Som tidigare konstaterats övertar även fadern och de äldre barnen en del av tillsynen, när mamman förvärvsarbetar. Faderns mera aktiva deltagande i tillsynen kan också utgöra en förklaring till den lägre tillsynstid som uppges för mödrar med två småbarn, som kan splittra mammans uppmärksamhet och krafter. Annars ägnar sig familjefäderna påfallande lite åt sina barn. I 4-barnsfamiljerna har majoriteten män inte ägnat någon tid åt barntillsynen, medan mediantiden för fäderna i övriga familjer varierar mellan 1/2 timme och 1 timme och 45 minuter. Här bör dock framhållas att även uppskattningen av hur lång tid make och barn ägnat barntillsynen har gjorts av husmodern (se bil. A 2, fråga 46) och en viss underskattning från husmoderns sida av makens och barnens insatser är tänkbar. Om männen själva lämnat uppgifterna skulle sannolikt tiderna blivit längre. Åtskillig handräckning inom familjen under kortare tidspass än 7—8 minuter och detta att hjälpa till att »hålla ett öga på» ungarna kan nog mannen uppleva som en verklig delaktighet i hemarbetet, medan hustrun, som känner sig ha huvudansvaret, bagatelliserar samma medverkan. En felkälla innebär onekligen detta, som dock inte rubbar huvudintrycket av en arbets-

fördelning inom det undersökta familjematerialet, som alltså är traditionellt könsbunden.

Tabell 1. Tillsyn av minsta barnet
(Husmoderns tid i antal timmar per dag)

Familjetyp	Ortstyp			Summa Median
	Stockholm Median	Tätort Median	Glesbygd Median	
2. 1 barn 0—3 år	9½	10½	8	9½
4. 1 barn 0—3 » } 1 barn 4—6 » }	8½	9½	8½	9
5. 1 barn 0—3 » } 1 barn 7—15 » }	9	11	9	9½
6. 1 barn 0—3 » } 2 barn 7—15 » }	9½	11	8½	9
7. 1 barn 0—3 » } 3 barn 7—15 » }	9	10½	8	9
Summa	9	10½	8½	9

Anm. För exaktare tidsangivelser samt spridningsmått hänvisas till bil. A 1 tab. XXI.

6. Den egentliga barnskötseln

Hur många timmar ägnar då husmodern åt den direkta skötseln av barnen? Tillsynen av minsta barnet, då hon håller dess förhåvanden under observation medan hon sköter andra sysslor, är en bundenhet som hindrar arbete utanför hemmet, men inte är barnskötsel i egentlig mening. Det är däremot matning, tvättning, blöjbyte och påklädning, lek och promenader med de små barnen, läxläsning med skolbarnen o.dyl.

Anmärkningsvärt är att dessa uppgifter tar lika lång tid i alla familjetyper. Som tabell 2 visar använder mödrarna ca 2 timmar åt barnskötseln, oavsett om det finns 1, 2, 3 eller 4 barn i familjen. En förklaring härtill kan vara att lek och promenader oftast kan göras med flera barn samtidigt och därför inte dubbelregistrerats. Men övriga sysselsättningar — personvård och matning — ägnas tydligen framförallt de små barnen: ca 1 timme personvård resp. 45 minuter för matning när endast ett barn finns i familjen. Finns äldre syskon reduceras tiden i båda fallen med en kvart. Skolbarnen liksom även lekbarnet i familjetyp 4 ägnas alls inte så mycken direkt vårdtid, när de har yngre syskon. Endast 1/4 av alla husmödrar har således gett sina barn i åldern 7—15 år hjälp med personvården. Även läxhjälp förekommer tydligen i ringa omfattning. Där det varit aktuellt har det tagit mellan en halvtimme och 45 minuter. Här kan som exempel nämnas att i familjer med enbart ett skolbarn har endast 11 % av husmödrarna hjälpt till med läxorna.

Anmärkningsvärt är också att fäderna medverkar i barnskötseln i så ringa omfattning. Bara 10 % av männen har enligt hustrurnas uppgifter deltagit i personvården av det minsta barnet. Att fäderna leker med barnen är däremot något vanligare. I vissa familjetyper gör tydligen 1/3 av fäderna detta och tiden kan i vissa fall sträcka sig upp till 1 timme och 30 minuter. Inte heller deltar mannen mera i barnens skötsel, när hustrun tar ett förvärvsarbete, ehuru förvärvsarbetet inverkar på och minskar den tid husmödrarna ägnar sina barn. Den sammanlagda tiden för barnavården sjunker därvid från de tidigare nämnda 2 timmarna för icke förvärvsarbetande till ca 45 minuter för de förvärvsarbetande på heltid. Man måste dock komma ihåg att skötseln i dessa fall övertas av någon annan person, varför det knappast finns skäl att tro att vården av barnet blir mindre tillfredsställande i de fall husmor är förvärvsarbetande.

Det finns här anledning att ånyo erinra om den form av tidsregistrering, som använts i undersökningen och som inte upptar registrering av barnsysslor som tagit mindre än 8 minuter. Inte minst torde detta gälla personvård och lek med barnen och kan vara en förklaring till den förhållandevis korta tid som husmödrarna ägnar sina barn.

Tabell 2. Barnskötsel

(Husmors tid i antal timmar per dag)

Familjtyp	Ortstyp			Summa Median
	Stockholm Median	Tätort Median	Glesbygd Median	
1. 0 barn	0	0	0	0
2. 1 barn 0—3 år	2½	2½	2¼	2½
3. 1 barn 7—15 »	0	0	0	0
4. 1 barn 0—3 » }	3	2½	2	2¾
1 barn 4—6 » }				
5. 1 barn 0—3 » }	2	1½	1¾	1¾
1 barn 7—15 » }				
6. 1 barn 0—3 » }	2¾	2	1½	2
2 barn 7—15 » }				
7. 1 barn 0—3 » }	2	2¼	2	2
3 barn 7—15 » }				
Summa	1¾	1¼	1¼	1½

Anm. För exakta tidsangivelser samt spridningsmått hänvisas till bil. A 1 tab. XXIII.

7. Hushållsarbete

Hushållsarbetet omfattar i denna undersökning matlagning, diskning, tvätt, mangling, strykning, städning, bäddning, kläd- och skovård, sömnad, reparation av bostad och inventarier, uppvärmning av bostaden samt en grupp »övrigt hushållsarbete». Tidsåtgången för denna sektor av hemarbetet ger

de bästa möjligheterna till jämförelser av arbetsbördan mellan familjer med och utan barn. Hushållsarbetet är också för samtliga familjetyper den mest tidskrävande posten, samtidigt som det ger husmödrarna möjligheter att lägga ned mer eller mindre tid på de speciella uppgifterna, alltefter fallenhet och intresse. Tyngdpunkten i hushållsarbetet ligger på matlagning, diskning och städning, vilka tillsammans med häddning är göromål som utförs eller måste utföras dagligen. Praktiskt taget alla husmödrar har också ägnat sig åt dessa sysslor vid undersökningstillfället. Tillsammans tar dessa hushållssysslor mellan 3 och 4 timmar i anspråk per dag. Tidsåtgången är lägst i de barnlösa familjerna och stiger sedan successivt med det ökade barnantalet.

Tvätt, klädvård och sömnad förekommer mindre regelbundet, men tar å andra sidan ganska lång tid i anspråk i de fall de är aktuella. Att tvätta tar omkring en timme per dag, såvida det finns barn i familjen, annars räcker det med en halvtimme. Andelen som ägnat sig åt tvätt under mättdagen är också lägre bland de barnlösa familjerna — 30 % — mot ungefär hälften i övriga familjer. Klädvård har 1/5 husmödrar ägnat sig åt, och tiden varierar mellan 1/2 och 1 timme. Syr gör man däremot något oftare — 1/3 har gjort detta den aktuella dagen. Tiderna för sömnaden varierar emellertid mycket, den längsta tiden — 2 timmar — återfinns bland 4-barnsfamiljerna.

Den sammanlagda tid som husmödrarna ägnar åt hushållsarbete uppgår — som tabell 3 visar — till mellan 4 och 7 timmar, beroende på hur många barn familjen har.

När husmor förvärvsarbetar inverkar detta i hög grad på hennes tid för hushållsarbetet. Heltidsarbetande använde $2\frac{3}{4}$ timme för detta, medan

Tabell 3. Hushållsarbete

(Husmoderns tid i antal timmar per dag)

Familjetyper	Ortstyp			Summa Median
	Stockholm Median	Tätort Median	Glesbygd Median	
1. 0 barn	$3\frac{1}{4}$	$5\frac{1}{2}$	$4\frac{3}{4}$	4
2. 1 barn 0—3 år	$4\frac{1}{4}$	5	6	5
3. 1 barn 7—15 »	4	$5\frac{1}{4}$	7	5
4. 1 barn 0—3 » }	$5\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{4}$	$6\frac{3}{4}$	$5\frac{3}{4}$
1 barn 4—6 » }				
5. 1 barn 0—3 » }	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{2}$	$5\frac{3}{4}$
1 barn 7—15 » }				
6. 1 barn 0—3 » }	$6\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$	7	$6\frac{1}{2}$
2 barn 7—15 » }				
7. 1 barn 0—3 » }	$6\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	7
3 barn 7—15 » }				
Summa	5	$5\frac{3}{4}$	$6\frac{1}{2}$	$5\frac{3}{4}$

Anm. För exakta tidsangivelser samt spridningsmått hänvisas till bil. A 1 tab. XXIII.

»hemmafruarna» använder hela 6 timmar eller drygt dubbelt så mycken tid. Skillnaderna betingas delvis av att de heltidsarbetande äter någon måltid utanför hemmet och av att männen deltar i något större utsträckning i hushållsarbetet när husmor förvärvsarbetar. Men större planläggning och koncentration är tydligen också en förutsättning för att den förvärvsarbetande husmodern skall lyckas med konststycket att sköta sitt hushåll på halva tiden.

Männens insatser i hushållsarbetet är annars mycket låga. Majoriteten män har inte alls deltagit eller deltagit mindre än 8 minuter, varför medianen blir 0 timmar för manligt hushållsarbete.

8. Inköp och andra »ärenden»

Vad slutligen beträffar inköp och andra ärenden för familjen ägnar de flesta husmödrarna drygt en timme per dag åt detta. När endast ett skolbarn finns i familjen reduceras dock tiden till ca en halvtimme. Även för 0-barnhusmödrarna är den observerade inköpstiden något lägre. Medan den totala andelen husmödrar, som ägnat sig åt inköp av dagligvaror uppgår till nära 60 % har sammanlagt endast 5 % av männen gjort detta under mät dagen. Männens deltagande vid inköp av ej dagligvaror, är också mindre (3 %) än husmödrarnas (12 %). Däremot är andelen husmödrar och män som besöker serviceställen lika stort — 4 %.

Majoriteten husmödrar och deras män har således inte under mät dagen ägnat någon tid åt servicekontakter — dvs. besök på institutioner och serviceställen, hos läkare, på sjukhus, i skolor etc. — men för de husmödrar som haft sådana kontakter varierar tiden mellan 3 1/2 och 6 timmar. För

Tabell 4. Inköp
(Husmoderns tid i antal timmar per dag)

Familjetyp	Ortstyp			Summa Median
	Stockholm Median	Tätort Median	Glesbygd Median	
1. 0 barn	1/2	1	0	1/2
2. 1 barn 0—3 år	1 3/4	1 1/2	1 1/2	1 1/2
3. 1 barn 7—15 »	1/2	1/2	1/2	1/2
4. 1 barn 0—3 » }	1 1/4	1 1/2	1	1 1/4
1 barn 4—6 » }				
5. 1 barn 0—3 » }	1 1/2	1 1/4	1 1/4	1 1/4
1 barn 7—15 » }				
6. 1 barn 0—3 » }	1 1/2	1 1/2	3/4	1 1/4
2 barn 7—15 » }				
7. 1 barn 0—3 » }	1 3/4	1 1/4	1 1/4	1 1/4
3 barn 7—15 » }				
Summa	1 1/4	1 1/4	1	1 1/4

Ann. För exakta tidsangivelser samt spridningsmått hänvisas till bil. A 1 tab. XXIV.

närmare uppgifter angående familjernas utnyttjande av samhällsservice, fördelningen av dessa besök på olika familjemedlemmar samt väntetider i samband med besöken m.m., hänvisas till beredningens undersökning om servicekontakter.

9. Slutsatser

Det här summariskt redovisade materialet anger endast hur mycket tid husmor ägnat åt hemarbete, barntillsyn och barnskötsel. Om man beaktar även övriga familjemedlemmars insatser, ehuru förbluffande små även där husmor har ett förvärvsarbete vid sidan om hemarbetet, kan konstateras, att de totala hemarbetstiderna ökar från 6 timmar i 0-barnsfamiljerna till nära 10 timmar, när ett litet barn tillkommer, samt faller tillbaka till ca 8 timmar, då barnet blivit skolbarn utan syskon. För ett par barnlösa makar är hemarbetet och omvårdnaden av den egna personen och varandra inte större än för två ogifta var för sig, och någon anledning för samhället att intressera sig för det barnlösa hushållets hemarbete ur ekonomiska synpunkter finns inte. Annorlunda är fallet, där förekomsten av barn medför ett merarbete, som utestänger den ena föräldern från inkomstmöjligheter som den barnlöse normalt har.

Familjeberedningen har i en tidigare promemoria (SOU 1964: 36) förordat utredning om ett speciellt vårdbidrag till familjer med små barn som kompensation för detta merarbete och för att göra alternativen förvärvsarbete — hemarbete mera likvärdiga.

Som underlag för en bedömning av storleken av den kompensation, som samhället skulle kunna tänkas ge barnfamiljer, där mödrarna själva sköter sina små, har denna undersökning gjorts. Om man från den sammanlagda tid som barnfamiljerna enligt denna undersökning använder för olika aktiviteter drar den tid de barnlösa hushållen använder, visar det sig att familjer med 1—2 barn lägger ner ca 4 timmar per dag och familjer med 3 eller 4 barn ca 6 timmar per dag på arbetsuppgifter, som direkt sammanhänger med barnen och som de barnlösa följaktligen inte har. Att i pengar värdera dessa prestationer är — som tidigare påpekats — utomordentligt vanskligt. Vilken metod man än använder blir resultaten grovt schematiska. Hemarbetets pris på arbetsmarknaden är alltid möjligt att fastställa för en given tidpunkt och en bestämd ort. Det varierar sålunda mellan det aktuella marknadspriset på orten för hembiträden, städhjälppersonal och barnvakter å ena sidan och å andra sidan löneläget för den kvalificerade husmorsersättaren på en kommunal hemvårdarinnetjänst. Men medan en sådan jämförelse kan vara acceptabel för den ena husmodern, kan den andra med rätta värdera sin insats avsevärt högre. Kvaliteten på den vård och på de emotionella och utvecklingsfrämjande kontakter, som skapas mellan mor och barn, växlar från familj till familj. Då insatser inom andra områden av arbetslivet betalas efter kvaliteten på det gjorda arbetet, finns goda skäl

för en mera subjektiv värdering även av hemarbetet. En husmor som skaffat sig en god huslig utbildning, kan t.ex. ha anledning att värdera sin insats i hemmet högre än vad hennes husligt utbildade »medsyster» gör.

Man kan inte heller bortse från det alternativvärde, som husmödrar med andra sorters yrkesutbildning anser att deras hemarbetsinsats har. Att utbyta ett avlönat yrkesarbete mot ett oavlönat hemarbete är den valsituation som många kvinnor ställs inför, när de får barn som kräver vård och tillsyn på heltid. De försök, som då brukar göras, till ekonomisk kalkyl över vad familjen förlorar, respektive vinner på att betala annan vårdarinna eller betala daghemsavgifter för barnet såsom avbränning på moderns förvärvsinkomst minus skatt utfaller nästa alltid olika i varje individuellt fall. En rad välkända faktorer påverkar bedömningen av om det lönar sig eller inte för familjen att båda makarna förvärvsarbetar. I ännu skarpare belysning ställs frågan om hemarbetets alternativvärde, om hemarbetet, utan att ändra innehåll eller karaktär, mera allmänt skulle utföras av fäderna i stället för av mödrarna. Klyftan mellan de ekonomiska alternativen bleve då ännu bredare och från männens alltjämt högre genomsnittliga inkomster skulle steget ner till hemarbetets värdenivå bli ändå längre. Någonstans på vägen mellan flertalet förvärvsarbetande kvinnors nettoinkomst och de faktiska vårdkostnaderna för ett litet barn får man söka det belopp som skulle kunna bli ett realistiskt vårdbidrag med effekt att underlätta valet av arbetsuppgift. Under barnets första levnadsår är för övrigt arbetet med och tillsynen av barnet så sammanvävda att en arbetsvärdering i vedertagen mening blir illusorisk. Att objektivt värdesätta den faktiska bundenhet, som det innebär att oavlåtligt passa och ha ansvaret för ett barn, erbjuder hart när oöverstigliga svårigheter. Husmödrarna har i denna undersökning själva uppskattat den tid de känner sig bundna av barnen till mellan 9—9½ timmar, vilket torde överensstämma med den tid barnen är vakna. I praktiken sträcker sig dock denna bundenhet över dygnets samtliga timmar, även om den i viss mån minskas av andra familjemedlemmars delaktighet i barntillsynen. Bundenheten inskränker framförallt mödrarnas valmöjligheter och detta över hela fältet av verksamheter — yrkesarbete, studier, förenings- och annan aktivitet. Den åberopas också i familjeberedningens undersökning av barnfamiljernas planering av sitt barnantal som en av de två huvudfaktorerna för önskan att begränsa barnantalet i familjen. Därför måste också bundenheten tas med i beräkningen när man försöker värdera det merarbete som utföres inom barnfamiljerna.

I den här presenterade undersökningen har denna bundenhet studerats närmare och kunnat mätas i kvartar och timmar av arbetsdagen. Resultaten har enligt familjeberedningens mening inte minskat problemets proportioner — tvärtom visat på behovet i detta hänseende av en utökad samhällsservice och samhällssolidaritet.

Appendix 1 a

Redogörelse för resultaten från familjearbetsundersökningen

Av professor Carin Boalt och fil. kand. Annika Johansson

I. Undersökningens bakgrund, uppläggnig och genomförande

1. Bakgrund och syfte

Vid den översyn av samhällets familjestödande åtgärder som företages av Familjeberedningen behövs ökad kännedom om de insatser som familjen gör i samband med barnen. Detta innebär att familjearbetet bör studeras med utgångspunkt från barnen. I familjearbetet ingår olika grupper av aktiviteter: organisatoriska, färdigställande, återställande, personvårdande m.m. Familjens insatser för barnen berör deras materiella konsumtion, fysiska omvårdnad, emotionella och intellektuella utveckling samt deras allmänna sociala anpassning. Familjen gör sina insatser — uppoffringar — i olika former: pengar, tid och intresse. Den mot uppoffringen svarande prestationen innebär i princip tillkomst och uppväxt av barn där det bästa utbytet utgöres av fysiskt och psykiskt välutvecklade och socialt välanpassade barn. I många sammanhang har studier utförts som avser att belysa samband mellan en eller flera komponenter på uppoffrings- respektive prestationssidan. Så har t.ex. problem som berör samband mellan tid och intresse, grad av kontakt mellan mor och barn som förvärvsarbetande mödrar ägnar barnen och barnens psykiska hälsa och sociala anpassning studerats. (Blume-Westerberg, Husén, Jonsson.)

I anknytning till hushållsbudgetundersökningar har man i flera sammanhang sökt beräkna uppoffringen mätt i penningutgifter för barn i olika åldrar och vid olika familjesammansättningar. Därvid har man sökt konstruera konsumtionsenhetsskalor, byggda på *penningbudgetdata*. Hittills har man endast gjort preliminära ansatser att på motsvarande sätt studera *tidsbudgetdata*. I vissa tidigare studier (Boalt, Holm) har tidsfördelningen behandlats med huvudvikten lagd vid det manuella hushållsarbetet främst med hänsyn till tekniska förutsättningar såsom bostadens utformning och utrustning med hjälpmedel. Däremot har vare sig organisationsarbetet i samband med familjen eller tidsmässiga insatser i samband med familjen eller tidsmässiga insatser i samband med barnen studerats mera ingående. Huvuduppgiften för den nu aktuella undersökningen är att söka belysa den *tidsmässiga insats* som åtgår för de uppgifter som *sammanhänger med barnen*. Den tidsmässiga insatsen omfattar olika slag av vård och tillsyn av barnen, andelen av uppgifter inom hemmen som kan beräknas vara utförda för barnens räkning och kontakter med skilda serviceinstanser. Det är uppenbart omöjligt att renodla insatser som görs för barnens del. Man har att registrera hela förloppet i fråga om aktiviteter såväl inom som utom hemmet. I fråga om kontakter med andra institutioner har i denna undersökning endast tidsåtgång för kontakter och vem som sköter dessa kontakter registrerats, då dessa frågor behandlas av Familjeberedningen i annat sammanhang.

2. Uppläggning och genomförande

Undersökningen har planerats så att den kan ge en beskrivning av tidsmässiga förhållanden vid olika familjesituationer och möjlighet för studier av samband mellan tidsåtgång och barnens ålder samt kombination av barn i olika åldrar, i det följande kallat familjetyp. Man vill alltså för viss tidsperiod kartlägga de aktiviteter som har samband med familjen och hemmet för alla personer som är berörda med hänsyn till art och omfattning.

I fråga om familjesituationen har vissa bakgrundsvariabler som a priori kan antas vara väsentliga för hushållsorganisationen hållits under kontroll såsom ortstyp och bostadsförhållanden; familjetypen utgör sålunda den faktor vars effekt på tidsåtgången man studerar.

Aktuellt är sålunda att mäta tidsåtgång och frekvens för ett antal aktiviteter. Mätning av *tidsåtgång* utgör ett besvärligt problem även i sådana fall då det gäller väldefinierade uppgifter som utförts på samma sätt enligt vissa regler av ett antal personer på en arbetsplats t.ex. inom ett industriföretag. Självfallet erbjuder uppgifterna att mäta tidsåtgång för ett mycket stort antal svårdefinierade aktiviteter som utförs enligt mer eller mindre individuellt utformade regler under högst varierande betingelser utomordentligt stora svårigheter. De metoder som tidigare tillämpats för att registrera tidsåtgång inom hemarbetsområdet har varit

- 1) observation
- 2) tidsbokföring
- 3) intervjuer.

Efter ingående överväganden och provundersökning valdes intervjumetoden. Intervjun avsåg en mättdag (se punkt 2.3.)

I det följande redovisas kortfattat frågor rörande urval och fältarbete, vilka liksom kodningen av intervjuformulären handhåfts av Statistiska Centralbyråns Utredningsinstitut. Den tekniska bearbetningen av tabellmaterialet har uppdragits åt Enskilda Utredningsinstitutet, Solna.

2.1. Urvals- och undersökningsgrupper

För att möjliggöra studier av effekten av barnens ålder och antal på tidsåtgången, har urvalet skett med hänsyn till familjetyp. Familjen har sålunda utgjort urvals- och undersökningsenhet. Följande familjetyper har ingått:

Familjetyp	Antal barn	Barnens ålder, år			
		Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4
1	0	—	—	—	—
2	1	0—3	—	—	—
3	1	7—15	—	—	—
4	2	0—3	4—6	—	—
5	2	0—3	7—15	—	—
6	3	0—3	7—15	7—15	—
7	4	0—3	7—15	7—15	7—15

Det skulle varit önskvärt att arbeta med flera kategorier, men varje indelning ökar svårigheterna att bemästra ett urval där samtidigt hänsyn skall tas till vissa bakgrundsfaktorer.

Familjetyp 1 består av ensamstående gifta par utan barn. För att minska åldersfaktorns betydelse vid jämförelser med barnfamiljer har familjer, där hustrun

är över 50 år, uteslutits ur gruppen. Barnfamiljerna består av gifta par, och deras barn, födda 1948 eller senare. Ensamstående mödrar och fäder samt familjer, som delar lägenhet med andra personer t.ex. inneboende eller barn födda 1947 eller tidigare, har inte ingått i undersökningen.

Vid urvalet har hänsyn vidare tagits till typ av bostadsort.

Bostadsorten innebär att familjerna har vissa möjligheter i fråga om allmän service av privat och samhälleligt slag t.ex. skolor, daghem, lekskolor etc. Vidare kan antas att hela levnadssättet i viss mån präglas av bostadsorten.

Följande tre *ortstyper* med hänsyn till storlek och tätortsgrad har undersökts:

1. Större tätorter, Stockholm har utvalts.
2. Mindre tätortskommuner, här definierade som städer och köpingar med 10 000—20 000 invånare, vilka inte tillhör storstädernas förortsområden. Tjugo stycken kommuner har utvalts.
3. Glesbygdskommuner, här kommuner med tätortsgrad högst 49,9 % och andelen av befolkningen i näringsgrenen jord- och skogsbruk lägst 15 % enligt 1960 års folkräkning. 44 stycken sådana kommuner har uttagits.

Valet av ortstyper har följt de principer som anges i folkräkningen 1960 I sid. 3. »Med tätortsgrad avses tätortsbefolkningens relativa andel av hela befolkningen. Som mått på folktätheten användes antalet invånare per m² land.»

Som sista indelningsgrund har dessutom använts *bostadsstandard*. Två klasser har avgränsats, hög respektive låg bostadsstandard. Vid indelningen har hänsyn tagits dels till bostadens tekniska utrustning, dels till graden av trångboddhet.

Till klassen hög bostadsstandard har räknats icke trångbodda familjer, vilkas bostad varit försedd med minst sju av åtta specificerade utrustningsdetaljer.

Klassen låg bostadsstandard har utgjorts av övriga, dvs. trångbodda familjer samt icke trångbodda, vilkas bostad haft mindre än sju av de åtta utrustningsdetaljerna.

Med trångbodda avses här familjer med mer än två boende per rum. (Bostadsstyrelsens definition.)

Med dessa indelningsgrunder, familjetyp, ortstyp och bostadsstandard, erhåller man $7 \times 3 \times 2 = 42$ grupper.

I undersökningen har man sökt studera effekten av variabeln familjetyp på vissa beteenden, framför allt sätt att disponera tiden, medan ortstyp och bostadsstandard hållits under kontroll.

2.2. Urvalsförfarande

För att åstadkomma urvalsram för intervjuundersökningen utfördes först en *postenkät*, som omfattade frågor om civilstånd, antal hemmavarande barn och deras ålder, förekomst av övriga boende i lägenheten, lägenheternas tekniska utrustning.

Postenkäten genomfördes i två etapper, den första i oktober—november 1963 och den andra i januari—februari 1964. Ur postenkätsmaterialet utvaldes 15 familjer i vardera av de 42 önskade urvalsgrupperna för intervjuer genom systematiskt urval.

2.3. Fältarbete

Fältarbetet utfördes under tiden den 3—21 mars och 6—18 april 1964. Uppehållet gjordes med hänsyn till påsken. Intervjuarbetet har utförts av utredningsinstitutets lokalombud. En rimlighetskontroll av data har gjorts med hjälp av utredningsinstitutets kontrollprogram.

Intervjuformulärets utformning framgår av bilaga A2 och i bilaga A3 ges ett utdrag ur utredningsinstitutets instruktion för lokalombud, vari ges definitioner för de olika sysselsättningarna som berördes i intervjun.

Intervjun omfattar två delar. Den första upptar uppgifter angående *hushållet*:

- a) dess sammansättning,
- b) husmoderns förvärvsarbete och utbildning,
- c) husmoderns benägenhet att utföra vissa sysslor i hemmet eller utnyttja serviceformer,
- d) hushållsteknisk utrustning.

Intervjuns andra del avser *individerna*; tidsdisposition för samtliga familjemedlemmar under det dygn som föregick intervjutillfället. Vid val av intervjutillfälle uttogs slumpvis en veckodag tisdag—fredag för varje familj. Sålunda avser tidsmätningarna vardagar måndag—torsdag. Det hade visserligen varit önskvärt att utöver en vardag också inkludera veckosluten vid tidstudierna, men detta skulle krävt antingen en fördubbling av antalet studerade fall eller dubbla hembesök, vilket intetdera kunde inrymmas i undersökningsprogrammet.

Tidsangivelserna avser 50 kategorier av sysselsättningar, inordnade i sex huvudkategorier: 1) Vila — fritid, 2) hushållsarbete, 3) inköp- och servicekontakter, 4) barntillsyn och vård, 5) arbete — ej hushålls. Därtill kommer en kategori 6) övrigt.

Tidsangivelserna har skett genom markering för varje kvart från kl. 00 till kl. 24 för varje hushållsmedlem.

Den sysselsättning som skulle markeras var den som kunde anses utgöra *huvudsysselsättning*. (För närmare detaljer angående tidsregistreringen se bilaga A3.)

Denna form för registrering medför att korta tidsmoment faller bort. Om man t.ex. håller på att laga mat och ett barn vill ha hjälp med något som tar ett par minuter förs hela tiden på matlagning. Endast sysslor som tar 8 minuter och därutöver har blivit självständigt registrerade. Självfallet har många i och för sig intressanta småmoment i sysselsättningarna på detta sätt glidit ur det nätverk som avser att fånga upp tidsfördelningen. Speciellt torde det gälla barntillsynen och barnvården. För att komplettera den detaljerade tidsredovisningen beträffande de mindre barnen har familjerna fått ange en uppskattning av den tid som olika familjemedlemmar ansett sig vara bundna av tillsyn av det minsta barnet. Inom ramen för denna »bundenhet» faller alltså det direkta påtagliga sysslandet med barnen — matning, hjälp med klädseln och personlig hygien etc.

Intervjuperson har varit husmodern.

2.4. Felkällor

2.4.1. Ramfel

Vissa familjer som definitionsmässigt tillhör undersökningsgrupperna har inte fått någon chans att komma med i undersökningen på grund av att de saknas eller inte korrekt kunnat identifieras i de använda urvalsramarna. Familjer som flyttat in i de undersökta områdena sedan urvalsramarna upprättats, men före tiden för fältarbetets början, har inte medtagits. Familjer som vid urvalstillfället för intervjun tillhört en viss familjetyp men som vid intervjutillfället ändrat familjetyp, t.ex. fått ett ytterligare barn eller skaffat sig en inneboende, har uteslutits.

2.4.2. Bortfall

Bortfall i postenkäten. Totalt inkom svar från 88,6 % av de i postenkäten utlottade familjerna.

Bland de 11,4 % av urvalet, som inte svarat, hade 0,4 % insänt en direkt vägran och för 1,0 % var adressen okänd. Flertalet av den sistnämnda kategorien torde utgöras av familjer, som utflyttat från de undersökta områdena och därmed inte tillhör undersökningsgrupperna.

Bland de som svarat, men klassificerats som inte tillhörande undersökningsgrupperna, kan nämnas utflyttade, som utgör 2,3 %, och familjer med olika barnantal enligt urvalsram och postenkät, vilka upptar 9,0 % av det totala urvalet.

Bortfall i intervjuundersökningen. Intervju har genomförts med 571 familjer eller 90,6 % av de 630 utvalda familjerna.

Av de 59 familjer som bortfallit utgör 23 familjer definitionsbortfall, dvs. bortfall på grund av att förhållandena ändrats sedan postenkäten. Det är alltså inte fråga om bortfall i egentlig mening, eftersom denna kategori inte tillhör undersökningspopulationen.

Orsaker till definitionsbortfallet:

Ip har bytt hemortskommun	3 fall
Ip ogift	1 »
Ip:s barnantal ändrat	9 »
Ip har hemmavarande barn födda 1947 eller tidigare	8 »
Andra personer än make och eventuella hemmavarande barn bor i bostads- lägenheten	2 »
	23 fall

Det egentliga bortfallet fördelar sig på följande sätt:

Vägrare	25 fall
Ej anträffade	2 »
Utomlands	1 »
Sjuka	3 »
Övrigt	5 »
	36 fall

Det egentliga bortfallet vid intervjuerna uppgår sålunda till 5,7 %. Bortfallets fördelning på olika familjetyper, ortsgroup och bostadsstandardgrupper framgår av tabell 5.

Tabell 5. Bortfall i intervjuundersökningen

Definitions-bortfallets fördelning på undersökningsgrupper:

Familje- typ	Hög bostadsstandard				Låg bostadsstandard				Totalt
	Sthlm	Tätort	Gles- bygd	Summa	Sthlm	Tätort	Gles- bygd	Summa	
1	1	1	1	3	—	—	2	2	5
2	—	3	2	5	1	—	—	1	6
3	—	—	—	—	—	2	1	3	3
4	—	—	—	—	1	1	—	2	2
5	—	—	—	—	1	—	—	1	1
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	—	—	2	2	1	1	2	4	6
Summa	1	4	5	10	4	4	5	13	23

Det egentliga bortfallets fördelning på undersökningsgrupper:

Familjetyp	Hög bostadsstandard				Låg bostadsstandard				Totalt
	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Summa	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Summa	
1	4	1	—	5	2	2	—	4	9
2	—	—	—	—	1	1	1	3	3
3	3	—	1	4	—	2	—	2	6
4	3	3	1	7	1	1	—	2	9
5	—	—	1	1	2	1	1	4	5
6	—	—	—	—	—	1	—	1	1
7	—	1	1	2	—	1	—	1	3
Summa	10	5	4	19	6	9	2	17	36

Effekten på resultaten av de två slagen av bortfall är vanskelig att uppskatta.

Definitions-bortfallet är relativt lågt och drabbar inte någon av undersökningsgrupperna speciellt kraftigt. Inte heller det egentliga bortfallet på 5,7 % kan antas ha någon snedvridande effekt på resultaten. Familjetyp 1 och 4 är de grupper där det sammanlagda bortfallet är störst, 14 respektive 11 fall.

Den slutliga cellfrekvensen framgår av följande uppställning:

Tabell 6. Materialets fördelning med hänsyn till familjetyp, tätortsgrupp och bostadsstandard

	Familjetyp							Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	
Sthlm.....	23	27	28	25	27	30	29	189
Tätort.....	26	26	26	25	29	29	27	188
Glesbygd.....	27	27	28	29	28	30	25	194
Hög bostadsstandard...	37	39	42	38	44	45	41	286
Låg bostadsstandard...	39	41	40	41	40	44	40	285
Totalt	76	80	82	79	84	89	81	571

2.4.3. Mätfel

Utöver de mätfel som förekommer i alla intervjuundersökningar beroende på intervjuar-, respondent- och instrumenteffekt har vi i denna undersökning att räkna med speciellt stor osäkerhet i fråga om tidsangivelsen. Effekten av denna typ av mätfel är svår att uppskatta och resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet när det gäller tidsangivelser. Tidsjämförelser mellan t.ex. familjetyper bör dock inte påverkas av mätfelet, eftersom dessa kan antas vara jämnt fördelade mellan undersökningsgrupperna.

2.5. Resultatens giltighet

Vid tolkning av resultaten bör observeras att undersökningens uppläggning främst avser att ge möjlighet för jämförelser mellan de grupper som utvalts. I och med att några faktorer som kan antas vara väsentliga såsom ortstyp och bo-

stadsstandard hållits konstanta i de olika familjetyperna underlättas jämförelsen mellan familjetyperna. Det är att märka att undersökningsmaterialet *icke* utgör ett representativt urval av svenska hushåll. De urval som dragits representerar vissa familjetyper, boende i vissa ortstyper med viss bostadsstandard.

II. Resultat

1. Allmänna hushållsdata

1.1. Socialgrupp, ålder och utbildning

Socialgruppsindelningen är gjord efter arbetsmarknadsstyrelsens yrkeskod, där makens yrkes beaktas.

Tabell 7. Socialgrupp¹ och familjety

Socialgrupp	Familjety, %							Totalt	Antal familjer
	1	2	3	4	5	6	7		
1	3	6	8	4	2	11	5	6	34
2	55	44	48	48	53	49	35	48	271
3	42	50	44	48	45	40	55	46	260
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	—
Antal familjer	76	80	82	79	84	89	81	—	571

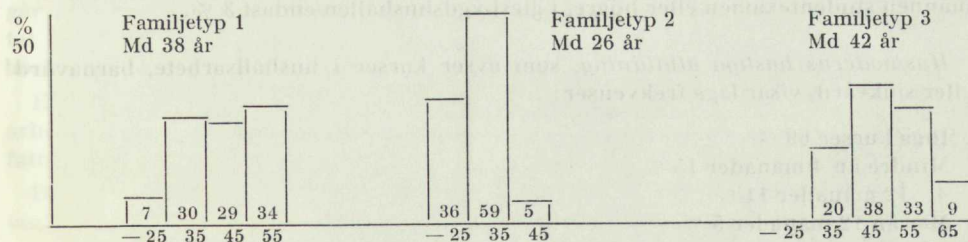
¹) Uppgift om socialgrupp saknas för 4 familjer.

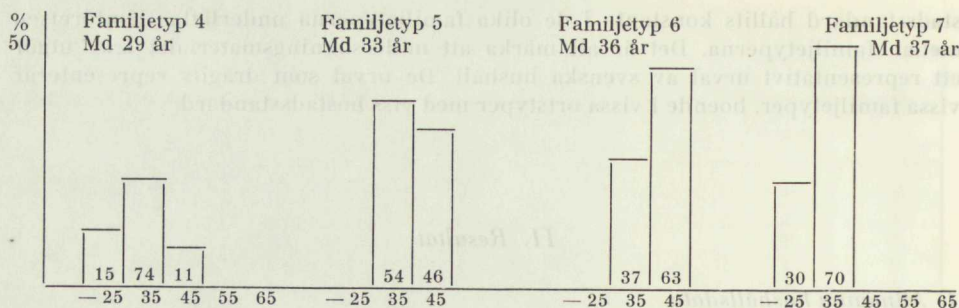
6 % av familjerna tillhör soc.grupp 1, 48 % soc.grupp 2 och 46 % soc.grupp 3. Socialgruppsfördelningen är relativt jämnt fördelad på familjetyperna och även på ortstyperna, medan socialgrupp 3 är något överrepresenterad bland familjer med låg bostadsstandard (Bil. A1 tab. I).

Husmoderns ålder

Medianåldern för alla husmödrarna är 34 år. Åldersfördelningen varierar mellan familjetyperna på följande sätt:

Figur 1: Husmödrarnas åldersfördelning inom olika familjetyper. Procent

Medianåldern är lägst i familjer med ett barn 0—3 år (26 år). Drygt $\frac{1}{3}$ av husmödrarna i den gruppen är födda 1940 eller senare. Den högsta medianåldern, 42 år, återfinns i familjer med ett skolbarn (typ 3) där dock åldersspridningen är stor. I de barnlösa familjerna (där endast husmödrar under 50 år ingår) är husmoderns medianålder 38 år; drygt $\frac{1}{3}$ är mellan 45 och 50 år och endast 7 % under 25 år. I familjetyperna 5, 6 och 7 är alla husmödrarna mellan 25 och 45 år med medianåldrar på 33, 36 resp. 37 år.

Vid den vidare diskussionen av materialet bör man uppmärksamma att åldersfaktorn kan ha betydelse att i de familjetyper där det endast finns barn under skolåldern är husmodern yngre. I övriga familjetyper är husmodern ungefär inom samma ålderskategori.

Utbildning

I intervjuformuläret fanns 7 olika utbildningsnivåer medtagna, som här slagits ihop till 3:

	Husmodern %	Make %
Folkskola, fortsättningsskola + yrkesutbildn. minst 1 år	74	75
Realexamen, folkhögskola o.dyl. + yrkesutbildn. minst 1 år	23	17
Studentexamen + yrkesutbildn. minst 1 år, examen från universitet	3	8

$\frac{3}{4}$ har endast folkskola eller folkskola + yrkesutbildning. Detta gäller för både husmödrarna och männen, medan de senare i några fler fall har studentexamen eller högre. Skolutbildningen varierar något mellan de olika familjetyperna (bil. A1 tab. II, III) med de högsta nivåerna i familjetyp 2 och 4. Detta får ses i samband med husmoderns ålder, som är lägst i dessa båda grupper, och den allmänna tendensen till högre utbildning bland yngre åldersgrupper. Skillnaden mellan ortstyper visar högst skolutbildningsnivåer för Stockholm och lägst för glesbygden, vilket också stämmer med redan kända data. I Stockholm har 16 % bland männen studentexamen eller högre, i glesbygdshushållen endast 3 %.

Husmoderns husliga utbildning, som avser kurser i hushållsarbete, barnavård eller sjukvård, visar låga frekvenser:

- Inga kurser 69 %
- Mindre än 4 månader 15 %
- 4—12 månader 11 %
- Mer än 12 månader 5 %

Endast 5 % av husmödrarna har sålunda en mera kvalificerad utbildning inom husliga områden och drygt 2/3 har ingen speciell utbildning.

1.2. Husmoderns förvärvsarbete

1.2.1. Arbetets omfattning

Totalt har 40 % (228 husmödrar) någon form av arbete utöver hemarbetet. Av dessa är 74 % anställda, 20 % räknas som medhjälpare familjemedlemmar och de övriga är egna företagare. Av de förvärvsarbetande uppgav sig 33 % ha heltidsarbete (egna företagare innefattas ej i denna siffra).

Tabell 9. Förvärvsarbete bland husmödrarna. Procent

	Familjetyp							Totalt	Antal
	1	2	3	4	5	6	7		
Ej förvärvsarbetande.....	33	69	54	77	71	72	63	60	343
Förvärvsarbetande.....	67	31	46	23	29	28	37	40	228
	100	100	100	100	100	100	100	100	571
därav heltid	69	44	32	22	13	12	7	33	75
deltid	31	56	68	78	87	88	93	67	153
	100	100	100	100	100	100	100	100	228
Antal	76	80	82	79	84	89	81		571

De flesta (83 %) anser sitt arbete som stadigvarande och en lika stor andel har haft sitt nuvarande yrke minst 1 år.

Av tabellen framgår att i familjer utan barn under 16 år arbetar husmödrarna i 67 % av fallen. Många av dessa husmödrar har troligen haft barn och varit hemma medan dessa varit små men börjat eller återtagit förvärvsarbete när barnen vuxit upp. Endast 7 % av husmödrarna i denna familjetyp är under 25 år medan hälften är 38 år eller mer.

I familjetyp 2, med ett litet barn 0—3 år, förvärvsarbetar 31 % av husmödrarna och när ytterligare ett barn i ålder 4—6 år ingår i familjen (typ 4) arbetar drygt en femtedel av mödrarna. När lekbarnet når upp i skolåldern ökar andelen förvärvsarbetande till 46 % (typ 3) men sjunker om familjen utökas med ett litet barn till 28—29 % (typ 5 o. 6). I fyrbarnsfamiljer stiger andelen till 37 %, vilket går emot de tidigare visade tendenserna, men som framgår är det endast ett fåtal av dessa som har heltidsarbete. (Förvärvsarbete med hänsyn till ortstyp och bostadsstandard framgår av bil. A1 tab. IV.)

Eftersom förvärvsarbetet är en faktor som mycket starkt påverkar husmoderns arbete i hemmet, har vi studerat förvärvsarbetet närmare, med avseende på omfattning och inriktning.

De förvärvsarbetande husmödrarna tillfrågades om antalet arbetstimmar per vecka. Svaren, uppdelade på familjetyp, gav följande resultat:

Figur 2. Arbetstid per vecka bland förvärvsarbetande husmödrar inom olika familjetyper. (Innefattar även egna företagare och medhjälpande familjemedlemmar)

Familjetyp					
7	1 barn 0—3 år, 3 barn 7—15 år	54 %		37 %	9 %
6	1 » » » 2 » » »	67 %		22 %	11 %
5	1 » » » 1 » » »	63 %		21 %	16 %
4	1 » » » 1 » 4—6 »	37 %	32 %		31 %
3		32 %	33 %		35 %
2	1 » »	30 %	19 %		51 %
1	0 »	10 %	24 %		66 %
Antal timmar/vecka				50 %	100 %
— ≤ 20		■ 21—35		■ ≥ 36	

I familjerna med 2 eller fler barn har husmödrarna oftast deltidsarbete, i de fall de arbetar över huvud taget. I de barnlösa familjerna har 2/3 av husmödrarna en arbetstid på 36 timmar per vecka eller mer; med stigande barnantal sjunker denna andel kontinuerligt. I familjetyp 2 (1 barn 0—3 år) har husmödrarna oftare lång arbetstid än i familjetyp 3 (ett barn 7—15 år), vilket kan ses i samband med att de förra har hemhjälp i större utsträckning. Tidigare framgick att i familjetyperna 5, 6 och 7 (med 1,2 resp. 3 skolbarn plus ett litet barn) har husmödrarna inte så sällan förvärvsarbete men arbetsomfånget är dock litet. (Arbetsomfång med hänsyn till ortstyp och bostadsstandard framgår av bil. A1 tab. V.) Då dessa värden för andelen förvärvsarbetande husmödrar ligger högt i jämförelse med den offentliga statistikens uppgifter har vi närmare granskat arbetets art och arbetstidens längd vid olika typer av förvärvsarbetsuppgifter.

1.2.2. Arbetets art

För de 228 husmödrar som uppgav att de arbetade med något utöver hemarbetet ger tabell 10 fördelning på 8 grupper av arbetsområden. Den största gruppen, 36 %, arbetar inom serviceyrken med uppgifter — främst av typen damfrisörska, tillfälligt hemhjälparsarbete. Kontorsyrken har 25 % och vårdyrken 35 %.

För att belysa om förvärvsarbetet i stor utsträckning gällde relativt korta arbetspass med arbetstider som lämpligen kan förenas med hemarbetet har i tabellen arbetets art relaterats till arbetstidens längd.

Tabell 10. Arbetets art bland förvärsarbetande husmödrar med hänsyn till arbetstidens längd. Procent

Arbetets art	Arbetstidens längd, timmar					Antal ¹	Median- klass timmar
	1-10	11-20	21-35	36-	S:a		
Vårdrken	17	21	14	48	100	29	21—25
Restaurangyrken	(19	19	19	44	100)	16	21—25
Butiksycken	15	30	20	35	100	20	21—25
Övriga serviceyrken.....	20	32	30	18	100	44	16—20
Kontorsyrken	16	12	28	44	100	58	26—30
Lärare, journalister etc.	(10	20	30	40	100)	10	31—35
Jordbruk	20	27	44	9	100	34	21—25
Industri (även hemindustri).....	(0	20	27	53	100)	15	36—45
Antal	36	50	62	79		228	

¹ 2 Felkodade.

Av de kontorsanställda hade drygt hälften av husmödrarna en arbetstid understigande 35 timmar per vecka. Inom serviceyrkena hade tre fjärdedelar arbetstid understigande 35 timmar per vecka.

I den begränsade grupp — 34 fall — som arbetade i utarbete i samband med jordbruk-djurskötsel etc. arbetade flertalet 21—35 timmar per vecka.

Det tycks alltså som om de förvärsarbeten som förekommer, i stor utsträckning är sådana som tidsmässigt kan sammanjämkas med arbetet inom hemmen.

1.2.3. Barntillsyn bland förvärsarbetande husmödrar

Det har tidigare framgått att moderns benägenhet att ta förvärsarbete är starkt beroende av barnens antal och ålder. Förvärsintensiteten var högst hos barnlösa och i familjer med endast ett skolbarn och lägst i familjer med småbarn. Hur ordnas barntillsynen för de små barnen när modern förvärsarbetar?

I bilaga A2 ges definitionerna för de olika alternativen. Svaren fördelades med hänsyn till arbetstidens längd för modern:

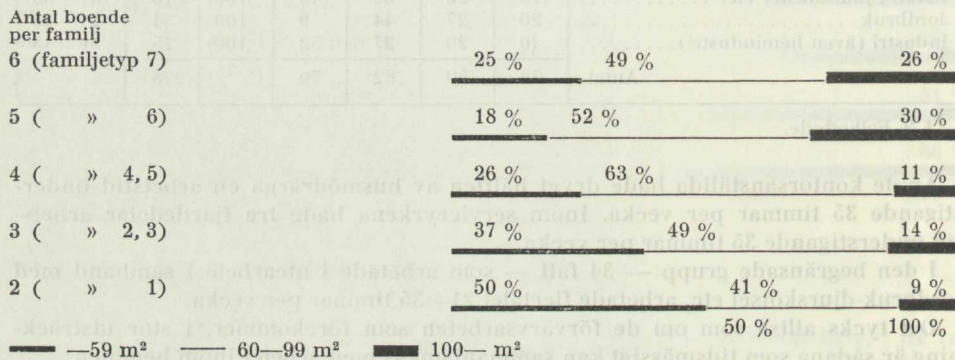
Tabell 11. Tillsyn av barn 0—3 år bland förvärsarbetande husmödrar

	Arbetstidens längd i timmar					
	1-10	11-20	21-35	36-	Totalt antal	%
Daghem.....	—	3	1	1	5	4
Familjedaghem	—	—	3	3	6	5
Hemhjälp	—	1	2	11	14	10
Släkting	3	3	6	6	18	14
Granne	—	1	3	3	7	5
Syskon.....	6	4	3	—	13	10
Make	9	9	6	3	27	20
Med till arbetet	6	7	6	2	21	16
Sköter sig själva	3	2	1	—	6	5
Arbete i hemmet	4	3	4	1	12	9
Annat.....	—	3	—	—	3	2
Summa	31	36	35	30	132	100

Samhälleliga institutioner utnyttjas tydligen av en mycket liten andel av de 132 förvärvsarbetande mödrarna med små barn. De allra flesta ordnar barntillsynen privat. Av de heltidsarbetande anlitar en tredjedel hemhjälp, vilket endast tre av de övriga familjerna gör. Grannhjälp är tydligen ovanligt, (5 %), utan det är i stället framför allt fadern, syskon och släktingar som vaktar det minsta barnet. 25 % av mödrarna ser själva efter sitt barn, antingen genom att ta med det till arbetet eller genom att arbeta hemma. Sex stycken av barnen 0—3 år sköter sig själva; en avskräckande illustration till svårigheterna att ordna barntillsyn.

1.3. Bostadens storlek

Figur 3: Bostadsyta inom olika familjetyper. Procent

Medianvärdet för bostadsyta är för hela materialet c:a 70 m². Av figuren framgår att bostadsytan stiger med ökat barnantal, med undantag för familjetyp 7, där den är något mindre än i typ 6. Beträffande ortstyperna har Stockholmshus-hållen som väntat mindre bostadsyta än tätorts- och framför allt glesbygdshus-hållen (bil. A1 tab. VI).

1.4. Bilinnehav

Totalt äger 69 % av familjerna bil. Bilinnehav är vanligast i familjetyp 6 (81 %) och ovanligast i familjetyp 7 (59 %). Av Stockholmsfamiljerna har 62 % bil, i glesbygdensområde 77 % (bil. A1 tab. VII).

2. Hushållsarbetets organisation

2.1. Hemhjälp

Betald hemhjälp förekommer endast i 44 familjer (7 % av alla familjer) och det är därför svårt att studera skillnaderna mellan familjetyper. Anmärkningsvärt är dock att bland 4-barnsfamiljerna är det bara en som har hemhjälp (bil. A1 tab. VIII). En tredjedel av hemhjälparna finns i familjer med småbarn där modern förvärvsarbetar. De 44 hemhjälparna ägnar sig åt städning (i 75 % av fallen), barntillsyn (57 %), tvätt (43 %) och matlagning och diskning (41 %).

Annan hjälp i hushållsarbetet än betald hemhjälp förekommer hos 16 % av familjerna (bil. A1 tab. IX). I $\frac{3}{4}$ av familjerna är det en släkting som hjälper till, oftast äldre kvinnlig, men även grannar och bekanta förekommer som hjälp. Det är tydligen mest som barnvakt dessa anlitas (till 90 %) medan städning, tvätt, matlagning och disk är ovanligare sysslor. Det är huvudsakligen småbarnsfamiljerna som anlitar denna typ av hjälp, speciellt när modern förvärvsarbetar.

2.2 Bostadens hushållstekniska utrustning

Den grundläggande tekniska utrustningen är genomgående hög, som framgår av tabell 12.

Tabell 12. Hushållens bostadstekniska utrustning i totalmaterialet. Procent

Utrustning (har tillgång till i bostaden eller huset)	Andel familjer %
vattenledning inom bostaden	97
vattenklosett	87
centralvärme	87
kylskåp	87
varmvatten	82
badrum	76
tvättmaskin	71
frysbox	31
diskmaskin	2

Anmärkningsvärt är att andelen kylskåp är så hög som 87 %, samma siffra som för centralvärme och vattenklosett. Tillgång till tvättmaskin har drygt 70 % av hushållen, frysbox 31 %, vilket är en hög siffra jämfört med tidigare data, medan diskmaskin fortfarande är mycket ovanlig (2 %).

2.3. Utnyttjande av service och färdigvaror

För att få ett mått på husmödrarnas benägenhet att anlita service utom hemmet för hushållsarbetet inhämtades uppgifter för några arbetsområden. Vi valde områden där det finns valmöjligheter mellan att själv producera varan eller tjänsten inom hemmet: Tvätt, sömnad, bakning och matlagning. För vardera av dessa områden valdes exempel som kan anses representera resp. syssla. För tvätt valdes vittvätt, exemplifierad med lakan. För samtliga husmödrar var fördelningen på alternativ:

	%
skicka bort till tvättinrättning	18
lämna in tvätten i andelstvätter i	4
tvätta själv i maskin i bostaden eller tvättstuga	63
tvätta utan maskin	10

Den övervägande delen husmödrar — 63 % — har tillgång till tvättmaskin och sköter sin tvätt själva. (Tydligt utnyttjas inte alla de egna tvättmaskinsmöjligheterna.) Skillnaderna i familjetyperna (bil. A1 tab. X) innebär huvudsakligen att en större andel i familjetyp 1 — 28 % — utnyttjar tvättinrättning medan de i lägre utsträckning tvättar själva i maskin. F.ö. tycks inte familjetyperna visa några signifikanta skillnader i fråga om tvättorganisation.

Beträffande ortstyperna är det värt att notera att i glesbygdshushållen har bortsändning samma frekvens som i de övriga ortstyperna. Hushållen med låg bostadsstandard har helt naturligt dålig tillgång till tvättmaskin; man skulle vänta sig att de i hög grad tvättade hemma för hand. Visserligen är andelen handtvätt där tämligen hög — 16 % — men en större andel sänder bort tvätt — 22 % — än i hushåll med hög bostadsstandard — 12 %.

Bortsändning av tvätt visar sålunda inte samband med familjetyp utan med bostadens försörjning i detta hänseende. Det verkar inte heller som om husmoderns

ålder (bil. A1 tab. X) skulle påverka hennes tvättvanor. Tendensen att de yngre tvättar i egen maskin i något högre grad än de äldre (65 %) i åldern 23—34 år mot 50 % i åldern över 45 år torde sammanhånga med att de yngre hushållen i större utsträckning kan antas ha bostäder med maskinell tvättutrustning.

Förvärvsarbetet synes ha ett samband med tvättvanorna.

Tabell 13. Tvätt av vittvätt. Procent

	Förvärvsarbete		Ej f.a.	Totalt
	Heltid	Deltid		
Tvättinrättning	33	18	14	18
Andelstvätteri	1	6	4	4
Tvättar själv i maskin	46	60	68	63
Tvättar själv utan maskin	14	10	9	10
Annat	6	6	5	5
	100	100	100	100
Antal	75	153	343	571

Av de heltidsförvärvsarbetande skickar 33 % bort vittvätt medan 46 % tvättar själva i maskin, medan motsvarande värden för de ej förvärvsarbetande är 14 resp. 68 %. Detta kan sammanhånga med att de heltidsförvärvsarbetande har svårt att utnyttja fastighetstvättstugor.

I fråga om *bakning* uppgav husmödrarna hur många och vilka slags brödtyper de bakat under senaste månaden. Fördelningen var följande beräknad för samtliga hushåll:

Ingen bakning	11
1 brödtyp	16
2 brödtyper	43
3 brödtyper	30
	100

Majoriteten av husmödrarna bakar tydligen någon sorts bröd och hela $\frac{2}{3}$ har bakat två eller flera brödsorter.

	Andel husmödrar %
Bakat mjukt matbröd	32
» vetebröd	79
» kakor	83

Även av så utpräglad »köpservice-vara» som mjukt matbröd bakas av en tredjedel av husmödrarna. Det kan vara av intresse att se om de höga siffrorna för hembakning är genomgående eller speciella för några särskilda familjer.

En granskning av skillnader mellan familjetyper visar att andelen som bakat allt slags bröd tenderar att växa med barnantalet. Inte mindre än 40 % av husmödrarna med 4 barn (typ 7) bakade alla 3 brödsorterna.

Medianvärdet för antal bakade brödsorter i familjetyperna är

familjetyp 1	1,6
2	1,9
3	1,8
4	1,9
5	2,0
6	2,2
7	2,2

I fråga om ortstyp är andelen som inte bakar något, högre i Stockholm än i övriga ortstyper — 16 % mot 13 % i tätort och 4 % i glesbygd (bil. A1 tab. XI).

Förvärvsarbetet tycks inte minska husmödrarnas bakning i större utsträckning. 1,8 brödsorter är medianen för heltidsarbetande och 2,1 sorter för både deltids- och icke-förvärvsarbetande. Inte heller åldersfaktorn inverkar: de yngre bakar nästan lika mycket som de äldre. (Förvärvsarbete och ålder är dock inte stratifieringsvariabler vilket gör att någon bakomliggande faktor, t.ex. barnantal, kan påverka resultaten.)

Sömnadsvanorna (bil. A1 tab. XII) belystes med frågan »Har Ni under den senaste månaden sytt något plagg till Er själv eller till någon annan hushållsmedlem?» Av samtliga husmödrar svarade 38 % ja och dessa fick ange vilken typ av plagg det gällde. Dessa kategoriserades efter svårighetsgrad i tre grupper.

1. Lättare plagg — t.ex. nattkläder, förkläden
2. Medelsvåra plagg — t.ex. klänningar
3. Svåra plagg — t.ex. kappor, dräkter.

Totalt hade 66 % av de som sytt ägnat sig åt lätta plagg, 27 % åt medelsvåra och 7 % åt svåra plagg.

Den relativt lilla grupp — 28% — av de barnlösa husmödrarna som sytt hade huvudsakligen sytt medelsvåra plagg, medan den grupp som sytt mest — familjetyp 4 — med 2 barn under skolåldern företrädesvis sytt lätta plagg.

Beträffande *livsmedelsinköp* uppgav husmodern om hon under den senaste månaden köpt något av sex uppräknade varuslag. Ja-svaren fördelade sig för samtliga husmödrar enligt följande:

	%
Djupfryst fisk	70
Soppa på burk	57
Färdig ärtsoppa (el. bruna bönor)	52
Djupfrysta grönsaker	51
Kakmix	22
Köttkonserv på burk	22

Man kan utgå från att det antal varuslag som inköpts ger ett mått på husmödrarnas benägenhet att avlasta matlagningsarbetet inom hemmet. Fördelningen för dem som köpt visst antal varuslag var följande:

Antal varuslag	%
0	5
1	14
2	26
3	24
4—6	31

Skillnaden mellan familjetypernas beteende i detta hänseende är relativt små (bil. A1 tab. XIII), medan en jämförelse mellan ortstyper visar att stockholmshushållen är betydligt mer inriktade på färdigvaror än glesbygdshushållen. Så har 44 % av stockholmshushållen mot 17 % av glesbygdshushållen köpt 4—6 slags färdigvaror.

Åldern (bil. A1 tab. XIII) visar intet tydligt samband med inköpsvanorna liksom inte heller förvärvsarbetet. De heltids- och de icke förvärvsarbetande köper lika många av de angivna varorna.

De fyra frågorna om bakning, tvätt, sömnad och inköp avsåg att om möjligt ge ett mått, som skulle ge uttryck för allmän benägenhet för hushållslättnad. Med detta begrepp menar vi husmödrarnas tendens att »flytta ut» vissa sysslor till serviceorgan eller underlätta dem i syfte att förenkla och rationalisera hemarbetet. En husmor som köper »färdig» mat, inte bakar bröd, skickar bort vittvätt och inte syr egna plagg skulle sålunda anses vara mer inställd på hushållslättnad.

En sambandsanalys visade att det inte fanns några signifikanta samband mellan de fyra delfrågorna med undantag för bakning och inköp av färdiga matvaror. Det visar sig alltså att det är sällsynt att husmödrar organiserar sitt hemarbete genom att ta förenklingar och/eller service i anspråk på de fyra områdena samtidigt. Det är möjligt att alla fyra frågorna inte uttrycker samma sak, nämligen en rationalisering av hemarbetet. Är det t.ex. enklare för husmodern att skicka bort vittvätten än att tvätta hemma när hon har tillgång till tvättmaskin i huset? Den stora andelen husmödrar som tvättar själva visar att detta tvättförfarande troligen är mest rationellt i deras fall. För de övriga sysslorna, inköp, bakning och sömnad, innebär det utan tvivel en tidsbesparing att utnyttja servicen på området. Att inga eller endast svaga positiva samband framträder för dessa sysslor tyder på att den enskilda husmodern sällan har en generell benägenhet att utnyttja service eller ej. Hon kanske köper färdig mat för att spara tid men bakar bröd för att det är roligt och syr kläder av ekonomiska skäl.

3. Hur tiden disponeras

Med de tidigare presenterade allmänna hushållsdata för de olika familjetyperna som bakgrund övergår vi till undersökningens huvudfråga, nämligen hushållens tidsbudget. Det primära intresset gäller studier av den tidsmässiga insats som åtgår för uppgifter *sammanhängande med barnen*. Eftersom dessa är omöjliga att renodla har vi studerat ett helt dygns aktiviteter och jämfört tidsbudgeten för familjer med olika barnstruktur, för att på det sättet belysa barnens effekt på familjens tidsbudget.

Tidsschemat omfattar (jfr punkt 2.3 och sidan 97) 50 sysselsättningar, indelade i 6 huvudgrupper: *vila—fritid*, dit även tid för måltider och personlig hygien förts, *hushållsarbete, inköps- och servicekontakter, barntillsyn och vård, arbete* (ej hushållsarbete) samt en grupp *övrigt*, dit bl.a. skötsel av bil och allmänna organisationsuppgifter räknas. För var och en av sysslorna fick husmodern ange för sig själv och för de övriga familjemedlemmarna *hur ofta, när på dygnet och hur länge* varje syssla förekommit.

I den följande framställningen kommer vi att för de olika sysslorna ange vilka som varit aktuella och hur lång tid de tagit. Huvudvikten är lagd på en jämförelse mellan familjetyperna, men vi kommer också att se hur andra faktorer påverkar tidsbudgeten, t.ex. var familjerna bor och husmoderns förvärvsarbete och ålder.

Männens tider, speciellt för hushållsarbetet och med barnen, kommer att belysas i relation till familjetypen och till husmoderns förvärvsarbete.

3.1. Dygnsschemat

Som en bakgrund till de mer detaljerade tidsstudierna presenterar vi först en översiktlig indelning av dygnets tidsdisponering för husmödrarna. Vi har därvid avskilt sömnen ur den sammanlagda tiden för vila—fritid för att kunna se hur den vakna tiden används. Huvudintresset gäller tidsåtgången för hushållsarbetet och barnavård, medan gruppen »övrigt» anger hur mycket tid som återstår av den vakna delen av dygnet för fritidssysselsättningar, förvärvsarbete, servicekontakter utanför hemmet etc. Denna indelning ger för husmödrarna i de olika familjetyperna följande dygnsschema:

Figur 4: Tidsåtgång i timmar per dygn (medianvärden)

Familjetyper	—Sömn	Hushållsarbete	—Barnavård	Övrigt
1 0 barn	8,0	4,0		12,0
2 1 barn 0—3 år	8,25	5,0	2,25	8,5
3 1 barn 7—15 år	8,25	5,0		10,75
4 1 barn 0—3 år 1 barn 4—6 år	8,25	5,75	2,5	7,5
5 1 barn 0—3 år 1 barn 7—15 år	8,25	5,75	1,75	8,25
6 1 barn 0—3 år 2 barn 7—15 år	8,25	6,5	2,0	7,25
7 1 barn 0—3 år 3 barn 7—15 år	7,75	7,0	2,0	7,25

Sömntiderna varierar mellan 7 tim 45 min och 8 tim 15 min, med de kortaste tiderna i 4-barns- och 0-barnsfamiljerna. Tiderna för hushållsarbete och barnavård varierar avsevärt mellan familjetyperna; detta kommer att behandlas utförligt i den följande framställningen. Här räcker det att konstatera att de stora tidsskillnaderna framför allt för hushållsarbetet innebär att tiderna för övriga sysselsättningar blir mycket olika. I de barnlösa familjerna disponerar husmodern 12 timmar till aktiviteter utöver hushållsarbetet, i tre- och fyra-barnsfamiljerna drygt 7 timmar. Större delen av denna tid (som även innefattar flera »nödvändiga» sysslor som måltider, personvård, inköp) ägnas åt förvärvsarbete. Speciellt är detta fallet hos de barnlösa och hos familjerna med endast ett barn i skolåldern där 67 % respektive 46 % av husmödrarna hade förvärvsarbete. Vi har delat upp husmödrarna med hänsyn till förvärvsarbete för att se hur detta påverkar ovanstående tider:

Figur 5: Tidsåtgång i timmar per dygn (medianvärden)

Förvärvsarbete	—Sömn	Hushållsarbete	—Barnavård	Övrigt
Heltid	7,75	2,75		13,5
Deltid	8,5	5,25	1,0	9,25
Ej förvärvsarbetande	8,25	6,0	1,75	8,25

Det bör noggrant observeras att dessa tider är medianvärden, vilket innebär att om över hälften av husmödrarna inte ägnat någon tid alls åt sysslan kommer medianen att falla på 0. Detta är fallet för barnavården för de heltidsarbetande, eftersom de flesta av dessa inte har några barn. Figuren kan dock ge en ungefärlig uppfattning om skillnaden i hushållsarbetstiden mellan de tre grupperna. De ej förvärvsarbetande ägnar mer än dubbelt så mycket tid åt hushållet som heltidsarbetande, vilket framför allt beror på skillnaden i barnantal men troligen också på att de heltidsarbetande tvingas skära ned på vissa sysslor.

Slutligen har vi studerat ortstypens inverkan på dygnschemat.

Figur 6: Tidsåtgång i timmar per dygn (medianvärden)

Tätorts- typ	-Sömn	Hushålls- arbete	-Barna- vård	Övrigt
Stockholm.....	8,0	5,0	1,75	9,25
Tätort	8,25	5,75	1,25	8,75
Glesbygd	8,5	6,5	1,25	7,75

Som framgår av figuren är skillnaderna mellan ortstyperna små; endast tiden för hushållsarbete tycks vara nämnvärt längre för glesbygdshusmödrarna.

Efter denna inledande översikt övergår vi till att närmare granska tiderna för de enskilda sysselsättningarna, med huvudvikten lagd på en jämförelse i hushålls- och barnavårdstider mellan de olika familjetyperna.

3.2. Vila — fritid

Här innefattas nio olika sysselsättningar (se bilaga A 3 för definitioner av sysslor), varav *sönnen* upptar den längsta tiden (se ovan).

Måltiderna varierar mellan 1 timme (0-barnsfamiljer) och 1 tim. 30 min. (4-barnsfamiljer) och tiderna för *personvård* ligger hos alla familjer på en halvtimme.

De övriga sex sysselsättningarna inom denna grupp kan räknas som rent rekreativa; det kan vara av intresse att se i vilken utsträckning olika familjer ägnar sig åt dem. *Läsning*: Drygt hälften av husmödrarna hade läst under intervjudagen och tiderna varierade mellan 30 och 45 minuter. Männerna hade genomsnittligen något högre lästider och det var också en större andel (68 %) som läst under dagen. *Sett på TV* hade c:a två tredjedelar av både männen och husmödrarna gjort. Detta tog för bägge grupperna från 1 tim. 15 min. och upp till 2 tim. 15 min. Lyssnat på *radio* och *grammofon* hade bara 10 % av både männen och kvinnorna gjort. Mellan 30 och 40 % av husmödrarna hade ägnat sig åt andra fritidssysslor och samvaro inom och utom bostaden; för männen var andelen något lägre. (De exakta tiderna finns i bil. A1 tabellerna XIV—XVII.)

Det vore inte orimligt att anta att de barnlösa familjerna skulle lagt ned mer tid på dessa sysslor än flerbarnsfamiljerna, men så tycks inte vara fallet. Skillnaderna är små och någon enhetlig trend går knappast att urskilja. Ett undantag utgör 4-barnsfamiljerna där husmödrarna i de flesta fall ägnat sig mindre åt fritidssysslor.

Matlagning tar mellan 1,25 och 1,75 timmar. Tabellen visar att de barnlösa familjerna lägger ned minst tid och att tidsåtgången stiger med ökat barnantal. Husmödrarna i två-, tre- och fyrbarnsfamiljer uppvisar samma tidsmedian, men det är att märka att tiden är angiven i hela kvartar och att samma tidsmarkering kan innebära skillnader på 7,5 minuter. För de tidskrävande sysslorna spelar denna låga precision ingen större roll, men när sysslorna tar mindre än en timme blir uppgifterna mer osäkra. Tiden för *diskning* varierar mellan en halvtimme och 45 minuter och för *städning* mellan 45 minuter och 1 timme. Man kan urskilja över lag att de flesta hushållsuppgifter tar längre tid ju fler barn som finns i familjen, men att tidsåtgången inte ökar så starkt när familjerna har två eller flera barn. Ett undantag är *städning* som tar lika lång tid, c:a en timme, hos de barnlösa som i flerbarnsfamiljer. Det är troligt att husmödrar med barn skär ned tiden för *städning* som trots att den är välbehövlig i barnfamiljer framstår som mindre viktig än de direkt barnavårdande sysslorna. Dessa tre sysslor — *matlagning*, *diskning* och *städning* — plus *bäddning*, som tar mellan 15 och 30 minuter, är de bland hushållsgöromålen som förekommer i praktiskt taget alla familjer, dvs. mellan 85 och 98 % har ägnat sig åt sysslan vid undersökningstillfället. Åt övriga göromål har mindre än hälften av husmödrarna ägnat sig under mät dagen och det gör att tidsmedianen blir 0, eftersom medianklasser faller på tidsangivelsen 0 minuter. För att kunna uppskatta hur lång tid sysslan tar när man ägnar sig åt den, har vi beräknat tidsmedianen bara för de husmödrar för vilka sysslan varit aktuell. *Tvätt*, *klädvård* och *sömnad* förekommer inte regelbundet varje dag, utan är mer sporadiskt utspridda över veckan. (I bil. A1 tab. XVIII visas för hur många sysslorna varit aktuella och hur lång tid de tagit i olika familjetyper.) *Tvätt* var aktuell för ungefär hälften av samtliga och tiden rör sig omkring 1 timme. Ett undantag finner man i familjetyper 1, de barnlösa, där bara 30 % ägnat sig åt sysslan och tidsåtgången för dessa är drygt en halvtimme. En stor del av tvätten utgörs tydligen av barnkläder, som tvättas oftare. *Klädvård* har genomsnittligen 20 % ägnat sig åt; tiderna ligger mellan $\frac{1}{2}$ och 1 timme. Det är vanskligt att säga något om skillnader mellan familjetyperna, eftersom bastalen för vissa tidsmedianer är så låga som 10 individer. Man kan jämföra 2-3- och 4-barnsfamiljerna, där tiderna baseras på uppgifter från 28, 25 och 26 % av husmödrarna. *Klädvården* tar i 2- och 3-barnsfamiljerna $\frac{1}{2}$ timme och i 4-barnsfamiljerna 1 timme. *Sömnad* har varit aktuell något oftare; c:a $\frac{1}{3}$ har uppgett att de sytt under mät dagen. Tiderna varierar mellan $\frac{3}{4}$ timme och 2 timmar med de längsta tiderna i de barnlösa och 4-barnsfamiljerna. För *sömnad* gäller sannolikt samma förhållande som för *städning*: endast en del av tiden som användes för sysslan är »nödvändig» och vad som är därutöver varierar beroende på husmoderns tidsdisposition i övrigt och på hennes lust och fallenhet för sysslan.

Totalt tar alltså hushållsarbetet mellan 4 och 7 timmar för husmödrarna, beroende på hur många barn familjen har.

Hur stort är männens deltagande?

Majoriteten av männen har inte tagit del av hushållsarbetet; för samtliga sysslor är medianen 0 timmar (tider under 8 minuter registreras dock inte, bil. A1 tab. XIX). Andelen män som *lagat mat* är totalt 17 % med högst värde i familjetyper 1 och 3. I alla familjetyper har *matlagningen* tagit c:a 15 minuter, vilket också är en vanlig tid för *diskning*. *Diskning* bland män är vanligast i de barnlösa familjerna, 13 %, mot 9 % totalt. *Städning* har totalt 6 % gjort, något fler i familjetyper 1 och 3 än i flerbarnsfamiljerna. *Städningen* har tagit från 15 minuter upp till 1 timme. Övrigt hushållsarbete uppvisar ännu lägre frekvens för männen. Det är dock troligt att männens deltagande i hemarbetet i viss utsträckning består av småsyss-

Tabell 16. Tid i timmar för vissa hushållssysslor för männen.
(Tiden beräknad för de män för vilka sysslan varit
aktuell. Medianvärden)

Syssla	Familjetyp														% aktu- ella Totalt
	1		2		3		4		5		6		7		
	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	
Matlagning ..	0,25	22	0,25	15	0,25	24	1,25	14	0,25	11	0,25	16	0,25	16	17
Diskning.....	0,25	13	0,25	9	0,25	8	0,25	10	0,25	6	0,5	11	0,75	5	9
Städning.....	0,75	10	0,25	7	1,0	10	0,25	1	0	0	0,75	4	0,25	6	6

lor som tagit under 8 minuter och därför inte registrerats. De data som framkommit tyder på att männen i 0- och 1-barnsfamiljerna varit aktivare än de övriga i fråga om dessa sysslor.

3.3.2. Hushållsarbete och husmoderns förvärvsarbete

Husmoderns förvärvsarbete inverkar givetvis på hennes tid för hushållsarbete. Av tabell 6 framgick att de heltidsarbetande lägger ned 2 timmar 45 minuter, de deltidarbetande 5 timmar 15 minuter och de ej förvärvsarbetande 6 timmar på hushållet. Benämningen »heltid—deltid» är något ospecificerade varför vi också delat in husmödrarna med hänsyn till deras arbetstid i timmar per vecka och studerat de så erhållna grupperna med avseende på totala hushållstiden och tiderna för vissa enskilda sysslor. Eftersom förvärvsarbetet inte var en stratifieringsvariabel vid urvalet kan man inte studera den renodlade effekten av detta på hushållstiderna. För att ändå i någon mån utjämna barnantalets ojämna fördelning bland förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande har vi uteslutit de barnlösa familjerna. Husmödrarna med en arbetstid mellan 1 och 10 timmar är bara 16 st. till antalet, vilket är väl lågt för tidsberäkningar och den gruppen har därför uteslutits.

Tabell 17. Husmoderns tidsåtgång i timmar för vissa sysslor med hänsyn
till förvärvsarbetstidens längd (medianvärden).
Familjetyp 1 ingår ej)

Syssla	Arbetstidens längd i timmar per vecka				
	ej förvärvs- arbetande	11—20	21—35	36—	Samtliga
Hushållsarbetet totalt	6,25	6,5	4,5	≤ 4,25	6,0
Städning	1,0	1,25	0,75	0,5	1,0
Matlagning	1,75	1,5	1,5	0,5	1,75
Diskning.....	1,0	0,75	0,5	0,5	0,75
Antal husmödrar.....	333	43	66	50	493

Matlagning och diskning tar 1 timme 45 minuter respektive 1 timme för de ej förvärvsarbetande. För de som arbetar över 36 timmar tar de båda sysslorna 30 minuter var, medan de deltidarbetande har tider mellan dessa. Skillnaderna här-

vidlag kan säkert till stor del förklaras med att de heltidsarbetande äter någon måltid per dag utom hemmet och därigenom minskar tid för matlagning och disk.

Städning tar 1 timme 15 minuter när husmodern arbetar 11—20 tim./vecka och 30 minuter när hon arbetar över 36 timmar. Om tidssänkningen beror på att de heltidsarbetande städar mer rationellt eller att de sänker sina »städkrav» är svårt att veta enbart på grundval av dessa data.

Männens deltagande i hushållsarbetet är något större när husmodern arbetar.

Tabell 18. Männens deltagande i hushållsarbetet när hustrun förvärvsarbetar. Procent

Andel män som ägnar sig åt följande sysslor	Husmoderns förvärvsarbete				Totalt
	ej förvärvsarbetande	11—20 timmar	21—35 timmar	36— timmar	
Matlagning	12	17	24	29	17
Diskning.....	7	11	13	14	9
Städning.....	4	0	9	14	6

I de fall hustrun inte har förvärvsarbete deltar 12 % av männen med matlagning jämfört med 29 % när hustrun har heltid. Motsvarande siffror för diskning är 7 respektive 14 % och för städning 4 respektive 14 %. Det har tidigare påpekats att männens deltagande troligen är något högre än siffrorna utvisar, eftersom korta tider inte registrerats. Men det framgår tydligt att även när hustrun heltidsarbetar när männens hushållstider på intet sätt upp till hustruns.

3.4. Tid för barnen

En exakt redovisning av hur mycket tid varje barn kräver i tillsyn och vård skulle erfordra noggranna observationsstudier. Med den tidsregistrering som använts i undersökningen kommer med nödvändighet många korta tidsmoment som ägnas barnen inte att noteras eftersom de ofta tar mindre än 8 minuter eller utförs samtidigt med andra sysslor. Detta har tidigare diskuterats i moment 2.3.

3.4.1. Tillsyn av minsta barnet

För att komplettera den detaljerade tidsredovisningen fick husmödrarna ange hur lång tid de ansåg sig vara *bundna* av tillsyn och vård av det minsta barnet, vilket då innefattar både allmän tillsyn och sysslor som direkt ägnas barnen, matning och tvättning t.ex. De fick också uppskatta männens och de övriga barnens tillsyn av det minsta barnet, som är mellan 0 och 3 år.

I tabell 19 illustreras tiderna för maken och husmodern och äldre syskon i olika familjetyper.

9 timmar är den tid som husmödrarna oftast anger för barntillsynen. Mediantiden varierar endast obetydligt mellan familjetyperna; ett litet barn kräver väl alltid en viss minimitid för tillsyn och vård, oberoende av hur många äldre syskon det har. Man kan anta att husmoderns tid för detta i stort sett omfattar barnets vakna tid, undantaget den tid de övriga familjemedlemmarna eller andra ser till barnet. Av tabellen framgår att männens mediantid varierar mellan en halvtimme och 1 timme 45 minuter, bortsett från 4-barnsfamiljerna där majoriteten av män

Tabell 19. Tillsyn av minsta barnet. (Procent)

Tillsyn i timmar	Husmodern Familjetyp					Maken Familjetyp					Syskon		
	2	4	5	6	7	2	4	5	6	7	Barn 1 totalt	Barn 2 totalt	Barn 3 totalt
0	0	1	1	4	1	38	33	50	49	63	56	53	61
2	6	1	4	1	3	38	34	27	34	21	30	32	24
2—4	4	20	18	11	12	15	24	13	14	10	10	9	14
5—7	19	13	8	16	19	1	1	6	3	1	2	3	1
8—10	33	32	30	31	30	3							
11—13	21	22	30	27	21	1							
14—	15	9	6	9	14								
okodifierbart.....	2	2	3	1	1	4	8	4	—	5	2	3	—
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal	80	79	84	88	81	80	79	84	88	81	253	161	81
Mediantid i timmar	9,5	8,9	9,5	8,9	9,0	1,3	1,3	0,5	0,5	0	0	0	0

inte ägnat någon tid åt tillsynen. De äldre syskonen ser till det minsta barnet i mindre utsträckning än männen: över hälften hade inte gjort det alls under mät-dagen, medan omkring 30 % sett till sitt småsyskon mindre än 2 timmar (barn 1 är det äldsta, barn 2 det näst äldsta osv.)

Med dessa tider som utgångspunkt, som alltså bygger på en uppskattning från husmoderns sida, kan man gå vidare och se hur lång tid de *direkt* barnavårdande sysslorna tar, dock med reservation för registreringsättets ofullständighet.

3.4.2 Barnavård och familjetyp

I tidsschemat omfattar barnsysslorna 11 punkter, sammanförda under rubriken barnavård. Till de barnavårdande sysslorna hör framför allt de rent personvårdande, som tvättning, skötning, av- och påklädning, matning etc., dvs. sådana uppgifter som ett litet barn inte klarar av själv. Man kan förutsätta att barnavården, trots att den innefattar även skolbarnen, främst ägnas de små barnen. Tabellen visar tiden för barnavård i de olika familjetyperna.

Tabell 20. Husmoderns tid för barnavård (medianvärden)

Familjetyp	2	3	4	5	6	7
	1 barn 0—3 år	1 barn 7—15	1 barn 0—3 1 barn 4—6	1 barn 0—3 1 barn 7—15	1 barn 0—3 2 barn 7—15	1 barn 0—3 3 barn 7—15
Tid per dag.....	2,25	0	2,5	1,75	2,0	2,0

Ett barn 0—3 år kräver tydligen c:a 2 timmar 15 minuter per dag i vårdtid av modern. Skolbarnet ägnas inte mycket tid: majoriteten av mödrarna har inte angivit någon vårdtid alls för 7—15-åringarna, trots att i barnavården även läx- och studie hjälp ingår. De större barnens belastning på husmoderns arbetsbörda ligger tydligen främst på hushållsarbetet. I flerbarnsfamiljer minskar tiden för barna-

vården vilket tyder på en utökning av andra sysslor. Vad som kan synas egenomligt i tabellen är vårdtiden i familjetyper 4, där ett barn 0—3 år och ett barn 4—6 år tar 2 timmar 30 minuter vilket är endast 15 minuter längre än i familjetyper 2. 4—6-åringen kräver tydligen inte heller så mycket av direkt vårdtid. De omsorger som ägnas lekbarhet kanske kombineras med eller sammanfaller med andra sysslor, t.ex. utevistelser med det minsta barnet. Som senare kommer att framgå är utevistelser en stor tidspost inom barnavården just för familjetyper 4.

Hur lång tid tar de enskilda sysslorna med barnen? Vi har sett efter för vilka de olika sysslorna varit aktuella och beräknat tidsmedian för dessa. I tabell 21 visas tider för sex olika barnsysslor i olika familjer. Dessa sex är de enda där frekvensen »aktuell» varit tillräckligt hög för tidsberäkningar (frekvensfördelning på samtliga sysslor återfinns i bil. A1 tabellerna XVIII och XIX).

Tabell 21. Tid för vissa barnavårdande sysslor för husmödrarna.
(Medianen beräknad på andel aktuella)

	Familjetyper											
	2		3		4		5		6		7	
	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt
Personvård, barn 1	1,0	94	0,5	24	0,75	99	0,75	87	0,75	86	0,75	87
Personvård, barn 2	—	—	—	—	0,5	89	0,5	50	0,25	32	0,25	31
Hjälp med måltider, barn 1	0,75	69	—	—	0,5	52	0,5	55	0,75	60	0,5	41
Gå ut med och se till barn ute	1,25	48	—	—	1,65	30	1,25	24	1,25	35	1,25	27
Lek med barn	0,75	35	—	—	0,5	35	0,5	20	0,5	14	0,9	19
Läx- och studie hjälp	—	—	—	—	—	—	0,5	24	0,5	25	0,75	33

(En närmare beskrivning av de olika sysslorna återfinns i bilaga A 3).

Personvård av yngsta barnet är aktuell i alla familjetyper utom i typ 1. Yngsta barnet är under 3 år utom i familjetyper 3, där barnet är mellan 7 och 15 år. Som framgår av tabellen lägger husmodern ned 1 timme på personvårdande sysslor, när hon har bara ett litet barn (familjetyper 2). Har hon två eller flera barn blir tiden kortare för det yngsta, 0,75 timmar. Har familjen endast ett barn i åldern 7—15 år lägger modern ned en halvtimme på personvården (familjetyper 3). Det är dock bara $\frac{1}{4}$ av alla husmödrar som har ägnat sitt skolbarn dessa rent personvårdande omsorger. Det näst yngsta barnet ägnas en halvtimme när det har ett syskon men endast en kvart om det har två eller tre syskon. *Hjälp med måltider* är aktuellt för majoriteten av husmödrar i alla familjer med barn under 3 år. Det tar mellan en halvtimme och 45 minuter; längst i familjetyper 2 och 6.

Gå ut med barnen har de flesta inte ägnat sig åt under mät dagen, men de husmödrar som gjort det har lagt ned rätt mycket tid: 1,25 timmar i alla familjetyper utom i familjetyper 4, där tiden är 1,65 timmar. Man kan anta att mödrarna bara går ut med de mindre barnen och då stämmer det bra att familj 4, med två barn under skolåldern, har den längsta tiden.

Lek med barnen är registrerat för mellan 15 och 35 % av mödrarna. En halvtimme är vanlig lektid men i 4-barnsfamiljerna har mödrarna ägnat nära en timme åt detta. *Läx- och studie hjälp* är aktuellt i nämnvärd omfattning endast i familjetyper 5, 6 och 7, där det tar mellan en halvtimme och 45 minuter. I familjetyper 3, som innehåller endast ett skolbarn, har bara 11 % av husmödrarna hjälpt till med läxorna.

Det bör dock påpekas än en gång att barnsysslorna, speciellt kanske personvård och lek med barnen, ofta kan undgå att registreras p.g.a. tidsperiodernas längd. Detta förhållande torde gälla speciellt för *männens deltagande* med barnen; på annat sätt är det svårt att förklara de låga siffrorna. 10 % av männen har ägnat sig åt vård av det minsta barnet och tiderna ligger omkring 15 minuter per dag. Att leka med barnen var något vanligare: 16 % totalt med de högsta värdena i familjetyp 3 och 4 där $\frac{1}{3}$ av männen uppgetts leka med barnen mellan 45 minuter och 1 timme 30 minuter. (Exakta värden i bil. A1 tabellerna XVI och XVII.)

Även om fler män deltagit med barnsysslor än vad tabellen visar är deras tider mycket låga. Att de inte registrerats innebär ju att tidsåtgången varit mindre än 8 minuter.

3.4.3. Barnavård och husmoderns förvärvsarbete

Att förvärvsarbete inverkar på den tid husmödrarna ägnar sina barn är givet. I vilken omfattning är dock svårt att säga med bestämdhet, eftersom urvalet av familjer inte var stratifierat med hänsyn till husmoderns grad av förvärvsarbete. När man delar upp materialet med hänsyn till denna faktor kommer barnantalet att vara något ojämnt fördelat i grupperna, men genom att utesluta de barnlösa kan man dock i någon mån eliminera denna effekt. Vi har studerat barnavårdstiden för fyra olika grupper av husmödrar:

ej förvärvsarbetande	
arbete 11—20 tim./vecka	
» 21—35 »	
» 45 »	

Tabell 22. Husmoderns tid för barnavård med hänsyn till grad av förvärvsarbete (medianvärde. Familjetyp 1 ingår ej)

	Förvärvsarbetstidens längd				
	ej förvärvsarbetande	11—20 timmar	21—35 timmar	36 timmar	Samtliga
Barnavård	2,0	1,25	1,25	0,75	1,75
därav personvård (barn 1)	0,75	0,5	0,5	0,25	0,75

Den sammanlagda tiden för barnavården sjunker från 2 timmar för ej förvärvsarbetande till 45 minuter för heltidsarbetande husmödrar. Personvård av det yngsta barnet sjunker på motsvarande sätt från 45 minuter till 15 minuter. Det visar sig att männen inte tar större del i barnens skötsel när husmödrarna förvärvsarbetar: en lika stor andel ägnar sig t.ex. åt personvården av det yngsta barnet när husmödrarna inte har arbete utanför hemmet och när de har heltidsarbete (11 respektive 9 % av männen).

3.5. Totala familjearbetstider

De hittills presenterade tidsbudgetdata har framför allt gällt husmoderns arbete och endast i ringa mån de övriga familjemedlemmarnas deltagande. Det har framgått att husmödrarna har hand om huvuddelen av arbetet i hemmet medan människans och barnens insatser i de flesta fall inskränker sig till enstaka sysslor i korta tidspass. Det är troligt att en del av männens och barnens deltagande faller bort

ur tidsregistreringen just av den anledningen, eftersom tider under 8 minuter inte noteras. En ytterligare osäkerhet beträffande männens och barnens tider är att uppgifterna är givna av husmodern, som naturligt nog kan ha haft svårt att redogöra för de övriga familjemedlemmarnas tidsschema. Dessa mätfel kan dock förmodas vara jämnt fördelade mellan familjetyperna och bör därför inte påverka jämförelser.

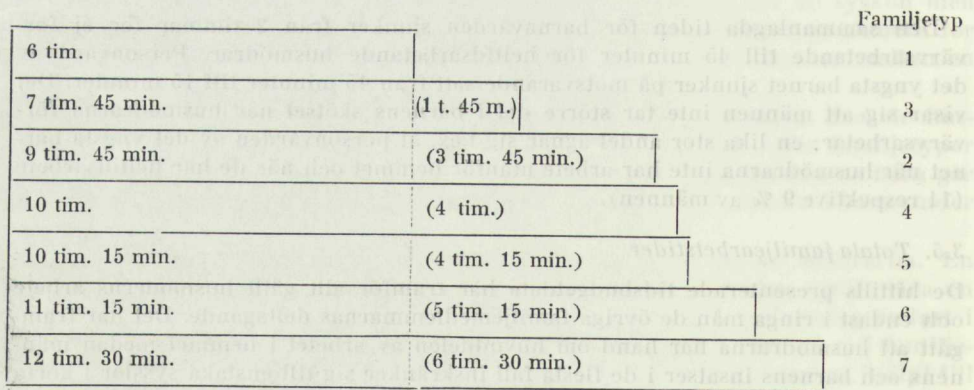
För att få en uppfattning om familjernas totala arbetsinsats i samband med barnen har vi slagit ihop husmoderns, makens och barnens tidsåtgång för fyra grupper av sysslor och jämfört de så erhållna totalsummorna mellan familjetyperna. De fyra områdena är hushållsarbete, inköp, övrig service och barnavård. (Tiderna uppdelade per syssla framgår av bil. A1 tab. XX.) Sammanslagna har vi kallat dessa sysslor för den totala familjearbetstiden, till skillnad från vila, fritidssysslor, arbete utanför hemmet etc. 'Inköp' omfattar både dagligvaror och ej dagligvaror, 'övrig service' omfattar besök på institutioner, serviceställen (banker, skomakeri, tvätterier etc.), besök hos läkare, sjuka, i skolor etc. (se bilaga A3).

Tabell 23. Familjearbetstiden i timmar för samtliga hushållsmedlemmar (median)

Familjetyper	1	2	3	4	5	6	7
	0 barn	1 barn 0—3	1 barn 7—15	1 barn 0—3 1 barn 4—6	1 barn 0—3 1 barn 7—15	1 barn 0—3 2 barn 7—15	1 barn 0—3 3 barn 7—15
Hushållsarbete	5,0	5,5	6,0	6,0	6,25	7,0	7,5
Inköp	0,5	0,5	0,5	0,25	0,5	0,5	0,5
Övrig service	0,5	0,5	0,75	0,75	0,75	0,5	1,0
Barnavård	—	3,25	0,5	3,0	2,75	3,25	3,5
Totala familjearbetstiden	6,0	9,75	7,75	10,0	10,25	11,25	12,5
Tidsökning jämfört med 0-barnsfamiljens		3,75	1,75	4,0	4,25	5,25	6,5
Antal familjer	76	80	82	79	84	89	81

Ur tabellen har vi tagit de totala familjearbetstiderna för att tydligare illustrera relationerna mellan de barnlösa och barnfamiljernas arbetsbörda:

Figur 7: Totala familjearbetstider

Tidsökning jämfört med 0-barnsfamiljerna

Ett litet barn 0—3 år ökar tiden med 3 timmar 45 minuter och ett skolbarn med 1 timme 45 minuter om de är ensam barn. Om de däremot finns båda i en familj (familjetyp 5) är deras sammanlagda tidsökning 4 timmar 15 minuter, således en minskning jämfört med tiderna för två ensam barn. Det kan vara av intresse att på så sätt jämföra de observerade tidsökningarna med de 'teoretiska', beräknade med utgångspunkt från tiderna i familjetyp 2 och 3:

Familjetyp		Observerad tidsökning	"Teoretisk" tidsökning	Skillnad observerad-teoretisk
5	1 barn 0—3, 1 barn 7—15	4,25	5,50	— 1,25
6	» » » , 2 » »	5,25	7,25	— 2,00
7	» » » , 3 » »	6,50	9,00	— 2,50

Ju fler barn som finns i familjen, desto kortare tid tar varje barn. I fyr-barnsfamiljerna innebär barnen en tidsökning på 6 timmar 30 minuter för hemarbetet, vilket är 2 timmar 30 minuter kortare än den 'teoretiska' ökningen som är baserad på ett-barnsfamiljernas tider. Dessa proportionellt lägre tider i flerbarnsfamiljer kan givetvis till stor del förklaras av att många sysslor utförs för barnen gemensamt, men troligen har också dessa familjer tvingats slopa eller minskat ned på vissa sysslor. Om detta innebär en standardsänkning för flerbarnsfamiljerna eller är ett mer rationellt utförande av hemarbetet kan inte dessa data ge besked om, eftersom vi saknar en bedömningsgrund med 'minimitider' för hemarbetsysslor.

Appendix 1 b

Specialstudie beträffande lantbrukarhustrurnas förvärvsinsats, byggd på material från familjeberedningens familjearbetsundersökning

Mannens yrke

- 39 är lantbrukare,
 varav 9 även är skogsbrukare
 varav 1 även är slöjdlärare
 samt 1 är seminör
 2 är lantbruksarbetare
 3 är arrendatorer,
 varav 1 även är skogsarbetare
 2 är ladugårdsförmän (djurskötare)
 2 är (fjäderuppfödare hönsfarmare)
 1 är pälsdjursuppfödare

49 st.

Barnantal

6 fam. saknar barn		Familjetyp 1
12 fam. har 1 barn	varav { 4 fam. } tillhör	{ Familjetyp 2
	{ 8 fam. }	{ Familjetyp 3
12 fam. har 2 barn	varav { 4 fam. } tillhör	{ Familjetyp 4
	{ 8 fam. }	{ Familjetyp 5
8 fam. har 3 barn	varav 8 fam. tillhör	Familjetyp 6
11 fam. har 4 barn	varav 11 fam. tillhör	Familjetyp 7

49 st.

Hustruns ålder

- 10 husmödrar är mellan 20 och 30 år
 20 husmödrar är mellan 31 och 40 år
 16 husmödrar är mellan 41 och 50 år
 3 husmödrar är över 51 år
 49 st.

Hustruns yrkesarbete

- 9 husmödrar har inget yrkesarbete.
 1 lantbrukarhustru är distriktssköterska.
 1 lantbrukarhustru är sjuksköterska.
 6 husmödrar uppger i frågeformuläret att de icke har något förvärvsarbete. Samtidigt säger de att dagen varit normal och upptar på tidsschemat tid för djurskötsel.
 32 husmödrar deltagar i ladugårdsarbete, djurskötsel, mjölkning och mjölkdisk samt jordbruksarbete.
 1 lantbrukarhustru nämner särskilt traktorkörning. Flera husmödrar påpekar vid frågan om dagen varit normal, att dagen för den årstid det var frågan om, varit normal, men att den icke var normal, betraktad som ett genomsnitt för ett arbetsår.
 Bland de som nämner djurskötsel är inräknade 1 som sysslar med pälsdjursuppfödning och 4 som sysslar med hönsskötsel.

Hustruns yrkesarbete. Tid per vecka.

0 tim.	9 husmödrar	
5 » eller mindre	4 »	
	+ 3 »	(av de 6 ovan nämnda)
Mellan 6 och 10 tim.	3 »	
	+ 2 »	(— » —)
» 11 och 15 »	5 »	
» 16 och 20 »	2 »	
	+ 1 »	(— » —)
» 21 och 25 »	7 »	
» 26 och 30 »	5 »	
» 31 och 35 »	3 »	
» 36 och 45 »	1 »	
mer än 45 tim.	2 »	
(Distriktssköterskan mellan 21 och 25 tim. Sjuksköterskan mellan 36 och 45 t.)	2 »	
	<hr/>	
	49 husmödrar	

- 11 husmödrar deltagar ej i arbetet vid jordbruket.
 20 husmödrar deltagar i arbetet mindre än 20 tim.
 15 husmödrar deltagar i arbetet mellan 21 och 35 tim.
 3 husmödrar deltagar i arbetet mer än 36 tim. per vecka.

Lantbrukarhustrurnas arbetsinsats per vecka i de olika familjetyperna

- I familjetyp 1* har 1 husmor arbetat mellan 11 och 15 tim.
2 husmödrar har arbetat mellan 31 och 35 tim.
1 husmor har arbetat mer än 45 tim.
- I familjetyp 2* har 1 husmor arbetat 0 tim.
1 husmor har arbetat mellan 6 och 10 tim.
1 husmor har arbetat mellan 11 och 15 tim.
1 husmor har arbetat mellan 16 och 20 tim.
- I familjetyp 3* har 1 husmor arbetat 0 tim.
2 husmödrar har arbetat mellan 11 och 15 tim.
1 husmor har arbetat mellan 21 och 25 tim.
1 husmor har arbetat mellan 26 och 30 tim.
1 husmor har arbetat mellan 31 och 35 tim.
1 husmor har arbetat mellan 36 och 45 tim.
1 husmor har arbetat mer än 45 tim.
- I familjetyp 4* har 1 husmor arbetat 0 tim.
1 husmor har arbetat 5 tim. eller mindre
1 husmor har arbetat mellan 16 och 20 tim.
1 husmor har arbetat mellan 26 och 30 tim.
- I familjetyp 5* har 2 husmödrar arbetat 0 tim.
3 husmödrar har arbetat 5 tim. eller mindre
1 husmor har arbetat mellan 6 och 10 tim.
1 husmor har arbetat mellan 16 och 20 tim.
1 husmor har arbetat mellan 21 och 25 tim.
- I familjetyp 6* har 2 husmödrar arbetat 0 tim.
1 husmor arbetat 5 tim. eller mindre
3 husmödrar arbetat mellan 6 och 10 tim.
2 husmödrar arbetat mellan 21 och 25 tim.
- I familjetyp 7* har 2 husmödrar arbetat 0 tim.
2 husmödrar arbetat 5 timmar eller mindre
1 husmor arbetat mellan 11 och 15 tim.
3 husmödrar arbetat mellan 21 och 25 tim.
3 husmödrar arbetat mellan 26 och 30 tim.

(Bland ovanstående lantbrukarhustrur är ej distriktssköterskan och sjuksköterskan inräknade.)

Hustruns yrkesarbete. Tid per dag.

- 9 husmödrar arbetar 0 tim. per dag.
1 husmor är distriktssköterska
1 husmor är sjuksköterska
3 husmödrar arbetar under 1 tim. per dag
14 husmödrar arbetar mellan 1 och 2 tim.
7 husmödrar arbetar mellan 2 och 3 tim.
5 husmödrar arbetar mellan 3 och 4 tim.
4 husmödrar arbetar mellan 4 och 5 tim.
2 husmödrar arbetar mellan 5 och 6 tim.
2 husmödrar arbetar mellan 6 och 7 tim.

- 1 husmor arbetar mellan 7 och 8 tim.
 11 husmödrar deltagar ej i lantbruksarbetet.
 29 husmödrar deltagar mellan 1 och 4 timmar per dag
 9 husmödrar deltagar mellan 4 och 8 timmar per dag
 4 barn uppger tillsammans 4¼ tim. för djurskötsel. (Sannolikt en syssla som faller under moderns ansvar.)

Kommentar: Här skiljer sig siffrorna mellan tid per vecka och tid per dag. Förmodligen är det den för årstiden (mars—april) normala tiden, som avspeglas i ovanstående siffror, vilka tagits ur tidsschemat och att tidsuppgifterna per vecka i någon mån kan sägas spegla en genomsnittsvecka för ett år. Dock måste sägas att de uppgivna tiderna per dag och per vecka i stort sett överensstämmer och det är endast i tre fall som uppgifterna markant skär mot varandra.

På frågan: *I hur många år har ni haft ert nuvarande arbete?*

svarar

- 1 husmor, mindre än 1 år
 5 husmödrar, mellan 1 och 3 år (däribland sjuksköterskan)
 28 husmödrar, mer än 3 år (däribland distriktssköterskan)
 6 husmödrar, har icke besvarat frågan
 9 husmödrar, förvärvsarbetar icke
 34 husmödrar anser arbetet *stadigvarande*
 6 husmödrar har ej besvarat frågan
 9 husmödrar förvärvsarbetar icke

Hustruns skolor och kurser

	Antal husmödrar
Folkskola	23
Folkskola samt kurs mindre än 4 mån.	4
Folkskola samt kurs mellan 4 och 12 mån.	3
Folkskola samt yrkesutbildning 1 år	1
Folkskola samt yrkesutbildning 1 år, samt kurs mindre än 4 mån.	6
Folkskola samt yrkesutbildning 1 år, samt kurs mellan 4 och 12 mån.	5
Realexamen	2
Realexamen samt kurs mellan 4 och 12 mån.	1
Realexamen samt kurs mellan 4 och 12 mån., samt yrkesutbildn. 1 år ...	3
Realexamen samt tekniskt gymnasium	1
	49 st.

Husmoderns husliga utbildning

Inga kurser	27	husmödrar	55 %
Mindre än 4 mån.	10	»	20 %
4—12 mån.	10	»	20 %
Mer än 12 mån.	2	»	4 %
	49 st.		100 %

Denna specialundersökning beträffande lantbrukshustrurnas deltagande i arbetet i den för makarna gemensamma rörelsen, omfattar 49 familjer. En pälssdjursuppfödare samt två hönsfarmare ingår i undersökningen — deras hustrur

deltar i arbetet med den gemensamma rörelsen respektive 5 tim. eller mindre, 6—10 tim., och 21—25 tim. Även en lantbruksarbetare samt två ladugårdsför-
män, vilkas hustrur ej deltar i förvärvsarbetet, ingår i undersökningen. Kommen-
tar till tabellerna: se sid. 13.

Appendix 1 c

Specialstudie av husmödrar med kvalificerad huslig utbildning (mer än 1 år), byggd på material från familjeberedningens familjearbetsundersökning

För att i någon mån bedöma om husmödrar med huslig utbildning är mera be-
nägna att utnyttja service eller färdigvaror som kan ge lättnader i hushållsar-
betet har dessa husmödrar (26 till antalet) specialstuderats. Nedan följer ett antal
jämförande tabeller avseende några områden där eventuella tendenser åt detta
håll skulle kunna ge utslag. Siffrorna inom () avser hela undersökningen.

Uppgifter om familjerna

Indelning i familjetyp.

Familjetyp	1	2	3	4	5	6	7	Summa
Procent	23	19	23	15	8	4	8	100
Antal familjer	6	5	6	4	2	1	2	26

I *hela materialet* är antalet familjer jämt fördelat på familjetyper. Huvuddelen
av de *hushållsutbildade* mödrarna återfinns inom typerna 1—4.

Medianåldern hos de 26 överensstämmar i stort med medianåldern för *samtliga*
husmödrar.

Husmödrarnas ålder

(Medianåldern inom parentes avser hela undersökningen)

Familjetyp 1	Familjetyp 2	Familjetyp 3	Familjetyp 4
Md 38 år (38 år)	Md 26 år (26 år)	Md 43 år (42 år)	Md 28 år (29 år)
Familjetyp 5	Familjetyp 6	Familjetyp 7	
Md 35 år (33 år)	Md 34 år (36 år)	Md 39 år (37 år)	

Skolutbildning

(Procenten inom parentes avser hela undersökningen)

	Husmodern %	Maken %
Folkskola, fortsättningskola		
» + yrkesutbildning minst 1 år	50 (74)	38 (75)
Realexamen, folkhögskola o. dyl.		
» + yrkesutbildning minst 1 år	46 (23)	35 (17)
Studentexamen		
» + yrkesutbildning minst 1 år	4 (3)	27 (8)
Examen från universitet		

De hushållsutbildade husmödrarna har tydligen oftast en något längre skolut-
bildning än övriga. Detta kan kanske vara anledningen till att de förvärvsarbetar
i större utsträckning — 58 procent mot 40 procent i hela materialet. De arbetar
också heltid i större utsträckning — 53 procent mot 33 procent. (Egna företagare
har ej inräknats).

Hushållsarbetets organisation

Endast 2, dvs. 8 procent, av de 26 har *hemhjälp*. Motsvarande siffror i hela materialet var 44 st., vilket utgjorde 7 procent. *Annan hjälp* har endast 1 husmor uppgett att hon har (4 procent), mot 16 procent i hela undersökningen. Förekomsten av *hushållsteknisk utrustning* ger knappast belägg för att de hushålls- utbildade skulle vara mera benägna att skaffa sig sådan än övriga husmödrar. Kylskåp förekommer i större — men frysboxar i mindre — utsträckning.

Hushållsteknisk utrustning

	Antal familjer	Andel familjer	Hela undersökningen
Vattenledning	25	96	(97)
Vattenklosett	24	92	(87)
Centralvärme	23	88	(87)
Kylskåp	26	100	(87)
Varmvatten	23	88	(82)
Badrum	22	85	(76)
Tvättmaskin	17	65	(71)
Frysbox	6	23	(31)
Diskmaskin	—	—	(2)

Hur tiden disponeras

Nedan redovisas ett antal tabeller över aktiviteter som kan ge ett mått på husmödrarnas benägenhet att underlätta hemarbetet genom att flytta ut uppgifterna till olika serviceorgan.

Tvätt av vittvätt

	%	%
Skicka bort till tvättinrättning	15	(18)
Lämnas in tvätten i andelstväteri	4	(4)
Tvätta själv i maskin i bostaden eller tvättstuga	65	(63)
Tvätta utan maskin	4	(10)

Bakning

	%	%
Ingen bakning	15	(11)
1 brödtyp	23	(16)
2 brödtyper	38	(43)
3 »	23	(30)
Bakat mjukt matbröd	30	(32)
» vetebröd	69	(79)
» kakor	69	(83)

Sömnad

	%	%
Lättare plagg — t. ex. nattkläder, förkläden	56	(66)
Medelsvåra plagg — t. ex. klänningar	44	(27)
Svåra plagg — t. ex. kappor, dräkter	0	(7)

9 st. (35 %) hade sytt något under den senaste månaden. I hela materialet var motsvarande siffra 38 procent.

Livsmedelsinköp

	%	%
Djupfryst fisk	79	(70)
Soppa på burk	71	(57)
Färdig ärtsoppa	54	(52)
Djupfrysta grönsaker	58	(51)
Kakmix	29	(22)
Köttkonserv på burk	33	(22)
Antal varuslag		
0	8	(5)
1	8	(14)
2	35	(26)
3	4	(24)
4—6	46	(31)

**Husmoderns tider i antal timmar för vissa
hushållssysslor (median).**

Familjetyp	1	2	3	4	5	6	7	Samtl.
<i>Husmor med kvalificerad huslig utbildning</i>								
Matlagning	1,5	1,75	0,75	1,15	1,75	2,0	3,0	1,5
Diskning	0,5	0,25	0,25	0,75	1,0	0,25	1,0	0,5
Städning	0,75	0,25	1,0	0,5	1,5	1,25	1,25	0,75
Bäddning	0,25	0,25	0,25	0,25	0,75	0,5	0,25	0,25
<i>Motsvarande tider för husmödrar i hela undersökningen</i>								
Matlagning	1,25	1,5	1,5	1,75	1,75	1,75	1,75	
Diskning	0,5	0,5	0,5	0,75	0,75	0,75	0,75	
Städning	1,0	0,75	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Bäddning	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5	

Kommentar till tabellerna, se sid 13.

AVSNITT B

Kartläggning av familjernas servicekontakter

Människan i det nutida samhället nyttjar dagligen ett betydande antal servicetjänster av varierande slag, vid inköp av konsumtions- eller kapitalvaror, vid kontakter med myndigheter och inrättningar, vid sjuk- och hälsovård. I vissa fall sker kontakten med servicestället enklast per post eller telefon. Men många tjänster är av den arten att ett personligt besök erfordras. När det gäller sådana tjänster kan också utnyttjandet vara förknippat med olägenheter av olika svårighetsgrad.

Möjligheten att utan olägenheter utnyttja servicetjänster av skilda slag är en angelägenhet för alla befolkningskategorier. Om man bortser från det svårbemästrade problemet med långa resor till vissa serviceställen och begränsar sig till sådana faktorer som öppethållnings- och väntetider har dock frågan störst betydelse för människor som är bundna både av ett förvärvsarbete och av vårdnadsuppgifter vis å vis barn och gamla liksom för barnfamiljer överhuvudtaget med ständig tillsyn av barn. Vilka möjligheter en förvärvsarbetande person har att med hänsyn till serviceinrättningarnas öppethållningstider uträtta ärenden av olika slag utan att inkräkta på sitt arbete är ett icke obetydligt samhälls-ekonomiskt problem. Hur »ärendebördan» uppleves av småbarnsmödrarna kan i sin tur vara betydelsefullt för hur mycket barnfamiljerna orkar med av sitt arbete.

Familjeberedningen har därför låtit utföra en intervjuundersökning i syfte att klarlägga barnfamiljernas möjligheter att nyttja samhällets servicetjänster. Därvid har dock varudistributionen uteslutits, eftersom allmänhetens inköpskontakter, butiksbesök och butikernas kundservice och öppet hållande samtidigt undersökts av affärstidsutredningen, vars betänkanden (SOU 1965: 38—39) nu avlämnats. De institutioner och serviceställen som omfattas av familjeberedningens undersökning framgår av bilaga B 2.

I undersökningen har beredningen sökt kartlägga kontaktfrekvensen beträffande de olika serviceställena, vem inom eller utom familjen som varit kontaktperson, förekomst av väntetider, besökens fördelning på vissa veckodagar samt om besöken vållat olägenheter i form av förlust av arbetsinkomst, anskaffande av barnvakt eller dylikt. Av intresse hade varit att även få uppgift om vid vilken tidpunkt på dagen besöken gjorts, men av undersökningstekniska skäl har detta inte varit möjligt.

Kartläggningen har skett genom en intervjuundersökning med ca 3 000

slumpmässigt utvalda hushåll i hela Sverige. (Ang. intervjuformulärets utformning se bil. B 3). Intervjuerna, vilka liksom bearbetningen utförts av statistiska centralbyråns utredningsinstitut, har avsett allmänhetens kontakter med vissa utvalda typer av serviceställen. Ett hushåll har definierats som en inkomstenhet och har kunnat bestå av ett gift par med eller utan barn under 17 år (fullständiga hushåll), eller av en ensamstående vuxen med eventuella barn under 17 år (ofullständiga hushåll). Antalet fullständiga hushåll som intervjuades uppgick till 1 374. I 15 procent av dessa var båda makarna förvärvsarbetande. 43 procent av de hushåll, där endast en av makarna förvärvsarbetade, saknade barn, medan 59 procent av hushållen saknade barn i de fall då båda makarna var förvärvsarbetande. Antalet ofullständiga hushåll som intervjuades uppgick till 1 299. Av dessa hade 70 procent förvärvsarbete. Av de hushåll där den vuxne förvärvsarbetade hade 6 procent barn, medan 9 procent av hushållen hade barn i de fall den vuxne saknade förvärvsarbete. Det kan förmodas att den grupp ofullständiga hushåll, där den vuxne uppgett att han saknar förvärvsarbete, huvudsakligen består av ungdomar och pensionärer.

1. Besöksfrekvens

De undersökta 2 673 hushållen har sammanlagt redovisat omkring 15 500 besök vid de 52 institutioner som ingår i undersökningen. De flesta besöken har skett vid postkontor, sjukhus och järnvägsstation. De institutioner där besöksfrekvensen varit lägst är rådgivningsbyrå för psykisk barn- och ungdomsvård, familjerådgivningsbyrå samt RFSU-klinik (tab. I bil. B 1).

För att möjliggöra jämförelser mellan skilda institutioner har det observerade antalet besök under de olika mätperioderna omräknats till att avse en enhetlig tidsperiod, nämligen en månad. Omräkningen har skett genom att antalet observerade besök vid institutionerna 1—21 delats med 6, vid institutionerna 22—39 och 50—52 bibehållits oförändrat samt vid institutionerna 40—49 delats med 7 och multiplicerats med 30. De erhållna genomsnittstalen redovisas i tabell II (se bilaga B 1). Institutioner av liknande karaktär eller med samstämmande arbetsuppgifter har i vissa fall slagits ihop till större grupper i avsikt att ge bättre översikt av materialet.

För vissa institutioner (institutionsgrupper) är besöksfrekvensen förhållandevis hög. Således gör varje hushåll i genomsnitt 1,2—3,2 besök per månad på vardera av institutionerna herr- och damfrisering, apotek, bank och postkontor, medan besöken vid exempelvis televerk och vid de sociala institutionerna inskränker sig till 0,001—0,01 besök, dvs. 1—10 hushåll av 1 000 besöker dessa institutioner under loppet av en månad.

I sammanhanget bör påpekas att undersökningsmaterialet grundar sig på uppgifter om kontaktfrekvensen, vilka insamlats under sommarhalvåret (1 april—30 september) resp. enbart under september månad. Mate-

rialet kan därför inte antas vara representativt för hela året. De ovan nämnda siffrorna kan därför inte uppräknas att gälla en längre tidsperiod.

Av tabell 1 nedan (och II i bil. 1) framgår också på vilket sätt besöksfrekvensen förändras med ett ökat eller minskat barnantal. För vissa institutioner synes det fullt naturligt med en sådan förändring. Hos en familj med tre eller flera barn är det exempelvis naturligt att antalet besök vid skolans institutioner blir större än hos en enbarnsfamilj. I andra fall kan den ökade besöksfrekvensen bero på faktorer som ekonomi, familjeförsörjarens ålder m.m. När det gäller minskad besöksfrekvens med ökat antal barn är orsakerna mera svårbedömbara.

Tabell 1.

Institutioner vid vilka familjernas besök synes öka med ett ökat barnantal

byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor
stadskansli/drätselkontor
skolkansli/rektorsexpedition
lärare
stads- eller provinsialläkare
mödra- eller barnvårdscentral
folktandvårdspoliklinik
apotek
bank
tvättomat/tvättstuga/mangel
sjukhus

Institutioner vid vilka familjernas besök synes minska med ett ökat barnantal

arbetsförmedling
socialnämnd
pastorsexpedition
privatpraktiserande läkare
resebyrå
skomakeri
ålderdomshem

Vad beträffar den ökade besöksfrekvensen synes denna vara mest markerad för familjer med tre barn. Skillnaden mellan en- och tvåbarnsfamiljerna är inte lika påfallande som mellan två- och trebarnsfamiljerna. Att antalet servicekontakter ökar med barnantalet måste betecknas som logiskt när det gäller skolor, mödra- och barnvårdscentraler, tandläkare, tvättinrättningar, apotek och sjukhus. För den ökning som konstateras vid vissa övriga institutioner finns inte lika närliggande förklaringar. Besöken hos byggnadsnämnd och stadskansli kan möjligen ha ett sammanhang med egna hemsbyggandet när familjen växer. Den ökade besöksfrekvensen hos stads- och provinsialläkare kan bero på den snävare ekonomiska ram som barnfamiljerna måste leva inom, speciellt som besöken samtidigt minskar hos de privatpraktiserande läkarna. I andra fall — exempelvis beträffande den markanta ökningen av antalet bankbesök med ett ökat antal barn — är tendensen svårare att förklara.

När det gäller den minskade besöksfrekvensen vid vissa serviceställen är den svårförklarlig i förhållandet till exempelvis socialnämnd och skomakeri. Att däremot besöken minskar vid resebyråer förvånar inte. Flerbarnsfamiljernas möjligheter till semesterresor torde inskränkas både av ekonomiska skäl och av svårigheter att ordna barntillsynen. Den ökade bundenhet som följer med flera barn synes också ge färre möjligheter till besök hos anförvanter vid ålderdomshem. Å andra sidan kan den stabilisering, som oftast följer med ökande ålder och familj, tänkas vara orsak till den minskade besöksfrekvensen vid arbetsförmedlingar och pastorsexpeditioner.

2. Kontaktperson och kontaktdag

Av de i undersökningen redovisade besöken har 52 procent gjorts av husmodern, 38 procent av hufadern, 7 procent av barn under 17 år, 1 procent av annan vuxen i hushållet samt 2 procent av annan person utanför hushållet (tab. 2 nedan samt I och III i bil. B 1).

Tabell 2. Totalt antal besök vid undersökta institutioner särredovisat på kontaktperson och kontaktdag

Kontaktperson	Vardagar		Lördagar		Söndagar		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Husmodern	7 333	90,3	563	6,9	223	2,8	8 119	52,4
Hufadern	5 012	84,4	721	12,1	209	3,5	5 942	38,3
Barn födda 1946 eller senare.....	934	90,2	68	6,6	33	3,2	1 035	6,7
Annan vuxen i hushållet	134	85,9	14	9,0	8	5,1	156	1,0
Annan person utanför hushållet...	233	93,6	15	6,0	1	0,4	249	1,6
Samtliga	13 646	88,0	1 381	8,9	474	3,1	15 501	100,0

Husmodern sköter sålunda i högre grad än hufadern familjens externa kontakter. I de fall husmodern är hemarbetande kan detta synas naturligt, hennes »friare arbetstid» skapar större möjligheter därtill, men även i familjer där båda är förvärsarbetande synes husmodern sköta de flesta kontakterna, vilket framgår av tabell 3.

Tabell 3. Fördelning av antalet besök vid undersökta institutioner mellan husmor och husfar. Fullständiga inkomstenheter

Med hemarbetande vuxen				Utan hemarbetande vuxen			
Husmor		Husfar		Husmor		Husfar	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
4 390	55,9	3 465	44,1	899	57,4	668	42,6

De besök som hufadern gör förlägges i något större utsträckning till lördagar och söndagar än de besök som husmodern gör. För mannens del består dessa lördagsbesök företrädesvis av kontakter med järnvägsstation, bilverkstad, postkontor och sjukhus, medan hustruns motsvarande besök till övervägande del avser sjukhus, damfrisering, postkontor och järnvägsstation. Av mannens samtliga besök vid ålderdomshem, konvalescenthem och sjukhus sker dessa till 80 procent respektive 66 procent och 54 procent på lördagar och söndagar, medan motsvarande siffror för hustruns del är 39 procent respektive 36 och 40 procent.

Som tidigare sagts är kvinnan i familjen kontaktperson i avsevärt högre

grad än mannen. Av tabell IV och V (bil. B 1) framgår vid vilka institutioner hon respektive mannen framför allt svarar för kontakterna. I hushåll med hemarbetande vuxen svarar sålunda husmodern för 90—100 procent av besöken vid serviceinrättningarna mödra- och barnavårdscentral, privatpraktiserande sjukgymnast, institut för hygienisk behandling, fotvård m.m., barnavårdsnämnd, skolläkare och tvättomat, tvättstuga eller mangel. Någon förändring härutinnan inträffar inte när husmodern går ut i förvärvslivet. Det är tydligt att hon svarar för kontakterna med vissa institutioner i lika hög grad antingen hon är hemarbetande eller förvärvsarbetande.

Vid en genomgång av institutioner, där mannen i fullständiga hushåll med hemarbetande vuxen huvudsakligen svarar för kontakterna, visar det sig att husmodern efter övergången till förvärvsarbete får svara också för en ökad andel av besöken vid vissa av dessa institutioner. I en del fall är detta naturligt — husmoderns inträde på arbetsmarknaden kräver ju kontakt med institutioner som arbetsförmedling och fackförening — men mera frapperande är att det också tycks gälla länsstyrelse och stadskansli. Undersökningen ger alltså en anvisning om att arbetsbördan ökar för husmodern, när hon tar förvärvsarbete även utöver vad själva förvärvsarbetet ger anledning till.

3. Väntetider i samband med besök

Intervjupersonerna har även tillfrågats om väntetider i samband med besöken. På grund av den i vissa avseenden långa tidsperiod som undersökningen omfattar är det nödvändigt att tolka resultaten med försiktighet. Det framgår dock att man vid flera av institutionerna måste räkna med väntetid. Vid några kan väntetiden också bli förhållandevis lång. Av tabell 4 nedan framgår bl.a. att vid 12 av de 49 institutionerna har mer än hälften av besökarna redovisat väntetider.

Tabell 4. Institutioner där mer än hälften av besökarna redovisat väntetider

Institution	Andel som redovisat väntetid %	Ej upp-gift %	Minutklasser inom vilka den största andelen väntetider låg
25. Mödra- och barnavårdscentral	84,3	·	16—45, 46—90
26. Sjukhus, poliklinik	76,0	1,6	1—15, 16—45, 46—90, 91— 150, 151—240
10. Bostadsförmedling	67,4	6,0	1—15, 16—45
17. Rättshjälpsanstalt	64,0	·	16—45
22. Stads- eller provinsialläkare	62,6	2,3	1—15, 16—45
1. Arbetsförmedling	58,6	9,3	1—15, 16—45
23. Privatpraktiserande läkare	57,5	1,9	1—15
6. Socialnämnd	57,0	·	16—45
28. Dispensär/skärmbildsbyrå	51,8	1,9	1—15
34. Försäkringskassa = sjukkassa	51,4	2,0	1—15
29. Folk tandvårdspoliklinik	50,9	6,8	1—15
19. Skolläkare m.m.	45,6	13,8	1—15

Väntetiden har ibland överstigit 45 minuter. De institutioner där besökarna redovisat så lång väntetid är också i de flesta fall identiska med de institutioner, där mer än hälften av besökarna har redovisat väntetider. I tabell 5 återfinns de tio institutioner där mer än 10 procent av de besökande väntat över 45 minuter innan de fått uträtta sitt ärende.

Tabell 5. Institutioner där mer än 10 procent av de besökande redovisat väntetider överstigande 45 minuter

Institution	Procentuell andel som redovisat längre väntetid än 45 min. %	därav mellan			
		46—90 min. %	91—150 min. %	151—240 min. %	Över 240 min. %
26. Sjukhus, poliklinik	42,8	19,3	10,4	10,5	2,6
25. Mödra- och barnvårdscentral	35,0	25,6	8,5	0,9	..
22. Stads- eller provinsialläkare	24,1	14,8	5,1	3,4	0,8
10. Bostadsförmedling	20,9	12,0	7,0	1,9	..
6. Socialnämnd	19,5	15,3	4,2
28. Dispensär/skärmbildsbyrå	14,8	11,1	3,7
1. Arbetsförmedling	13,0	11,5	1,5
23. Privatpraktiserande läkare	12,2	7,7	3,2	0,9	0,4
7. Nykterhetsnämnd	10,6	5,3	5,3
19. Skolläkare, -kurator, -psykolog eller skolsköterska	10,6	5,1	3,2	2,3	..

En mera fullständig redovisning av väntetiderna vid de olika institutionerna lämnas i tabell VI (bil. B1) där också medelvärden och medianer för väntetiderna finns framräknade. Dessa beräkningar ger vid handen att medelvärdet av väntetid för de besökande vid sjukhus/poliklinik skulle vara 64,6 min. Vid mödra- eller barnvårdscentral 37,0 min., hos stads- eller provinsialläkare 33,9 min. och vid bostadsförmedling 31,4 min., för att nämna de institutioner där medelvärdet är högst. Sammanlagt finns 15 institutioner där medelväntetiden överstiger 10 minuter, vid en av dessa är dock antalet undersökta kontakter så få, att resultatet inte kan anses tillförlitligt. Å andra sidan har redovisats 7 institutioner vid vilka väntetiderna är mycket korta, 1 minut eller mindre. I den förra gruppen återfinns, med ett undantag, institutioner som kan hänföras till den offentliga sektorn, medan institutionerna i den senare gruppen företrädesvis består av privata serviceorgan. I tabell 6 återfinns de kommunala institutioner vid vilka en stor del av besökarna redovisat väntetider. I samma tabell lämnas också en motsvarande redovisning för de statliga och privata institutionerna (märk att till de privata har hänförs även institutioner av typen fackför- ening m.fl.).

Tabell 6. Institutioner tillhörande den kommunala, statliga, resp. privata sektorn, vid vilken en stor del av besökarna redovisat väntetider

Institution	Andel som redovisat väntetid %	Ej upp-gift %	Minutklasser inom vilka den största andelen väntetider låg
<i>Kommunala sektorn</i>			
25. Mödra- och barnvårdscentral	84,3	..	16—45, 46—90
26. Sjukhus/poliklinik	76,0	1,6	1—15, 16—45, 46—90, 91—150, 151—240
10. Bostadsförmedling	67,4	6,0	1—15, 16—45
17. Rättshjälpsanstalt	64,0	..	16—45
22. Stads- eller provinsialläkare	62,6	2,3	1—15, 16—45
6. Socialnämnd	57,0	..	16—45
28. Dispensär/skärmbyrå	51,8	1,9	1—15
29. Folktandvårdspoliklinik	50,9	6,8	1—15
19. Skolläkare, -kurator, -psykolog eller skolsköterska	45,6	13,8	1—15
2. Arbetslöshetsnämnd	43,8	..	1—15
<i>Statliga sektorn</i>			
1. Arbetsförmedling	58,6	9,3	1—15, 16—45
34. Försäkringskassa = sjukkassa	51,4	2,0	1—15
42. Postkontor	49,6	3,8	1—15
15. Länsstyrelse/överståthållare	42,0	4,9	1—15
16. Pastorsexpedition	30,7	4,3	1—15
14. Uppbördsverk/häradsskrivare	28,4	3,2	1—15
36. Järnvägsstation	24,9	4,0	1—15
13. Televerk/telestation	23,3	2,7	1—15
<i>Privata sektorn</i>			
23. Privatpraktiserande läkare	57,5	1,9	1—15
37. Resebyrå	48,0	3,8	1—15
30. Privatpraktiserande tandläkare	44,4	3,7	1—15
40. Apotek	41,4	5,9	1—15
45. Herr- och damfrisering	33,6	4,3	1—15
35. Privatpraktiserande advokat	31,3	..	1—15
41. Bank	28,9	6,1	1—15
21. Fackförening	25,1	6,6	1—15
38. Bilverkstad eller bensinstation	24,2	6,9	1—15
43. Skomakeri/klackbar	17,2	3,3	1—15

Ännu tydligare framkommer olikheterna i väntetider mellan de offentliga och privata serviceinrättningarna om man använder de medelvärden som återfinns i tabell VI (bil. B 1). Indelar man de 49 institutionerna i tre grupper, och till den första gruppen hänför de kommunala (nr 2—12, 17—20, 22, 24—26, 28, 29, 31—32 och 48 enligt bilaga B 2) finner man att dessa, 24 till antalet, har en genomsnittlig medelväntetid av 14,1 min. Motsvarande för de 8 statliga institutionerna (nr 1, 13—16, 34, 36 och 42) är 7,8 min., och för de 17 privata (nr 21, 23, 27, 30, 33, 35, 37—41, 43—47 och 49) 5,1 min.

Väntetiden vid de kommunala institutionerna skulle alltså vara nära tre gånger så lång som vid de privata, medan väntetiderna vid de statliga insti-

tutionerna ganska väl överensstämmer med genomsnittet för samtliga, vilket är 9,9 min. De längre väntetiderna kan bl.a. bero på den karaktär besöken har vid de flesta kommunala institutioner. I regel tar själva handläggningen av ett ärende längre tid vid t.ex. socialnämnd eller barnavårdsnämnd än vad handläggningen av ett ärende tar vid institutioner som post/järnväg eller bank/apotek. Även om »kön» inte är lång räknad i antal personer, kan den längre betjäningstiden medföra längre väntan. De längre väntetiderna vid de kommunala institutionerna kan också bero på att den tid, som åtgått för ärendets handläggning, har inräknats i begreppet väntetid. Visserligen finns det även i de statliga och privata grupperna institutioner av liknande karaktär, men den övervägande delen återfinns bland de kommunala organen.

Ovanstående tal avser väntetiderna i hela riket. En bearbetning har också skett för att belysa väntetiderna i fyra olika tätortsregioner — storstockholm, övriga städer med mer än 40 000 inv., övriga städer samt landsbygd. Vid jämförelser kan man där finna en tendens till längre väntetider i storstockholm och på landsbygden än inom de övriga områdena. Detta gäller dock inte genomgående; avvikelser från riksgenomsnittet finner man i samtliga fyra regioner. Materialet blir dock ofta så litet, att tillförlitliga jämförelser inte kan göras.

4. *Olägenheter i samband med besök*

Intervjupersonerna tillfrågades också om besöken vållat någon olägenhet t.ex. i form av förlust av arbetsinkomst, anskaffande av barnvakt eller liknande. Som framgår av tabell VII och XIII (bil. Bl) har de tillfrågade ansett att 8 procent av besöken vållat någon form av olägenhet, medan 92 procent inte skulle ha varit förenade med särskilda olägenheter. Det bör dock noteras att begreppet »olägenhet» inte har definierats annat än genom nyssnämnda exemplifiering. Resultatet på denna punkt får därför endast betraktas som ett mått på vad som av intervjupersonerna uppfattas som olägenheter och ger inte besked om den faktiska situationen kring besöken. Vad en person betraktat som olägenhet kan en annan ha sett som fullt normalt och därför underlåtit att nämna. De omständigheter, som i de följande tabellerna redovisas som olägenheter, har sannolikt i realiteten gällt ett betydligt större antal kontakter än vad som framgår av undersökningsmaterialet, t.ex. ledighet från arbetet. I gengäld kan sägas att vissa registrerade olägenheter egentligen inte är olägenheter i här avsedd bemärkelse.

Tabellerna visar inte några större variationer i total olägenhetsfrekvens mellan olika familjetyper och inte heller mellan olika tätortsregioner. Ofullständiga hushåll, alltså i huvudsak ensamstående pensionärer och ungdomar utan heltidsarbete, har av naturliga skäl den lägsta frekvensen angivna olägenheter. Hur olägenheterna fördelar sig mellan de enskilda institutioner-

na i olika tätortsregioner framgår av tabellsammanställningen IX, bil. Bl.

I storstockholm synes sålunda besök vid de sociala institutionerna, vid sjukhusen, hos länsstyrelsen, tandläkare och läkare samt hos de kommunala organen och skolororganisationerna medföra större olägenheter än besök vid andra institutioner. Således har inte mindre än 31 procent angett att de haft olägenheter i samband med besök vid de sociala institutionerna. I samtliga fall rör det sig om anskaffande av barnvakt. 26 procent har uppgett olägenheter i samband med besök vid sjukhus/poliklinik/dispensär. I detta fall kan olägenheterna företrädesvis hänföras till arbetet. Samma är förhållandet vid länsstyrelse/uppborädsverk, där 25 procent uppgett olägenheter. Vid de fyra övriga här nämnda institutionerna, vid vilka redovisats olägenheter i 18—19 procent av besöken, synes tendensen vara densamma; olägenheterna består framförallt i att man måste skaffa barnvakt eller ta ledigt från arbetet och därigenom gå miste om arbetsinkomst.

Även i städer med mer än 40 000 invånare redovisas olägenheter vid besök framför allt på de sociala institutionerna och hos stads- eller distriktssköterska, mödra- och barnavårdscentral, sjukgymnast, folktandvård, sjukhus och arbetsförmedling. Liksom i storstockholm verkar det som olägenheterna i samband med besök vid de sociala institutionerna till största delen består i anskaffandet av barnvakt. Vid övriga institutioner gäller detsamma varjämte också nämns olägenheter med hänsyn till arbetet. Det kan vidare nämnas att av de 15 procent som besökt arbetsförmedling och angett att de haft olägenheter i detta sammanhang har 11 procent som olägenhet uppgett »lång väntan i kö».

I gruppen övriga städer framkommer den lägsta olägenhetsfrekvensen. Skolexpeditioner, folktandvård, de kommunala organen och sjukhus är dock serviceställen med vissa olägenheter. Mellan 12 och 18 procent av besökarna har således uppgivit olägenheter vid besök på dessa institutioner. Även här är det företrädesvis anskaffandet av barnvakt och frånvaro från arbetet med därav orsakad inkomstminskning som vållar besvär. Nämnas bör, att i denna grupp endast 2 procent har uppgivit olägenheter i samband med besök vid de sociala institutionerna.

Vad slutligen angår landsbygden är även där besöken vid sjukhus, folktandvård/privatpraktiserande tandläkare och läkare förenade med en förhållandevis hög grad av olägenheter. Anskaffandet av barnvakt samt olägenheter, hänförliga till arbetet, är oftast förekommande, men här har i högre grad än i de övriga regionerna uppgetts »övriga olägenheter». Under denna rubrik anges en skiftande samling svar, som av den intervjuade bedömts som olägenheter, exempelvis »anlita bekant för skjuts, institutionen långt borta, taxikostnad 2×2,5 mil, bussresa till staden, anskaffning av hjälp till mjölkning m.m.». En högre olägenhetsgrad än i övriga regioner har också angetts för »reparationsservice». På landsbygden har man ju längre till fackutbildat folk för service av olika slag.

»Övriga olägenheter» innefattar en mycket skiftande samling omständigheter, som de intervjuade uppfattat som olägenheter, men som inte alla utgör vad i denna undersökning avsetts med olägenheter: dåliga kommunikationer, intagen på BB, lång resväg, ovetting personal, maken fick se till sjuk åldring i hemmet etc. En utrensning av sådana svar skulle reducera antalet olägenheter i denna grupp med inemot en femtedel.

Hur olägenheterna fördelar sig på de undersökta serviceställena framgår av tabell X i bil. Bl. Redovisningen avser endast samboende makar. Sjukhus och polikliniker har den högsta andelen angivna olägenheter i förhållande till antalet besök, nämligen 21 procent. Även inom den öppna hälso- och sjukvården liksom inom tandvården är olägenhetsfrekvensen jämförelsevis hög. Tillsammans med institutioner inom olika kommunala förvaltningsgrenar representerar dessa institutioner de största olägenheterna. Den främsta olägenheten vid besök på sjukhus och polikliniker är dock inte de långa väntetiderna utan konflikten med förvärvsarbetet (45 procent av angivna olägenheter) samt förhållanden hänförliga till »övriga olägenheter». Även när det gäller besök hos tandläkare, sjukgymnast, läkare, vissa kommunala organ samt länsstyrelse/uppborrdsverk är andelen olägenheter i förhållande till arbetet jämförelsevis hög. Barntillsynen utgör ett bekymmer framför allt vid besök hos tandläkare och sociala institutioner liksom vid besök hos anhöriga på vårdinrättningar. Vid besök hos arbetsförmedling har främst angivits olägenheten av lång väntan.

Olägenheter i förhållande till antalet besök och fördelat på olika hushållstyper redovisas i tabell XI bilaga Bl. Olägenhetsfrekvensen vid besök på sjukhus och poliklinik visar sig vara högst för fullständiga hushåll, där någon av makarna arbetar hemma i hushållet, ett något oväntat resultat med hänsyn till att närmare hälften av olägenheterna vid sjukhusbesök såsom tidigare framhållits hänför sig till arbetet. Man kan bara konstatera att olägenhetsfrekvensen vid sjukhusbesök i genomsnitt synes vara betydligt lägre för ofullständiga än för fullständiga inkomstenheter.

Olägenheterna vid besök hos sociala institutioner visar en liknande fördelning på olika hushållstyper som ovan sagts beträffande sjukhusbesöken. Här är det emellertid barntillsynsfrågan som vållar olägenheter för familjerna. Besöken med anledning av barnens skolgång är förenade med olägenheter i första hand för hushåll, där båda makarna förvärvsarbetar — de medför inte sällan förlust av arbetsinkomst.

5. Telefonkontakterna

Telefonkontakterna har endast redovisats på grupper av institutioner. Den högsta frekvensen sådana kontakter uppges för institutionerna 11—21 (se tab. XII), Därefter följer i ordning insitutionsgrupperna 1—10, 22—30, 31—39 och 40—49. I tabell XII (bil. Bl) särredovisas telefonkontakterna på full-

ständiga respektive ofullständiga inkomstenheter med och utan hemarbetande vuxen. De fullständiga hushållen har därvid genomgående redovisat ett större antal kontakter än de ofullständiga. Vid en jämförelse mellan hushåll med en eller två förvärvsarbetande makar framgår att hushåll där båda makarna förvärvsarbetar i större utsträckning redovisar telefonkontakter. Det styrker hypotesen att familjer utan hemarbetande vuxen är i större utsträckning hänvisade till telefonkontakter framför personliga besök. De fullständiga hushållen tycks också ha haft ett större antal kontakter per hushåll med de olika institutionerna. Således har 4,5 procent av dessa haft mellan 6 och 10 kontakter med institutionerna 1—21, medan motsvarande för de ofullständiga hushållen inte överstiger 1 procent. Vid en jämförelse mellan hushåll med och utan hemarbetande vuxen, har de senare genomgående ett större antal kontakter per hushållsenhet.

6. Slutsatser

Undersökningens uppgift har som nämnt varit att söka klarlägga hur särskilt barnfamiljerna utnyttjar den service, som olika institutioner och inrättningar ger, huruvida detta utnyttjande är förenat med olägenheter eller ej och vem inom familjen som svarar för sådana yttre servicekontakter. Värdet av upplysningar i dessa hänseenden ökar med den ökade benägenheten hos gifta kvinnor att ta förvärvsarbete utom hemmet. Med dubbelarbetet följer ofrånkomligt mer pressade tidsmarginaler och ett ökat behov av att få sina ärenden fort uträttade.

Eftersom undersökningen har hängts på en undersökning, som affärstidsutredningen just stod i begrepp att göra, har den måst begränsas till sin omfattning och ger därmed inte svar på de många frågor, som är av betydelse för en kartläggning av barnfamiljerna och samhällsservicen. En del intressanta upplysningar har den dock givit. Den allmänna erfarenheten bekräftas att med en större familj följer mera arbete — inte bara med skötseln av barn och bostad, utan också i form av ökat antal kontakter med olika serviceställen. Besöken vid vissa institutioner ökar påtagligt, när familjerna har tre barn, medan de för samma familjetyp minskar vid andra institutioner, där man kan spåra förklaringar i flerbarnsfamiljernas sämre ekonomiska förutsättningar att utnyttja vissa tjänster, i deras större bundenhet vid hemmet och därmed mindre tid för besök och andra yttre kontakter.

Av undersökningen framgår vidare att de institutionskontakter, som kan hänföras till barnen, exempelvis besök vid mödra- och barnavårdscentraler, kontakter med barnavårdsnämnder och skolexpeditioner, till övervägande delen åvilar mödrarna, som sålunda även i dessa avseenden får påtaga sig den ökade arbetsbörda, som följer med växande familj. Av särskilt intresse att notera är, att en gift kvinna med barn och förvärvsarbete inte bara sva-

rar för sådana ärenden, besök och kontakter som de helt hemarbetande kvinnorna enligt utredningen brukar ha hand om, jämte de nya, som följer med att hon blivit förvärvsarbetande, utan även »övertar» en del ärenden och yttre kontakter som företrädesvis männen svarar för när hustrun är hemarbetande.

Endast en förhållandevis liten del av de intervjuade har uppgivit att kontakterna med eller besöken vid institutioner m.m. varit förenade med olägenheter. Begreppet olägenhet har ju inte närmare definierats, men i de instruktioner, som givits till intervjuarna, har man exemplifierat med förlorad arbetsförtjänst, besvär eller kostnader för barnvakt etc. Större delen uppgivna olägenheter är också sådana som är hänförliga till arbetet. Framför allt förekommer de i samband med besök vid offentliga institutioner. För sjukhus- och tandläkarbesök (inklusive för folktandvården), vid kommunernas sociala institutioner och skolexpeditioner har — utöver väntetider som redovisats separat — angivits att 17—21 procent av besöken varit förenade med olägenheter. Även besvärande väntetider har förekommit, särskilt vid besök på offentliga institutioner. Sålunda har mer än hälften av de intervjuade uppgivit att besök vid angivna kommunala och statliga institutioner varit förenade med långa väntetider.

De uppgifter i fråga om olägenheterna, som framkommit genom intervjuerna, är givetvis ganska osäkra, eftersom »olägenhet» är ett subjektivt begrepp med olika innebörd för olika människor. Men även med den reservationen finns det anledning framhålla, att om de vid undersökningen redovisade olägenheterna räknas upp att gälla hela befolkningen, innebär de ett väsentligt bortfall av arbetstid och inkomst, som inte kan negligeras. Alldeles oavsett summan av förlorad arbetstid och inkomst, samhällets och näringslivets förluster av produktiv tid, utgör olägenheterna i de enskilda fallen ofta en besvärande börda, framför allt för barnfamiljerna.

Familjeberedningen har diskuterat dessa olägenheter och väntetider med representanter för arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet. Vid överläggningarna har framkommit, att dessa frågor varit föremål även för de nämnda huvudmännens uppmärksamhet. Åtgärder har också vidtagits för att begränsa väntetider och olägenheter. Många kommunala institutioner och myndigheter har enligt uppgift mottagning för allmänheten någon eller några kvällar i veckan, så att den som har förvärvsarbete eller eljest svårt att komma ifrån, skall lättare kunna få sina ärenden uträttade. Vidare har uppgivits, att man per telefon vanligen kan överenskomma med vederbörande tjänsteman om sammanträffande på tid utanför den för allmänhetens besök fastställda. Arbetsförmedlingarna har också regelmässigt kvällsöppet en timme i veckan. Tidsbeställning har vidare på många håll införts som en metod att begränsa väntetider och övriga olägenheter. På skilda håll — vid arbetsförmedlingar, på polikliniker etc. — har köbrickor

kommit till användning för att ge möjlighet till en mer rationell användning av väntetiden. På några håll har försök också gjorts med »barnparkering», där man för begränsad tid tagit hand om besökandes barn. Kvällsmottagningarna, som på sikt kanske har den största betydelsen när det gäller att göra vissa tjänster mera lättillgängliga, uppges dock ha varit svåra att organisera med hänsyn till personalens tjänstgöringsförhållanden. Normalt kan man inte, såsom för butiker med kvällsöppet, anställa extrapersonal, utan någon eller några av de ordinarie befattningshavarna måste vara närvarande också vid kvällsexpeditionerna. Inte sällan vill för övrigt de besökande träffa en bestämd befattningshavare, och om detta inte är möjligt, återkommer de hellre vid en annan tidpunkt.

Vid de nämnda överläggningarna konstaterades vidare att ingen av de angivna åtgärderna ensamma eller i förening kunde leda till en helt tillfredsställande lösning av problemet med väntetider och övriga olägenheter vid institutionsbesök. Det anfördes — och här har familjeberedningen samma uppfattning — att det är praktiskt taget omöjligt och i vart fall skulle det innebära en misshushållning med personal och andra resurser att dimensionera olika serviceinrättningar så, att väntetider och olägenheter i samband med besöken helt eliminerades. Kvar står emellertid, att väntetiderna vid många kommunala och statliga institutioner är betydande och att en reducering av dem synes angelägen ur ekonomiska och praktiska synpunkter.

Affärstidsutredningen har i sitt ovannämnda betänkande (SOU 1965: 38—39) dragit konsekvensen av befolkningsförändringarna — de gifta kvinnornas förvärvsarbete och det ökande antalet åldringar — av femdagarsveckan och av de nya konsumtionsvanorna och föreslagit ett ökat utrymme för friare affärstider och en smidig anpassning av butikernas öppethållande till de lokala förhållandena. En i görligaste mån parallell utveckling inom den offentliga sektorn finner familjeberedningen eftersträvansvärd. Det gäller inte minst de offentliga institutioner, där allmänheten är hänvisad till en jämförelsevis kort expeditionstid mitt på dagen. Då denna ordning baseras på förutsättningen, att de som behöver besöka dessa serviceställen endera är arbetsfria på dagen eller har möjligheter att bli lediga från sitt arbete, står den inte i samklang med nutida förhållanden. Att öppethållningstiderna inom den offentliga samhällssektorn ofta är så stelbenta innebär en eftersläpning i förhållande till samhällsutvecklingen i övrigt med alltfler familjer där båda makarna har reglerad arbetstid och med familjernas nya konsumtionsvanor och servicebehov. Den service, som i dag självklart erbjudes bilägarna, som kan få sina bilar reparerade och tankade praktiskt taget dygnet runt, skiljer sig milsvitt från de traditioner som alltjämt bestämmer öppethållandet vid många kommunala och statliga institutioner, myndigheter och ämbetsverk. Det vore naturligtvis orimligt att begära motsvarande ordning på de områden, som här diskuteras. Men de

betydande brister, som föreligger i anpassningen mellan öppethållnings- och mottagningstider vid många serviceinrättningar och de vanliga arbetstiderna för dem för vilka servicen är avsedd, ställer anspråk på förändringar till det bättre.

Företag och institutioner som skall ge allmänheten service bör i ökad utsträckning kunna erbjuda kvällsöppet någon eller flera kvällar i veckan. Som skäl mot kvällsöppet har bl.a. anförts att det är svårt att ordna personalfrågan och att erfarenheterna hittills tyder på att kvällsexpeditionerna har låg besöksfrekvens. Det ligger givetvis mycket i invändningen att man för vissa serviceuppgifter framför allt inom många samhällsinstitutioner inte kan anställa deltidspersonal speciellt för kvällsexpedition. Där- emot bör det kunna prövas mera att tillämpa förskjutna arbetstid. Det är känt att besöksfrekvensen vid vissa institutioner varierar på sådant sätt, att en förskjutning av arbetstiden borde vara möjlig. De affärer, som i Stockholm har kvällsöppet, har inte haft några svårigheter att få personal till de tider, då butikerna tidigare varit stängda. Den bättre betalning som erbjuds på »obekväma» arbetstid lockar många både studerande och gifta kvinnor som gärna gör en arbetsinsats under tid då mannen kan se till barnen. Även för den heltidsarbetande kan den »obekväma» arbetstiden under t.ex. en eller två kvällar i veckan bli en eftertraktad förmån, om den kompenseras med motsvarande ledighet under dagen. Genom att ändra öppethållningstiderna, inte generellt från dagtid till kvällstid, utan med exempelvis en eller två kvällars öppethållande per vecka som komplement till nuvarande öppethållande eller som ersättning för viss indragen dag-service torde man kunna åstadkomma en bättre service med större val- möjligheter än nu. Den växande grupp människor, som är anställda inom serviceyrkena, ställs då inte heller utanför servicen, och man ger allmänt sett större variationsmöjligheter i fråga om arbetstiderna.

Många av de intervjuade i familjeberedningens undersökning har angivit att olägenheterna bestått i svårigheter att ordna barntillsyn. Som förut nämnts har man sporadiskt på några förvaltningar gjort försök att ordna barnpassning. Där verksamheten blivit känd har den blivit flitigt utnyttjad. Det är möjligt att frekvensen av besök med barn är så låg, att det saknas underlag för en reguljär barnpassning på många orter. Däremot borde en sådan vara möjlig att ordna i större städer med central förläggning av lokalerna för social- och annan förvaltning. I andra fall kan ju barntillsynen ordnas med enklare arrangemang. På ett område har behovet av sådana insatser varit särskilt uttalat, nämligen vid sjukhusen. Frågan har berörts vid de ovannämnda överläggningarna, och det är angeläget att frågan tas upp till mera konkret prövning av berörda huvudmän.

När man bedömer utfallet av de hittillsvarande försöken med andra expe- ditions- och mottagningstider än de traditionella måste man hålla ett par saker i minnet. För det första har affärs- och övriga öppethållningstider av

ålder haft en viss förläggning, som blivit så inrotad att det tar tid innan man vänjer sig vid nya möjligheter, de må vara aldrig så starkt motiverade. Erfarenheterna från bl.a. detaljhandeln visar att det tar en viss tid innan en även efterfrågad utsträckning av affärstiden slår igenom hos allmänheten. För det andra har allmänheten inte blivit tillräckligt informerad om de hit-tillsvarande försöken med kvällsöppet.

Det är därför angeläget att företag och institutioner gör det allmänt känt vilka mottagnings- eller öppethållningstider de tillämpar. Det räcker inte med anslagstavlor och uppgifter i telefonkatalogen. Man kan också behöva annonsera och på annat sätt göra konsumenterna underkunniga om gällande tider. Likaså bör det ingå i konsumentupplysningen att orientera allmänheten om de möjligheter som finns att tidsbeställa besök och att förlägga dessa utanför vanliga expeditionstider.

Det förefaller familjeberedningen naturligt att huvudorganisationerna, som genom sin samlade överblick har de bästa förutsättningarna härför, även fortsättningsvis tar initiativ till och förmedlar information på området. Möjligheter finns också att engagera Statens Konsumentråd för att — i samband med den upplysning om offentliga tjänster, som rådet förbereder — informera allmänheten om de offentliga serviceinrättningarnas mottagnings- och öppethållningstider samt om de möjligheter till barnparkering m.m. som ges.

BILAGA A1

Tabellbilaga till familjearbetsundersökningen

Tabell I. Socialgruppfördelningen bland familjerna med hänsyn till ortstyp och bostadsstandard. Procent¹

Social-grupp	Familjetyp							Ortstyp			Bostads-standard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Gles-bygd	Hög	Låg	
1	3	6	8	4	2	11	5	9	7	2	7	4	6
2	55	44	48	48	53	49	40	52	42	48	55	41	48
3	42	50	44	48	45	40	55	39	51	50	38	55	46
Antal	76	79	82	77	84	88	79	189	184	192	285	280	571

¹ Uppgift om socialgrupp saknas för 6 familjer.

Tabell II. (Fråga 20). Makens skolutbildning med hänsyn till familjetyp, ortstyp och bostadsstandard. Procent

Skolutbildning	Familjetyp							Ortstyp			Bostads-standard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Gles-bygd	Hög	Låg	
Folkskola	80	66	78	66	79	75	83	62	78	86	69	81	75
dito + yrkesutbildning minst 1 år													
realskola													
högre folkskola	15	23	14	27	14	14	11	22	16	11	21	13	17
folkhögskola													
dito + yrkesutbildning minst 1 år													
Studentexamen	5	11	8	7	7	11	6	16	6	3	10	6	8
dito + yrkesutbildning minst 1 år													
examen från universitet el. högskola													
Antal	76	80	82	79	84	89	81	188	187	194	286	285	571

Tabell III. (Fråga 18). Husmödrarnas skolutbildning med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard. Procent

Skolutbildning	Familjetyper							Ortstyp			Bostadsstandard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Hög	Låg	
Folkskola	75	63	79	67	71	77	84	67	72	82	67	81	74
dito + yrkesutbildning minst 1 år . . . realexamen													
högre folkskola													
folkhögskola	24	36	19	30	25	17	14	27	27	17	30	17	23
dito + yrkesutbildning minst 1 år . . . Studentexamen	1	2	2	3	4	6	2	6	1	1	3	2	3
dito + yrkesutbildning minst 1 år . . . examen från universitet el. högskola													
Antal	76	80	82	79	84	89	81	189	188	194	286	285	571

Tabell IV. (Fråga 8 och 11). Förvärsarbete bland husmödrar, med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard. Procent

	Familjetyper							Ortstyp			Bostadsstandard	
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Hög	Låg
Ej förvärsarbetande	33	69	54	77	71	72	63	61	67	61	64	62
Förvärsarbetande	67	31	46	23	29	28	37	39	33	39	36	38
därav heltid	69	44	32	22	13	12	7	38	31	32	33	34
deltid	31	56	68	78	87	88	93	62	69	68	67	66
Antal	76	80	82	79	84	89	81	189	188	194	286	285

Tabell V. (Fråga 12). Arbetsomfång bland förvärsarbetande husmödrar med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard. Procent

Antal tim/vecka	Familjetyper							Ortstyp			Bostadsstandard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Hög	Låg	
0—5	2	4	7	5	8	14	15	9	3	10	9	6	8
6—10	2	11	—	—	17	25	12	5	10	11	9	8	8
11—15	4	4	16	21	13	21	12	8	13	14	13	10	12
16—20	2	11	9	11	25	7	15	10	10	10	10	9	10
21—25	9	19	12	21	13	18	17	13	19	12	10	18	15
26—30	6	—	14	11	4	4	17	10	6	7	12	5	8
31—35	9	—	7	—	4	—	3	7	3	5	3	6	4
36—45	58	44	28	26	12	7	—	34	24	26	30	29	28
46—	8	7	7	5	4	4	9	4	12	5	4	9	7
Antal	52	27	43	19	24	28	34	77	69	81	111	116	227

Tabell VI. (Fråga 33). Bostadsyta, med hänsyn till familjetyper och ortstyp. Procent

Bostadsyta i m ²	Familjetyper							Ortstyp			Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	
—30	4	6	—	1	—	—	—	2	1	2	2
30—39	8	6	5	5	2	—	3	6	5	4	4
40—59	38	29	29	26	18	18	22	29	30	19	26
60—79	26	31	30	33	45	34	23	38	33	27	32
80—99	15	15	21	25	23	18	26	14	21	24	20
100—	9	13	15	10	12	30	26	11	10	24	16
Antal	76	80	82	79	84	88	81	189	188	194	571

Tabell VII. (Fråga 37). Bilinnehav, med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard

Procent som äger bil ..	Familjetyper							Ortstyp			Bostadsstandard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	Hög	Låg	
	71	66	65	75	69	81	59	62	69	77	74	63	69

Tabell VIII. (Fråga 21). Förekomst av betald hemhjälp med hänsyn till familjetyper. Procent

	Familjetyper							Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	
Anlitar ej betald hemhjälp	96	89	97	93	91	87	99	93
Anlitar hemhjälp	4	11	3	7	9	13	1	7
Därav:								
mindre än 1 g/mån.	3	1	1	1	2	1	—	1
1 g/mån.—1 g/veck.	1	1	1	1	2	4	—	2
mer än 1 g/veck.	—	9	1	5	5	8	1	4
Antal	76	80	82	79	84	89	81	571

Tabell IX. (Fråga 23). Förekomst av annan hjälp än betald hjälp i hushållet med hänsyn till familjetyper. Procent

	Familjetyper							Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	
Har ej annan hjälp	97	84	92	73	72	85	88	84
Har annan hjälp	3	16	8	27	28	15	12	16
Därav:								
mindre än 1 g/mån.	—	2	2	10	8	7	7	6
1 g/mån.—1 g/veck.	—	9	5	10	14	8	3	7
mer än 1 g/veck.	3	5	1	7	6	—	2	3
Antal	76	80	82	79	84	89	81	571

Tabell X. (Fråga 27). Tvätt av vittvätt med hänsyn till familjetyper, ortstyper, husmoderns ålder och bostadsstandard. Procent

	Familjetyper							Ortstyper		
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd
Tvättinrättning	28	19	17	13	16	16	15	20	17	15
Andelstvätter	3	4	5	4	4	2	6	8	1	2
Tvättar själv i maskin i bostad eller tvättstuga	49	69	58	68	67	70	63	64	66	63
Tvättar utan maskin	15	5	15	8	10	10	7	4	8	12
Annat	5	3	5	7	3	2	9	4	8	8
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	76	80	82	79	84	89	81	189	188	194

	Husmoderns ålder				Bostadsstandard		Totalt
	—24	25—34	35—44	45—	Hög	Låg	
Tvättinrättning	9	16	20	20	12	22	18
Andelstvätter	2	3	6	7	2	5	4
Tvättar själv i maskin	73	65	62	50	78	50	63
Tvättar själv utan maskin	7	11	8	15	4	16	10
Annat	9	5	4	8	4	7	5
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	46	247	217	61	286	285	571

Tabell XI. (Fråga 28). Bakning under senaste månaden, med hänsyn till familjetyper, ortstyper, husmoderns ålder och förvärvsarbete. Procent

Antal bakade brödsorter	Familjetyper							Ortstyper			Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Glesbygd	
0	18	15	12	6	11	6	7	16	13	4	11
1	25	15	21	18	12	10	10	30	11	6	16
2	34	39	43	54	45	46	43	45	45	40	43
3	23	31	24	22	32	38	40	9	31	50	30
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	76	80	82	79	84	89	81	189	188	194	571

Antal bakade brödsorter	Husmoderns ålder				Förvärvsarbete			Totalt
	—24	25—34	35—44	45—	Heltid	Deltid	Ej f.a.	
0	17	12	7	15	17	15	8	11
1	17	15	15	18	23	13	15	16
2	44	44	43	39	39	36	47	43
3	22	29	35	28	21	36	30	30
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	46	247	217	61	75	153	343	571

Tabell XII. (Fråga 29). Sömnad under senaste månaden med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard. Procent

Plaggens svårighets- grad	Familjetyper							Ortstyp			Bostads- standard		Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tät- ort	Gles- bygd	Hög	Låg	
1	25	63	48	81	77	72	73	62	60	76	62	70	66
2	60	27	43	17	18	22	19	28	32	20	29	24	27
3	15	10	9	2	5	6	8	10	8	4	9	6	7
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	20	30	21	41	39	32	26	72	76	71	114	105	219

Tabell XIII. (Fråga 31). Inköp av »färdiga» matvaror under senaste månaden med hänsyn till familjetyper, ortstyp och bostadsstandard. Procent

Antal slag av angivna matvaror som inköpts	Familjetyper							Ortstyp			Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	Sthlm	Tätort	Gles- bygd	
0	5	4	8	1	2	3	5	1	5	10	5
1	12	13	10	5	14	24	15	8	15	19	14
2	33	22	27	26	24	25	27	23	24	32	26
3	19	22	26	33	24	18	30	24	25	22	24
4—6	31	39	29	35	36	30	23	44	31	17	31
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	76	80	82	79	84	89	81	189	188	194	571

Antal slag av angivna matva- ror som inköpts	Husmoderns ålder				Förvärvsarbete			Totalt
	—24	25—34	35—44	45—	Heltid	Deltid	Ej f.a.	
0	8	5	6	8	7	6	5	5
1	7	15	15	7	11	16	14	14
2	34	29	22	34	26	28	26	26
3	18	23	26	18	22	25	23	24
4—6	32	28	31	32	34	25	32	31
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal	46	247	217	61	75	153	343	571

Tabell XIV. Medianantal kvartar för samtliga sysslor för husmödrarna, fördelade på familjetyper. Kolumn a) anger medianen för samtliga husmödrar och kolumn b) anger medianen för de husmödrar där sysslan varit aktuell

Syssla (numrering enl. tids- schemat)	Familjetyper													
	01		02		03		04		05		06		07	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1	32		33,5		32		33	33,5	33		33		31	
2	4	4	5	5	5	5	6	6	5	5	5	5	6	6
3	0	3	1	2	2	3	1	2	0	2	1	2	0	2
4	4	6	3,5	6	5	6,5	5	7	2	5	3	5	4	6
5	0	2	0	2	0	4	0	2	0	3	0	2	0	1
6	0	5	0	4	1	3	0	4	0	3	0	4	0	4
7	0	5,5	0	5	0	5	0	6	0	6,5	0	4	0	4,5
8	0	8	0	8	0	6,5	0	8	1	7	0	10	0	6
9	2,5	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2
10	5	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7
11	2	2	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4
12	0	2,5	2	4	0	4	1	4	0	4	1	4	0	3
13	0	4,5	0	4	0	4	0	3	0	5	0	4	0	4
14	4	5	3	3,5	3	4	4	4	4	4	4	5	4	4
15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
16	0	4	0	2,5	0	3	0	2	0	2	0	2	0	4
17	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
18	0	6,5	0	3	0	5	0	5,5	0	5	0	4	0	8
19	0	1	0	0	0	9	0	2,5	0	2	0	3	0	2
20	0	1	0	1	0	1,5	0	1	0	2	0	2	0	1,5
21	0	6	0	1	0	4	0	3	0	3	0	2,5	0	2
22	1	2	1	2	2	2	0	2	1	2	1	2	1	2
23	0	3	0	4	0	3,5	0	3,5	0	6	0	5	0	4
24	0	3	0	0	0	4	0	0	0	1	0	2	0	1
25	0	2	0	12	0	3,5	0	4	0	4	0	4	0	3
26	0	1,5	0	2,5	0	3	0	4,5	0	6	0	7,5	0	4
27	0	0	0	0	0	0	0	14	0	2	0	1	0	10,5
28	0	12	0	4,5	0	8	0	5	0	6,5	0	0	0	3,5
29	0	0	4	4	0	2	3	3	3	3	2	3	3	3
30	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	1	0	1
31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
32	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	1	0	2
33	0	0	2	3	0	1	1	2	1	2	1	3	0	2
34	0	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0	1,5
35	0	0	0	5	0	0	0	6,5	0	5	0	5	0	5
36	0	0	0	3	0	16	0	2	0	2	0	2	0	3,5
37	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2	0	3
38	0	0	0	1	0	0	0	1,5	0	2	0	1	0	6
39	0	2	0	2	0	1	0	4	0	1,5	0	2	0	2
40	1	3	0	2	0	3	0	3,5	0	2	0	2	0	2
41	6,5	32,5	0	28	0	24	0	26	0	16,5	0	10,5	0	15,5
42	0	20	0	11,5	0	0	0	2	0	9	0	10,5	0	6
43	0	8,5	0	11	0	4	0	0	0	4	0	11	0	2
44	0	8	0	4	0	0	0	8	0	4,5	0	3,5	0	2,5
45	0	21	0	8	0	10,5	0	8,5	0	2,5	0	6	0	6,5
46	0	11	0	15	0	21	0	5,5	0	8	0	6,5	0	6
47	0	26	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	2	0	2
48	0	1	0	2	0	2	0	1	0	1	0	2	0	2
49	0	0	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0	0	0
50	0	2,5	0	1	0	2	0	1	0	1	0	9	0	2,5

Tabell XV. Medianantal kvartar för samtliga sysslor för männen, fördelade på familjetyper. Kolumn a) anger medianen för samtliga män och kolumn b) anger medianen för de män där sysslan varit aktuell

Syssla (numrering enl. tids- schemat)	Familjetyper													
	01		02		03		04		05		06		07	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1	33	33	32	33	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4
3	2	3	1,5	3	2	3	2	3	1	2	2	3	2	3
4	0	5	2,5	6	6	9	5	7	4	6,5	3	6	4	8
5	0	3	0	2	0	2	0	2	0	3	0	2	0	2
6	0	3	0	4	0	4	0	3	0	4	0	3	0	3,5
7	0	7	0	8,5	0	5,5	0	6	0	6	0	4	0	5
8	0	10	0	8	0	8	0	8	0	6	0	7	0	8
9	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
11	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	2,5
12	0	0	0	0	0	1	0	1,5	0	0	0	1,5	0	0
13	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	5,5	0	0
14	0	2,5	0	1	0	3,5	0	1	0	0	0	2,5	0	1
15	0	1	0	1	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1,5
16	0	0	0	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0
18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	0	6	0	4,5	0	8	0	2,5	0	8	0	5	0	4,5
20	0	1	0	1	0	3,5	0	2	0	1,5	0	2	0	2
21	0	3	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
22	0	2	0	2	0	1,5	0	2	0	3,5	0	1,5	0	1
23	0	3	0	4	0	10	0	3,5	0	2	0	2	0	11
24	0	3,5	0	31	0	0	0	5	0	1,5	0	24	0	7
25	0	1	0	1,5	0	2	0	8	0	1,5	0	1	0	2
26	0	2,5	0	0	0	5	0	5,5	0	0	0	0	0	5,5
27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	13
28	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	2,5	0	0
29	0	0	0	2	0	1	0	1	0	1	0	2	0	1
30	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1,5	0	0	0	1
31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	0	0	0	1,5	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0
34	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
35	0	12	0	7	0	0	0	2	0	4	0	4	0	4,5
36	0	0	0	2	0	6	0	3	0	3	0	5	0	2,5
37	0	0	0	0	0	1,5	0	0	0	2	0	2	0	2
38	0	0	0	0	0	0	0	1,5	0	4	0	0	0	0
39	0	0	0	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
40	3,5	4	3,5	3	3	4	3	4	2	4	2	3,5	2	4
41	36	36	36	37	35	36	36	36	36	37	36	37,5	36	37,5
42	0	15	0	6,5	0	0	0	14	0	14	0	14	0	27
43	0	9,5	0	4	0	8,5	0	16	0	8	0	4,5	0	4
44	0	8,5	0	15	0	0	0	2,5	0	5	0	3	0	11
45	0	3	0	0	0	9,5	0	12	0	9	0	13	0	9
46	0	5,5	0	4,5	0	4,5	0	7	0	4,5	0	14,5	0	2
47	0	4	0	4	0	5	0	5	0	4	0	9	0	2,5
48	0	1	0	1	0	2	0	2	0	4	0	1,5	0	3
49	0	4	0	4	0	4	0	3	0	4	0	2,5	0	15,5
50	0	2	0	0	0	26	0	7	0	37,5	0	2,5	0	31

Tabell XVI. Tid i antal kvartar för vissa sysslor, beräknad för andelen husmödrar, för vilka sysslorna varit aktuella. Median

Syssla	Familjetyp														% aktuella Totalt
	1		2		3		4		5		6		7		
	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	
Läsning	3	50	2	58	3	64	2	57	2	58	2	51	2	43	55
TV-tittande . .	6	59	6	67	6,5	72	7	68	5	63	5	66	6	64	65
Fritidssysslor och lek i bo- staden	5	37	4	43	3	51	4	46	3	39	4	38	4	44	42
Samvaro i bo- staden	5,5	26	5	36	5	30	6	23	6,5	26	4	40	4,5	22	29
Rekreation utom bosta- den	8	42	8	34	6,5	47	8	42	7	51	10	36	6	28	40
Tvätt	2,5	29	4	61	4	42	4	53	4	48	4	52	3	49	48
Mangling, strykning . .	4,5	11	4	30	4	17	3	20	5	27	4	25	4	37	24
Städning	5	67	3,5	88	4	88	4	90	4	88	5	85	4	95	86
Klädvård	4	11	2,5	13	3	17	2	28	2	13	2	25	4	26	19
Sömnad	6,5	29	3	39	5	31	5,5	25	5	37	4	28	8	30	31
Inköp-daglig- gen	2	59	2	65	2	62	2	49	2	58	2	61	2	56	59
Personvård, barn 1	—	—	4	94	2	24	3	99	3	87	3	86	3	87	69
Personvård, barn 2	—	—	—	—	—	—	2	85	2	50	1	32	1	31	29
Hjälp med måltider, barn 1	—	—	3	69	1	—	2	52	2	55	3	60	2	41	40
Gå ut med barn, se till barn ute	—	—	5	49	—	—	6,5	30	5	24	5	35	5	27	24
Lek med barn . .	—	—	3	35	—	—	2	35	2	20	2	16	3,5	19	18
Läx- och stu- diehjälp	—	—	—	—	2	11	—	—	2	26	2	25	3	33	14
På arbetet . . .	32,5	53	28	21	24	33	26	13	16,5	17	10,5	14	15,5	15	23
Studier-läxor	8,5	4,0	11	1,2	4	1,2	0	0,0	4	3,6	11	3,4	2	1,2	2,1
Utearbete trädgård	2	1,3	4	1,2	0	0,0	8	1,3	4,5	2,4	3,5	2,3	2,5	2,5	1,6
Utearbete djurskötsel . .	21	3,9	8	3,7	10,5	9,9	8,5	7,6	2,5	4,2	6	8,0	6,5	9,9	6,9
Förvärvsarbe- te i bostaden . .	1	6,6	15	3,7	21	6,2	5,5	2,5	8	3,6	6,5	6,8	6	6,2	5,1
Allmänna or- ganisations- uppgifter . . .	1	9,2	2	8,7	2	7,4	1	11,4	1	8,3	2	12,5	2	6,2	9,9

Tabell XVII. Tid i antal kvartar för nedanstående sysslor för männen.
(Tiden beräknad för de män för vilka sysslan varit aktuell. Median)

Syssla	Familjetyp														% aktuella Totalt
	1		2		3		4		5		6		7		
	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	Md	% akt	
Läsning	3	71	3	66	3	74	3	70	2	57	3	71	3	69	68
TV-tittande . . .	5	46	6	60	9	66	7	70	6,5	64	6	62	8	63	62
Fritidssysslor i bostaden	3	37	4	30	4	31	3	35	4	24	3	33	3,5	35	32
Samvaro i bo- staden	7	21	8,5	22	5,5	24	6	19	6	25	4	24	5	21	22
Rekreation utom bost.	10	42	2	25	8	34	8	24	6	25	7	29	8	33	31
Personvård hygien	2	93	2	92	2	93	2	91	2	86	2	91	2	84	90
Matlagning . . .	1	22	1	15	1	24	1	14	1	11	1	16	1	16	17
Diskning	1	13	1	9	1	8	1	10	1	6	2	11	2,5	5	9
Städning	2,5	10	1	7	3,5	10	1	1	0	0	2,5	4	1	6	6
Personvård, barn 1	—	—	2	1	1	14	1	14	1	18	2	3	1	6	10
Lek med barn	—	—	2	4	6	33	3	33	3	12	5	12	2,5	10	16
Läx- och stu- diehjälp	—	—	—	—	0	0	0	0	2	7	2	9	2	4	4
På arbetet	36	95	37	90	36	90	36	90	37	92	37,5	85	37,5	79	88
Utearbete, trädgård	8,5	3	15	1	0	2	2,5	2	5	4	3	6	11	1	2
Utearbete, djurvård	3	1	0	0	9,5	4	12	4	0	4	13	8	9	6	4

Tabell XVIII. Andelen husmödrar som ägnat sig åt respektive syssla, fördelad på familjetyper. (Betr. sysslans art, se tidsschema bil. A 2)

Syssla	Familjetyper							Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	
1	100	100	100	99	100	100	100	100
2	99	99	100	99	100	100	100	100
3	50	58	64	57	58	51	43	55
4	59	67	72	68	63	66	64	65
5	12	8	17	5	11	9	6	10
6	37	43	51	46	39	38	44	42
7	26	36	30	23	26	40	22	29
8	42	34	47	42	51	36	28	40
9	95	98	98	98	96	93	91	95
10	93	98	99	99	99	98	100	98
11	90	88	95	91	92	90	100	92
12	29	61	42	53	48	52	49	48
13	11	30	17	20	27	25	37	24
14	67	88	88	90	88	85	95	86
15	80	91	89	89	92	91	94	90
16	11	13	17	28	13	25	26	19
17	3	1	1	6	8	7	7	5
18	29	39	31	25	37	28	30	31
19	1	0	4	8	4	2	4	3
20	8	6	15	8	11	6	10	9
21	4	4	12	9	6	7	11	8
22	59	65	62	49	58	61	56	59
23	17	11	12	10	16	8	9	12
24	4	0	4	0	1	1	1	2
25	3	1	5	4	6	6	4	4
26	3	3	4	5	7	5	14	6
27	0	0	0	1	1	1	7	2
28	4	3	1	4	5	0	3	3
29	0	94	24	99	87	86	87	69
30	0	0	0	85	50	32	31	29
31	0	0	0	0	0	19	14	5
32	0	4	0	0	1	1	9	2
33	0	69	1	52	55	60	41	40
34	0	1	0	15	1	5	3	5
35	0	49	0	30	24	35	27	24
36	0	35	1	35	20	16	19	18
37	0	0	11	0	26	25	33	14
38	0	1	0	3	4	2	4	2
39	1	5	1	1	5	3	9	4
40	51	21	27	13	12	9	14	21
41	53	21	33	13	17	14	15	23
42	1	3	0	1	1	2	1	1
43	4	1	1	0	4	3	1	2
44	1	1	0	1	2	2	3	2
45	4	4	10	8	4	8	10	7
46	7	4	6	3	4	7	6	5
47	1	0	0	3	0	1	7	1
48	9	9	7	11	8	13	6	10
49	0	0	1	1	0	0	0	0
50	3	4	4	3	2	1	3	3

Tabell XIX. Andel män som ägnat sig åt resp. syssla, fördelad på familjetyp

Syssla	Familjetyp							Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	
1	99	95	96	94	95	95	93	95
2	99	94	96	94	95	95	93	95
3	71	66	74	70	57	71	69	68
4	46	60	66	70	64	62	63	62
5	14	11	13	9	6	7	7	10
6	37	30	31	35	24	33	35	32
7	21	22	24	19	25	24	21	22
8	42	25	34	24	25	29	33	31
9	93	92	93	91	86	91	84	90
10	22	15	24	14	11	16	16	17
11	13	9	8	10	6	11	5	9
12	0	0	1	2	0	4	0	1
13	0	1	0	0	0	2	0	0
14	10	7	10	1	0	4	6	6
15	8	6	5	1	0	2	2	3
16	0	2	0	0	0	0	0	0
17	0	1	1	1	0	4	0	0
18	0	0	0	0	0	0	0	0
19	4	2	6	8	6	3	5	5
20	8	11	8	9	7	7	8	8
21	1	4	0	0	1	0	0	1
22	8	10	5	5	5	2	4	5
23	5	4	5	5	4	1	1	3
24	3	1	1	1	2	1	1	2
25	1	2	1	1	2	3	7	4
26	3	0	5	5	0	0	2	2
27	0	0	0	0	1	0	1	0
28	0	1	0	0	1	2	0	0
29	0	1	14	14	18	3	6	10
30	—	21	11	11	7	0	1	3
31	—	0	0	0	0	0	0	0
32	—	0	0	0	0	0	0	0
33	—	1	5	5	0	3	0	2
34	0	7	1	1	1	0	0	0
35	1	0	1	1	4	2	5	2
36	0	4	33	33	12	12	10	16
37	—	40	0	0	7	9	4	4
38	—	0	2	2	1	0	0	0
39	0	0	1	1	0	0	0	0
40	76	76	68	68	70	65	63	71
41	95	90	90	90	92	85	79	88
42	4	1	1	1	1	3	1	2
43	5	6	4	4	4	4	1	4
44	3	1	2	2	4	6	1	2
45	1	0	4	4	4	8	6	4
46	5	5	4	4	5	4	6	5
47	1	1	1	1	6	3	2	2
48	1	2	5	5	4	4	4	4
49	11	1	4	4	4	7	2	5
50	3	4	8	8	7	7	11	6

Tabell XX. Sammanlagda tider som husmodern, maken och barnen inom varje familj ägnar åt nedanstående sysslor. (Tiden beräknad som medelvärde per familjetyp och uttryckt i antal kvartar)

	Familjetyp						
	1	2	3	4	5	6	7
Matlagning	6	7	7	7	7	8	9
Diskning	2	3	3	3	3	3	4
Tvätt	1	3	2	3	2	4	3
Mangling — strykning...	1	1	1	1	2	1	2
Städning	5	5	5	5	5	5	6
Klädvård	1	1	1	1	0,4	1	1
Sömnad	2	2	3	1	3	2	2
Totala hushållstiden.....	20	22	24	24	25	28	30
Inköp — dagligvaror....	2	2	2	1	2	2	2
Övrig service	2	2	3	3	3	2	4
Personvård, barn 1	—	5	1	3	3	3	3
Personvård, barn 2	—	—	—	2	1	1	0,5
Hjälp m. måltider, barn 1	—	2	0	1	1	2	1
Gå ut m. barn — se till ute	—	3	0,2	2	2	3	3
Lek med barn	—	2	0,3	2	2	2	3
Totala barnavårdande tider	—	13	2	12	11	13	14

Tabell XXI. Tillsyn av minsta barnet (Husmoderns tid i antal timmar per dag)

Familje- typ		Stockholm		Tätort		Glesbygd		Summa	
		Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil
2	1 barn 0-3 år.....	9,5	3,5	10,5	3,25	8,0	2,5	9,5	2,75
4	1 barn 0-3 år.....	8,5	3,5	9,5	3,0	8,5	3,0	9,0	3,0
	1 barn 4-6 år.....								
5	1 barn 0-3 år.....	9,0	3,0	11,0	3,0	9,0	3,0	9,5	3,0
	1 barn 7-15 år.....								
6	1 barn 0-3 år.....	9,5	2,25	11,0	3,5	8,5	2,25	9,0	2,25
	2 barn 7-15 år.....								
7	1 barn 0-3 år.....	9,0	3,0	10,5	3,0	8,0	2,75	9,0	3,0
	3 barn 7-15 år.....								
	Summa	9,0	3,0	10,5	3,0	8,5	2,75	9,0	2,75

Tabell XXII. Barnskötsel (husmoderns tid i antal kvartar per dag)

Familje- typ		Stockholm		Tätort		Glesbygd		Summa	
		Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil
1	0-barn.....	0	0	0	0	0	0	0	0
2	1 barn 0-3 år.....	10	12,5	10	10,5	9	6	9,5	10
3	1 barn 7-15 år.....	0	2	0	0	0	1,5	0	1
4	1 barn 0-3 år.....	12	4,5	10	10,5	8	9,5	11	8
	1 barn 4-6 år.....								
5	1 barn 0-3 år.....	8	9,5	6	6,5	6,5	5,5	7	7
	1 barn 7-15 år.....								
6	1 barn 0-3 år.....	10,5	12,5	7,5	6,5	5,5	7,5	8	8,5
	2 barn 7-15 år.....								
7	1 barn 0-3 år.....	8	6,5	9	7	8	7,5	8	6
	3 barn 7-15 år.....								
	Summa	7	12	5	11	5	9	6	11

Tabell XXIII. Hushållsarbete (husmoderns tid i antal *kvartar* per dag)

Familje- typ		Stockholm		Tätort		Glesbygd		Summa	
		Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil
1	0-barn.....	13	10	22	16	19	16	16	16
2	1 barn 0-3 år....	17	11	20	14	24	11	20	10
3	1 barn 7-15 år...	15,5	19	21	11,5	28	17	20	19
4	1 barn 0-3 år...}	22	8	25	10	27	11	23	11
	1 barn 4-6 år...}								
5	1 barn 0-3 år...}	22	11	22	7	26	14,5	23	9
	1 barn 7-15 år...}								
6	1 barn 0-3 år...}	24,5	15	25	11	28	12	26	14
	2 barn 7-15 år...}								
7	1 barn 0-3 år...}	26	12	30	10	30	13	28	12
	3 barn 7-15 år...}								
	Summa	20	12	23	12	26	14	23	14

Tabell XXIV. Inköp (husmoderns tid i antal *kvartar* per dag)

Familje- typ		Stockholm		Tätort		Glesbygd		Summa	
		Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil	Median	Kvartil
1	0-barn.....	2	4	4	4,5	0	2	2	4
2	1 barn 0-3 år....	7	6,5	6	3	6	5,5	6	4
3	1 barn 7-15 år....	2	3,5	2	7,5	2	3	2	4,5
4	1 barn 0-3 år...}	5	4,5	6	4,5	4	4,5	5	4
	1 barn 4-6 år...}								
5	1 barn 0-3 år...}	6	6,5	5	2,5	5	6	5	4,5
	1 barn 7-15 år...}								
6	1 barn 0-3 år...}	6	5	6	3,5	3	5	5	5
	2 barn 7-15 år...}								
7	1 barn 0-3 år...}	7	7,5	5	7	5	5,5	5	6
	3 barn 7-15 år...}								
	Summa	5	5	5	4,5	4	4	5	5

Statistiska Centralbyrån
 Utredningsinstitutet
 Fack, Stockholm 27

P 468

Pue nr	IP-nr

FAMILJEARBETSUNDER-
 SÖKNINGEN

Loko nr Intervju den / 1964

Intervjutid från kl till kl

Glöm ej att Du innan intervjun börjar skall visa IP
 Ditt legitimationskort och låta IP läsa det. Detta
 bör Du göra även om inte IP begär det av Dig.

Ifylles på UI

Stansas i samtliga korttyper

Kol nr

1	Korttyp	<input type="text" value="1"/>
2-3	Pue	<input type="text"/>
4-5	Ortstyp	<input type="text" value="0"/>
6-7	Familjetyp	<input type="text" value="0"/>
8	Standardgrupp	<input type="text"/>
13-15	IP nr	<input type="text"/>

1. Korttyp 1

UPPGIFTER FRÅN UB (Överför uppgifterna från urvalsblanketten).

Län	Nummer

Födelseår

Kol.25-32

Hemortskommun enligt UB:

2.

Kontrollera med IP, att IP:s födelseår och hemortskommun stämmer enligt UB. Om fel, anteckna rätt uppgifter.

Födelseår:

Nuvarande hemortskommun:

3.

IP:s kön och nuvarande civilstånd:

- 1 Gift man
2 Ogift eller förut gift man
3 Gift kvinna
4 Ogift eller förut gift kvinna

Kol.33

4.

Hur många barn födda 1948 eller senare bor stadigvarande i Er bostadslägenhet?

- 0 0 barn ----> fråga 6
1 1 barn
2 2 barn
3 3 barn
4 4 barn
5 5 barn eller flera

Kol.34

Om IP har 5 barn eller flera födda 1948 eller senare, som bor stadigvarande i IP:s bostadslägenhet, avbrytes intervjun vid denna fråga. Sänd in formuläret.

5. Vi vill också veta födelseår och kön för dessa barn?

Markera födelseår och kön i rutorna i marginalen. Börja med det yngsta av barnen och tag upp den i åldersordning från yngre till äldre.

Koderna för kön är: pojke = 1
flicka = 2

Födelseår		Kön	

Kol. 35-46

Barn nr 1
Barn nr 2
Barn nr 3
Barn nr 4

6. Har Ni några hemmavarande barn födda 1947 eller tidigare?

1 Ja
2 Nej

7. Bor några andra personer än Er make och eventuella hemmavarande barn i samma bostadslägenhet som Ni?

0 Nej
1 Ja, en person
2 Ja, två personer
3 Ja, mer än två personer

Om ja Ange i vilken relation dessa andra personer står till Er, är de t.ex. föräldrar, syskon eller inneboende?

.....

8. Har Ni något förvärvsarbete för närvarande?

(Gåsom förvärvsarbetande räknas alla anställda samt även de som sköter ett eget företag, t.ex. jordbrukare, affärsinnehavare etc. Observera särskilt att om hustrun hjälper maken i hans förvärvsverksamhet, i t.ex. affärsrörelsen eller jordbruket, räknas hon som förvärvsarbetande. Klargör vid behov detta för IP. Hustru som endast sysslar med hushållsarbete i det egna hemmet är ej förvärvsarbetande.)

1 Ja
2 Nej → fråga 15

9.

Vad har Ni för yrke?

För UI

Yrke:

.....

För UI

Beskrivning av arbetsuppgifter:

.....

.....

Kol. 47-49

10.

Är ni anställd eller egen företagare eller s.k. medhjälpare familjemedlem?

(Som egen företagare räknas även självständig yrkesutövare utan anställd personal, t.ex. jordbrukare, hantverkare och fri yrkesutövare. Om IP är både anställd och egen företagare, anges vad IP huvudsakligen arbetar som. Hustru som hjälper maken i hans förvärvsverksamhet, t.ex. makens affärsrörelse eller jordbruk, räknas som medhjälpare familjemedlem.)

1 Anställd

2 Egen företagare → fråga 12

3 Medhjälpare familjemedlem

Kol. 50

11.

Har Ni heltids- eller deltidsarbete?

1 Heltid

2 Deltid

Kol. 51

12.

Hur många timmar i veckan arbetar Ni ungefär för närvarande?

1 5 timmar eller mindre

2 6 - 10 timmar

3 11 - 15 timmar

4 16 - 20 timmar

5 21 - 25 timmar

6 26 - 30 timmar

7 31 - 35 timmar

8 36 - 45 timmar

9 mer än 45 timmar

Kol. 52

<p>13.</p> <p>Kol. 53</p>	<p>I hur många år har Ni haft det slag av arbete, som Ni har för närvarande?</p> <p>1 mindre än 1 år</p> <p>2 mellan 1 och 3 år</p> <p>3 mer än 3 år</p>
<p>14.</p> <p>Kol. 54</p>	<p>Betraktar Ni det slag av arbete, som Ni har för närvarande, som tillfälligt eller stadigvarande?</p> <p>1 Tillfälligt</p> <p>2 Stadigvarande</p>
<p>15.</p>	<p>Har Er make något förvärvsarbete för närvarande? (Observera: även arbete i eget företag, t.ex. jordbruk, affärsrörelse räknas som förvärvsarbete.)</p> <p>1 Ja</p> <p>2 Nej → fråga 18</p>
<p>16.</p> <p>För UI: ☐ ☐</p> <p>Kol. 55-56</p>	<p>Vad är hans yrke?</p> <p>Yrke:</p> <p>.....</p> <p>Beskrivning av arbetsuppgifterna:</p> <p>.....</p>
<p>17.</p>	<p>Är han anställd eller egen företagare eller s.k. medhjälpande familjemedlem?</p> <p>(Såsom medhjälpande familjemedlem räknas här make, som hjälper hustrun i hennes förvärvsverksamhet, t.ex. affärsrörelse som drivs av henne.)</p> <p>1 Anställd</p> <p>2 Egen företagare</p> <p>3 Medhjälpande familjemedlem</p>

18. Vad har Ni för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år!

- 1 folkskola, fortsättningsskola eller liknande
- 2 folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, lanthushållsskola, hushållsskola)
- 3 realexamen (även praktisk), högre folkskola, flickskola, folkhögskola
- 4 realexamen, högre folkskola, flickskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, sjuksköterskeskola, folkskoleseminarium, socialinstitut)
- 5 studentexamen (även på fackgymnasium)
- 6 studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, socialinstitut, högskola eller universitet utan examen)
- 7 examen från universitet eller högskola

Markera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera IP i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden.

Anm.:

.....

Kol. 57

19. Har Ni någon utbildning eller kurser för hushållsarbete, barnavård eller sjukvård?

- 1 Nej

Om ja

 Hur omfattande var denna utbildning, d.v.s. hur många månader varade kursen eller skolan?
- 2 Mindre än 4 månader
- 3 4 - 12 månader
- 4 mer än 12 månader

Kol. 58

20. Vad har Er make för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år!

- 1 folkskola, fortsättningsskola eller liknande
- 2 folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, verkstadsskola)

- 3 realexamen (även praktisk), högre folkskola folkhögskola
- 4 realexamen, högre folkskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, folkskoleseminarium, socialinstitut)
- 5 studentexamen (även på fackgymnasium)
- 6 studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, socialinstitut, högskola eller universitet utan examen)
- 7 examen från universitet eller högskola

Markera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera IP i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden.

Anm.:

Kol. 59

21.

Anlitar Ni någon betald hemhjälp, som kommer regelbundet eller tillfälligt?

1 Nej → fråga 23

Om ja

hur ofta anlitar Ni vanligtvis hemhjälpen?

2 mindre än 1 gång per månad

3 1 gång per månad - 1 gång i veckan

Kol. 60

4 mer än 1 gång i veckan

22.

Vi vill också veta för vilka sysslor Ni anlitar hemhjälpen?

(Läs upp en i sänder av nedanstående sysselsättningar och invänta svar för var och en. Ringa in ettan om IP använder hemhjälp för en syssla, i annat fall ringa in nollan)

Nej Ja

1 Barnavård - barntillsyn

1 matlagning, diskning

1 tvätt

1 städning

1 andra saker och i så fall vilka?

Kol. 61-65

.....

23. Korttyp 2	<p>Brukar Ni få hjälp av någon annan person med hemarbetet utom make och barn (och den vi nu talat om)?</p> <p>(Observera att det här alltså är fråga om <u>ej betald</u> hemhjälp av typen moder, svärmor eller annan släkting.)</p> <p>1 Nej → fråga 26</p> <p>☐ Om ja</p> <p>Hur ofta brukar Ni få hjälp?</p> <p>2 mindre än 1 gång per månad</p> <p>3 1 gång per månad - 1 gång i veckan</p> <p>4 mer än 1 gång i veckan</p>
24.	<p>Vem är det som brukar hjälpa Er?</p> <p>1 Mor, svärmor, moster, faster</p> <p>2 Far, svärfar, morbror, farbror</p> <p>3 Syster, svägerska, kusin, svåger</p> <p>4 Granne, bekant</p> <p>5 Annan person och i så fall vilken? (ange relation till IP)</p> <p>.....</p>
25.	<p>Vilka sysslor brukar Ni få hjälp med? Jag läser upp de olika alternativen.</p> <p>(Liksom i fråga 24 ringar Ni för varje syssla in ett eller nollan.)</p> <p>Nej Ja</p> <p>☐ 1 Barnavård - barntillsyn</p> <p>☐ 1 Matlagning, diskning</p> <p>☐ 1 Tvätt</p> <p>☐ 1 Städning</p> <p>☐ 1 andra saker och i så fall vilka?</p> <p>.....</p>

26.

Om IP förvärvsarbetar (Ja i fråga 8) samt har hemmavarande barn födda 1948 eller senare enligt fråga 4. Observera att hustru som hjälper maken i hans förvärvsverksamhet räknas som förvärvsarbetande.

Hur brukar Ni ordna för barnen när Ni är borta och arbetar?

(Tag reda på hur IP har ordnat för vart och ett av de barn, som tas upp i fråga 5. Använd samma ordning som i fråga 5, d.v.s. gå från yngre till äldre. Ringa endast in ett alternativ för varje barn. Om flera alternativ används, ringa in det mest använda.)

	Barn			
	nr 1	nr 2	nr 3	nr 4
Daghem	01	01	01	01
Familjedaghem	02	02	02	02
Eftermiddagsdaghem	03	03	03	03
Parklek	04	04	04	04
Lekskola	05	05	05	05
Skola	06	06	06	06
Hemhjälp	07	07	07	07
Släkting	08	08	08	08
Granne	09	09	09	09
Syskon	10	10	10	10
Make	11	11	11	11
Med till arbetet	12	12	12	12
Klarar sig själva	13	13	13	13
Annat	14	14	14	14

Kol. 23-30

27.

Hur brukar Ni göra när ni tvättar vittvätt, t.ex. lakan? Brukar Ni i regel

(Läs upp alternativen. Ringa in endast ett alternativ.)

- 1 Skicka bort till tvättinrättning
- 2 lämna in tvätten i andelstväteri
- 3 tvätta själv i maskin i bostaden eller i tvättstuga
- 4 tvätta utan maskin i bostaden eller tvättstuga
- 5 annat och i så fall vad?

Kol. 31

<p>28.</p> <p>Nej Ja</p> <p>0 1 mjukt matbröd</p> <p>0 1 vetebröd</p> <p>0 1 kakor</p> <p>för UI ☐</p> <p>Kol. 32-35</p>	<p>Har Ni under den senaste månaden bakat</p> <p>(Läs upp en i sänder av sorterna och invänta svar för var och en. Ringa in ettan om de bakat bröd-sorten, i annat fall ringa in nollan.)</p>
<p>29.</p> <p>☐</p> <p>för UI ☐</p> <p>Kol. 36</p>	<p>Har Ni under den senaste månaden sytt något plagg till Er själv eller någon annan hushålls-medlem?</p> <p>1 Ja</p> <p>2 Nej → fråga 31</p>
<p>30.</p> <p>för UI ☐</p> <p>Kol. 36</p>	<p>Vilket eller vilka plagg? (Försök att <u>specificera</u> plaggtypen så noggrant som möjligt?)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>31.</p> <p>Nej Ja</p> <p>0 1 Djupfrost fisk</p> <p>0 1 Djupfrysta grönsaker</p> <p>0 1 Köttkonserver på burk</p> <p>0 1 Soppa på burk</p> <p>0 1 Kakmix</p> <p>0 1 Färdiglagad ärtsoppa eller bruna bönor (i lös vikt eller på burk)</p> <p>för UI ☐</p> <p>Kol. 43</p>	<p>Har Ni under den senaste månaden köpt något av följande? (Läs upp en i sänder av matsorterna och invänta IP:s svar. Om IP köpt matsorten ringa in ettan, i annat fall nollan.)</p>

32.		Vi vill gärna veta något om Era bostadsförhållanden. Hur många bostadsrum har Ni? Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas.	
	1	1 rum	
	2	2 rum	
	3	3 rum	
	4	4 rum	
	5	5 rum	
Kol. 44	6	6 rum eller flera	
33.		Kan Ni ange på hur många kvadratmeter bostaden är?	
	1	mindre än 30 m ²	
	2	30 - 39 m ²	Uppgiften lämnad av IP ☐
	3	40 - 59 m ²	Uppgiften uppskattad av loko ☐
	4	60 - 79 m ²	
	5	80 - 99 m ²	
Kol. 45	6	100 m ² eller mer	
34.		Vi vill också gärna veta någonting om den utrustning Ni har tillgång till i bostaden eller i huset där Ni bor?	
	Nej Ja	(Läs upp ett i sänder av alternativen.)	
	C 1	Vattenledning inom bostaden	
	O 1	Varmvatten	
	O 1	vattenklosett	
	O 1	Badrum	
	O 1	Centralvärme	
	O 1	Kylskåp	
Kol. 46-52	O 1	Frysbox	
35.		Har Ni tillgång till tvättmaskin i Er bostad eller i huset där Ni bor? (Observera att frågan gäller om IP har tillgång till tvättmaskin, vem som har köpt eller äger tvättmaskinen saknar betydelse i detta sammanhang.)	
	0	Nej	

Om ja

Vilken av följande typer är det fråga om? (Läs upp alternativen)

- 1 Ej automatisk
2 Halvautomatisk
3 Helautomatisk

Om IP ej kan säga vilket av ovanstående alternativ som gäller för den tvättmaskin hon har tillgång till, fråga efter märkesnamn och typbeteckning. Typbeteckningen brukar stå på en platta, som är fastskruvad på maskinen.

Märkesnamn:

Typbeteckning:

Kol. 53

Har Ni diskmaskin?

- 0 Nej

Om ja

Är den inbyggd eller ej?

- 1 ej inbyggd (står fritt på diskbänken eller på golvet)
2 inbyggd (fast ansluten till vattenledning och avlopp)

Kol. 54

Äger Ni eller Er make bil?

- 1 Ja

- 0 Nej

Kol. 55

38. Vi är intresserade av Era sysselsättningar under föregående dygn, d.v.s. från kl. 00. till kl. 24. Vi vill ha ganska detaljerade upplysningar och Ni kan få en uppfattning om vad vi vill ha reda på genom att läsa den här listan (lämna över listan över sysselsättningar (bil. 1) och låt IP läsa den). Om vi börjar från början (kl. 00) och går igenom dygnet timme för timme ska vi se om vi inte ganska noggrant ska kunna kartlägga gårdagsdygnet.

Ställ först vissa ledfrågor som: När gick Ni och lade Er i förrgår? Och Ni sov sedan till kl.?
Låt sedan IP i detalj redogöra för gårdagen till kl. 24 och markera på tidsschemat.

39.

Vissa sysselsättningar har inte fått någon markering för gårdagen. Vi skulle vilja ha reda på om dessa sysslor över huvud taget har förekommit under den senaste månaden, d.v.s. sedan den februari? Jag läser upp de sysselsättningar som Ni ej nämnt och ber Er för varje sysselsättning säga om den förekommit eller ej under den senaste månaden.

På tidsschemats högra del finns två kolumner med rubrikerna "Aktuell" respektive "Ej aktuell". Markera de sysselsättningar som förekommit under den senaste månaden med ett kryss i kolumnen med rubriken Aktuell och de sysselsättningar som inte förekommit med ett kryss i kolumnen för Ej aktuell.

40-41.

40. Vi vill också ha reda på de andra familjemedlemmarnas, d.v.s. Er makes och Era hemmavarande barns födda 1948 eller senare, sysselsättningar under gårdagsdygnet. Skulle Ni kunna berätta vad de olika familjemedlemmarna gjorde under gårdagen? Låt oss gå tillväga på samma sätt som vi gjorde när det gällde Er själv. Vi börjar med Er make.

Gå igenom tidsschemat först för maken och sedan för vart och ett av de hemmavarande barnen födda 1948 eller senare enligt fråga 5.

41. Vissa sysslor har inte fått någon markering för gårdagen. Vi skulle vilja ha reda på om dessa sysslor över huvud taget har förekommit under den senaste månaden, d.v.s. sedan etc.

Denna fråga ställes för var och en av familjemedlemmarna utom barn födda 1957-1964. Ställ alltid frågan direkt efter det Du gått igenom sysselsättningarna för personen och läs upp de sysslor som ej markerats.

Allmänt för fråga 39-41. Överst på tidsschemat skall följande noteras: Pue- och IP-nr, person som registreringen avser, dennes födelseår samt intervjudatum.

42.

Ni har räknat upp Era sysselsättningar föregående dag och angett den tid som olika sysselsättningar tagit. Anser Ni gårdagen vara en normal vardag eller inte beträffande de sysselsättningar som förekommit och beträffande den tid som de olika sysselsättningarna var och en för sig tagit. (Visa IP det ifyllda tidsschemat för att underlätta hennes bedömning.)

1 Normal → fråga 44

Kol. 56

2 Ej normal

43. På vilket sätt var dagen ej normal? (Ge utförlig beskrivning)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

44. Ni har räknat upp Er makes sysselsättningar föregående dag och angett den tid som han använt för olika sysselsättningar. Anser Ni gårdagen vara en normal vardag eller inte beträffande de sysselsättningar som förekommit och beträffande den tid han använt för var och en av sysselsättningarna? (Vise IP makens ifyllda tidsschema för att underlätta bedömningen.)

1 Normal → fråga 46

2 Ej normal

Kol. 57

45. På vilket sätt var dagen ej normal? (Ge utförlig beskrivning)

.....

.....

.....

.....

.....

46. Om IP har hemmavarande barn fött 1960-1963 enligt fråga 5.

Den här frågan gäller tillsynen av Ert yngsta barn (fött 1960-1963). Ofta ser man ju till barnen samtidigt som man gör något annat. Skulle Ni kunna uppskatta hur många timmar ungefär Ni (Er make, Ert äldsta hemmavarande barn fött 1956 eller tidigare, Ert näst äldsta hemmavarande barn fött 1956 eller tidigare, etc.) hade tillsyn över detta barn under gårdagen.

För UJ	Koll. 1	Famnr	IP-nr	Person som registreringen avser						Ringa in fullständig kodsiffror	Den registrerades födelsedag: (Kol. 17-18)										För UJ										
				1 barn nr 1	2 barn nr 2	3 barn nr 3	4 barn nr 4	5 barn nr 5	6 barn nr 6		17	18	19	20	21	22	23	24	Kol. 19	För UJ											
Sysseättning förebyggande dag				Klockan :		Koll. 16										Ak. Ejak Sa. Kol.															
				00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Kol. 19	För UJ	
Vila - Fritid																															
1. Vila-Sömn																															
2. Måltider																															
3. Läsnings																															
4. TV-tittande																															
5. Radio, grammofon																															
6. Fritidsysslor o. lek i bostaden																															
7. Samvaro i bostaden																															
8. Rekreation utom bostaden																															
9. Personvård, personlig hygien																															
Hushållsarbete																															
10. Matlagning																															
11. Diskning																															
12. Tvätt																															
13. Mangling, Strykning																															
14. Städning																															
15. Baddning																															
16. Klädvård																															
17. Skovård																															
18. Sömnad																															
19. Reparation av bostad o. inventarier																															
20. Uppvärmning av bostaden																															
21. Övrigt hushållsarbete																															
Inköp och service-kontakter																															
22. Inköp-dagligvaror																															
23. Inköp-nej dagligvaror																															
24. Besök på institutioner																															
25. Besök på service-ställen																															
26-61																															
62-63																															
64-65																															
66-67																															
68-69																															

Klockan: 00 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24	Korttyp	1
26. Besök hos läkare m. m.		
27. Besök i samband med skolor		
28. Besök hos sjuka, äldre m. m.		
Barn tillsyn och vård		
29. Personvård barn nr 1		26-27
30. Personvård barn nr 2		28-29
31. Personvård barn nr 3		30-31
32. Personvård barn nr 4		32-33
33. Hjälp med måltider barn nr 1		34-35
34. Hjälp med måltider barn nr 2		36-37
35. Gå ut med barn - se till barn ute		38-39
36. Lek med barnen		40-41
37. Läs- och studie-hjälp		42-43
38. Sjukvård av barn		44-45
39. Övriga sysselsättningar med barn		46-47
Arbete - ej bishåll		
40. Till och från arbete-skola		48-49
41. På arbete		50-51
42. I skola - barn-institution		52-53
43. Studier, läxläsning		54-55
44. Utearbete, trädgård		56-57
45. Utearbete, djurskötsel		58-59
46. Förrävararbete inom bostaden		60-61
47. Övrigt arbete, ej bishålls		62-63
Övrigt		
48. Allmänna organisationsuppgifter		64-65
49. Skötsel av bil o. andra fordon		66-67
50. Övrigt		68-69

Klockan: 00 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

Utdrag ur instruktion för intervjuer i familjearbetsundersökningen

Instruktion för enskilda frågor

Fråga 1—7

Dessa frågor är delvis en upprepning av de frågor, som förekom i postenkäten. Som Du ser skall intervjun avbrytas om enligt fråga 4 IP har 5 barn eller flera födda 1948 eller senare, som bor stadigvarande i IP:s bostadslägenhet. Om detta inträffar skall Du sända in formuläret med svar t.o.m. denna fråga.

Fråga 8

Läs noggrant vad som står inom parentes i formuläret. Observera särskilt att s.k. medhjälpande familjemedlem, i detta fall hustru som biträder mannen i dennes förvärvsverksamhet, skall räknas som förvärvsarbetande. En sådan hustru skall sedan lämna yrkesuppgift i fråga 9, uppgift om att hon är medhjälpande familjemedlem i fråga 10, samt uppgift om arbetstiden i fråga 11 och 12. Hon har kanske mycket varierande arbetstid och får då besvärligt att besvara fråga 12. Försök då få henne att uppskatta hur många timmar per vecka i genomsnitt hon arbetar.

Fråga 13

Observera att det här ej är fråga om i hur många år IP haft sin nuvarande anställning utan hur många år IP haft sina nuvarande arbetsuppgifter, sitt nuvarande yrke. Samma sak gäller för fråga 14.

Fråga 19

Om IP har erhållit den utbildning det här är fråga om genom t.ex. kvällskurser innebär ju detta en längre utbildningstid i jämförelse med utbildning »på heltid». Försök då att räkna om denna utbildningstid, så att den kommer att motsvara den tid det tagit om IP gått i vanlig skola.

Fråga 22

Observera att så mycket som möjligt av eventuella hemhjälpinsatser bör föras in under de givna sysselsättningarna.

Sälunda t.ex.:

Som *barnavård och barntillsyn* räknas all skötsel av barn som matning, badning etc., barnvakt när föräldrarna är borta, barnpromenader och tillsyn på lekplats, hämtning och avlämning av barn i t.ex. daghem eller lekskola.

Som *matlagning och diskning* räknas bakning, konservering, hjälp vid bjudningar etc.

Som *tvätt och klädvård* räknas all slags tvätt och olika stadier av inskötning av tvätt såsom mangling och strykning, pressning, lagning, borstning.

Som *städning* räknas all skötsel av bostaden och dess inventarier t.ex. fönstertvättning, golvsurning, golvböning, piskning av sängkläder och mattor etc.

Observera:

Om Du ej kan placera in en sysselsättning under de ovan givna, vill vi att Du vid det sista svarsalternativet på den prickade raden, så noggrant som möjligt anger vad det är fråga om.

Fråga 26

Det är mycket viktigt att Du i denna fråga använder samma ordning som i fråga 5. Barn nr 1 i denna fråga skall alltså motsvaras av barn nr 1 i fråga 5, barn 2 av barn nr 2 i fråga 5 o.s.v.

Nedan lämnas definitioner på de olika alternativen:

Till *daghem* skall föras institutioner som drivs av kommun eller i privat regi t.ex. en industri, som tar emot barn *upp till 3—4 års ålder* regelbundet.

Till *familjedaghem* skall föras de fall då barnen lämnas hos *familjer* som mot ersättning av kommunen åtar sig att ha hand om barnen kortare eller längre del av dagen.

Som *eftermiddagshem* räknas anordningar som drivs av kommun eller i privat regi, där barnen tas om hand *efter skolan*.

Som *parklek* räknas anordningar, där barnen ses till av särskild anställd personal, som övervakar och leder deras sysselsättning. Dit förs också om barnen lämnas till någon person som mot ersättning går ut med grupper av barn.

Som *lekskola* räknas de institutioner som drivs av kommun eller i privat regi, som tar hand om barnen i 4—6 års ålder.

Alternativen *hemhjälp*, *släkting*, *granne etc.* innebär att dessa personer med eller utan betalning tar hand om barnet under IP:s förvärvsarbete.

Fråga 27

Definitioner på svarsalternativen i fråga 27:

1. Som *tvättinrättning* räknas alla kommersiella tvätterier till vilka IP skickar eller lämnar tvätten och betalar per kg eller styck etc.

2. Som *andelstvätterier* räknas de tvätterier som drivs med dels statligt stöd dels med bidrag som t.ex. medlemmar i en andelstvätteriförening betalar. Endast om IP *lämnar bort* tvätten (s.k. inlämningstvätt) till ett sådant tvätteri, skall det föras under 27: 2. Om IP tvättar själv (s.k. självtvätt) skall det föras under 29: 3.

3. Till *»tvättar själv med maskin i bostaden eller i tvättstugan»* skall föras dels de fall då IP själv utför tvätten *med maskin* i ett tvättutrymme utanför den egna lägenheten *oavsett* om detta tvättutrymme ligger i huset (t.ex. fastighetstvättstuga) eller fungerar för ett bostadsområde (t.ex. områdestvättstuga, andelstvätterier med självtvätt, jmf. ovan), dels de fall då IP tvättar i maskin i den egna lägenheten.

4. Till *»tvättar för hand i bostaden eller i tvättstugan»* skall föras de fall då IP tvättar *för hand* i utrymmen motsvarande de som anges under punkt 3) ovan.

5. Om annat alternativ än de ovan nämnda, ange så noggrant som möjligt vad det gäller på den prickade raden.

Fråga 28

Till *mjukt matbröd* föres sådana brödtyper som limpa, kavring, långfranska etc. — således sådant bröd som främst är avsett att ätas som smörgås.

Till *vetebröd* föres sådana brödtyper som vetelängder, bullar, skorpor, kubbar, wienerbröd etc. — således sådant bröd som främst är avsett som »kaffebröd».

Till *kakor* föres sådana brödtyper som småkakor, bakelser, sockerkakor och andra mjuka kakor av olika slag.

Fråga 30

Skriv på den prickade raden *utförligt* upp de plagg som IP nämner. Med hjälp av den beskrivning Du ger, skall vi nämligen sedan klassificera plaggen efter hur pass stora krav de ställer på IP:s sömnadskunnighet. Skriv t.ex. så här: nattlinne

till IP, kapp till barn nr 1, långbyxor åt barn nr 3. Ta även med omsömnad om det verkar att vara fråga om att plagget sytts om helt — t.ex. skidbyxor åt barn nr 2 av ett par herrbyxor. Ta inte med stickning eller virkning av plagg.

Fråga 31

Till *djupfryst fisk* föres all paketerad fryst fisk eller djupfrysta fiskrätter t.ex. fryst torskfilé, rödspätta, fiskpinnar etc.

Till *djupfrysta grönsaker* föres alla grönsaker (även olika slag av kål) t.ex. spenat, ärter, bönor, brysselkål etc.

Till *köttkonserver på burk* föres burkvaror avsedda som huvudrätt där kött (oavsett slag av djur eller del av djur) utgör en väsentlig ingrediens, t.ex. kalops, köttbullar, sjömansbiff, njurstuvning, höns med ris, tunga etc.

Till *soppa på burk* föres burksoppor av alla slag — både de, som avses som förrättsoppor och som efterrättsoppor — t.ex. köttsoppa, vitkålssoppa, nypon-soppa etc.

Till *kakmix* föres alla pulver som avses att gräddas i ugn till mjuka kakor, t.ex. pulver för sockerkaka, mjuk pepparkaka etc. Däremot inte puddingpulver av typen brylépudding etc.

Fråga 33

Om IP inte kan uppge m²-ytan skattas denna av loko.

Ytan anges för bostadsytan — alltså exklusive icke inredda källar- och vindsutrymmen. I bostadsytan inräknas fasta skåp, garderober etc. Lättast sker skattningen genom att loko stegar upp huvudmåten på utrymmena. Vi vill ha reda på hur uppgiften tillkommit. Ange detta genom att sätta ett kryss i en av de rutor som förekommer i frågan.

Fråga 35

Följande definitioner gäller för de olika tvättmaskinerna:

Helautomatisk. Maskinen tvättar, byter vatten, och sköljer etc. utan att behöva tillsyn. Husmodern kan alltså gå ut och handla medan maskinen sköter tvätten.

Halvautomatisk. Maskinen klarar endast vissa arbetsmoment utan tillsyn. Man måste t.ex. ställa om från förtvätt (rörlig blötläggning) till tvätt.

Ej automatisk. Maskinen behöver tillsyn för samtliga arbetsmoment. Man måste t.ex. fylla på och tappa ur vatten själv för varje sköljning.

Tala om dessa definitioner för IP, om IP ej känner till termerna. För de IP som ändå ej kan avgöra vilken typ av tvättmaskin de har tillgång till, skall Du ta reda på märkesnamn och typbeteckning, detta för att vi på UI i efterhand skall kunna klassificera IP:s tvättmaskin efter typ.

Fråga 42—45

I dessa frågor vill vi veta om den dag som tidsregistreringen gäller på något sätt varit speciell eller avsevärt avvikt från vanliga normala vardagar.

Exempel på sådana speciella avvikelser är: IP har kanske hela registreringsdagen varit och hälsat på en väninna.

IP har kanske haft tvättdag och varit i tvättstugan hela dagen.

IP:s make har kanske varit bortrest eller haft semester och varit hemma hela dagen, fast han normalt arbetar.

Dessa eventuella avvikelser vill vi, som Du ser i formuläret, ha reda på *endast för IP och maken*.

Observera att vi, medan vi tidigare, i fråga 5 och fråga 26, kodat barnen i ordningen från yngre till äldre, i denna fråga kodar barnen i motsatt åldersordning, d.v.s. *från äldre till yngre*. Skriv under a, b och c alltid upp föd. år. *Observera att* om ett barn fött 1956 eller tidigare ej haft någon tillsyn över sitt syskon fött 1960—1963, det finns ett alternativ, 0 timmar, som skall inringas. Detta glömdes ofta under höstens provundersökning.

Formuleringen av denna fråga anpassar Du efter upplysningarna i fråga 5. Exempel: Skulle Ni vilja uppskatta hur många timmar Er pojke född 1952 hade tillsyn över Ert yngsta barn fött 1962 under gårdagen.

II. Tidsregistreringen

1. Frågeteknik

Tidsschemat är uppställt med sysselsättningar i kolumnen längst till vänster och med de olika tiderna längs en tidsaxel, som går horisontellt utmed övre delen av registreringsbladet.

a) Frågetekniken framgår av anvisningarna i formuläret. Låt IP först läsa igenom listan över sysselsättningarna (Bil. 1), så att hon får en uppfattning om vad vi vill ha reda på. Därefter skall registreringen tillgå så att IP redogör för sina och de övriga familjemedlemmarnas sysselsättningar timme för timme. Under hennes redogörelse skall Du på tidsschemat markera de sysselsättningar det är fråga om.

För att kunna lyckas med detta, är det nödvändigt att Du är väl insatt i de definitioner på de olika sysselsättningarna, som lämnas nedan. Lär Dig alltså dessa mycket noggrant.

Viktigt: IP skall så detaljerat som möjligt beskriva sin dag. Det är Du som skall avgöra till vilka sysselsättningar som olika göromål skall föras och ej IP, eftersom endast Du är insatt i de ofta svåra definitionerna. Det hela får alltså ej tillgå så att IP sitter och läser upp nummer på sysselsättningarna från den lista hon fått. Detta förekom under provundersökningen. Listan på sysselsättningar skall endast vara till för att ge IP en uppfattning om vad vi vill veta samt fungera som ett stöd för minnet så att hon ej glömmet bort sysselsättningar.

b) Utöver tidsregistreringen skall Du för IP, IP:s make och barn födda 1948—1956 beträffande de sysselsättningar som ej nämnts, ta reda på om dessa sysselsättningar över huvud taget förekommit under den senaste månaden. Om sysslan förekommit markeras ett kryss i kolumnen med rubriken *aktuell*, om den ej förekommit göres ett kryss i kolumnen med rubriken *ej aktuell*. *Läs direkt efter det att Du genomfört tidsregistreringen för en viss person, upp de sysslor som ej nämnts och låt IP svara om de förekommit eller ej. Observera att det för de sysslor som ej nämnts vid tidsregistreringen alltid skall vara ett kryss i någon av dessa rutor.*

Det kan förefalla löjligt att, när det gäller de yngre av barnen födda 1948—1956, läsa upp alla sysselsättningar, t.ex. matlagning, mangling, strykning, kläd-

vård, på arbete, som ej nämnts. Vi vill ändå att Du läser upp alla sysslor, så att vi är säkra på att allt kommer med. Uppgiften om sysselsättningen förekommit eller inte skall nämligen stansas på hålkort och om någon markering ej förekommer blir det fel i våra tabeller. Du kan säkert förklara för IP att Du för fullständighetens skull måste läsa upp samtliga sysselsättningar.

2. Vilka skall tidsregistreras

Tidsregistreringen skall genomföras för *alla medlemmar i familjerna, d.v.s. IP, IP:s make och IP:s hemmavarande barn födda 1948 eller senare.*

På tidsschemat förekommer en mängd sysselsättningar som aldrig kommer i fråga, för t.ex. småbarn. Anledningen till att vi har en generell blankett, som skall kunna användas för alla familjemedlemmar, är att det är fördelaktigt ur administrativ synpunkt att arbeta med endast en blankett.

Eftersom vi har flera tidsregistreringsblanketter för varje familj är det viktigt att Du noggrant fyller i *uppgifterna i huvudet*, så att vi kan hänföra tidsregistreringen till rätt person. Dessa uppgifter är:

Pue- och IP:nr

Person som registreringen avser

Observera att numreringen på barnen (barn nr 1, nr 2, nr 3, nr 4) här skall vara densamma som den i fråga 5.

Den registrerades födelseår

Intervjudatum

Fyll alltid i dessa uppgifter innan Du börjar registreringen.

3. Markeringsteknik

De röda lodräta linjerna står för timmar. Mellan dessa finns svarta linjer. Mellanrummet mellan två sådana linjer motsvarar en kvarts timme. *Vår minsta tidsenhet är alltså en kvart.*

Vågräta linjer skär de lodräta linjerna och bildar avlånga rutor. Markeringarna göres på följande sätt:

i) om en sysselsättning vid en viss tidpunkt på dagen tagit endast *en kvart*, göres ett *lodrätt streck* i tillämplig ruta (/).

ii) om en sysselsättning pågått *flera kvartar* (kanske flera timmar) markeras detta med ett *vågrätt streck*, över de rutor som motsvarar den tid som åtgått. Detta streck skall se ut så här Observera tvärstrecken i ytterkanterna.

Nedan ges ett exempel på hur det hela kan se ut:

Sysselsättning	Klockan						
	06	07	08	09	10	11	12
Vila-sömn	-----						
Matlagning		-----				-----	
Diskning			-----			-----	
Städning			-----				
Bäddning		-----					

Följande allmänna regler gäller för tidsregistreringen:

a) Sysselsättningarna är entydigt bestämda, d.v.s. *det får aldrig förekomma att Du en viss kvart markerar för två sysselsättningar*. Nu förekommer dubbelsysselsättningar, t.ex. en person läser och hör på radion samtidigt. I sådana fall skall dock endast en sysselsättning markeras. I exemplet med läsning och radiolyssning skall således läsning markeras. Vi kommer i de definitioner på sysselsättningar som ges nedan, att ange en hel del sådana regler.

I de fall vi inte har angivit någon regel, får Du själv avgöra vilken sysselsättning som skall markeras. Regeln är då att den viktigaste sysselsättningen, huvudsysselsättningen, skall markeras.

Ett slag av dubbelsysselsättning är när man sysslar aktivt med en sak, men en annan sak pågår mer eller mindre automatiskt. Ett par exempel: strykning — bakning i ugn, dammsugning — tvättning i maskin. Här gäller den generella regeln att det man sysslar mest aktivt med skall markeras. I exemplen ovan går alltså strykning och dammsugning före resp. bakningen och tvättningen. Däremot skall man givetvis när man är direkt sysselsatt med bakning och tvätt, registrera dessa sysselsättningar.

b) Observera att *varje kvart av dagen skall ha en markering*. Kontrollera noggrant att Du ej hoppat över någon tidpunkt. $24 \times 4 = 96$ rutor måste nämligen vara täckta med markeringar, för att de tabeller vi skall framställa skall stämma.

c) Om en sysselsättning pågått *kortare tid än 8 minuter* får den ej någon markering.

Om en sysselsättning pågått *i längre tid än 8 minuter men mindre tid än 15 minuter* t.ex. 10 minuter, skall den markeras och kommer då att markeras som en kvarts timme, eftersom kvarten är vår minsta tidsenhet. Vi markerar alltså här en längre tid än vad som verkligen förekommit. Detta innebär i sin tur att för kort tid blir markerad antingen för den syssla som föregått eller följer efter nämnda sysselsättning. Detta kan vi inte göra någonting åt. Vi kan möjligen hoppas att dessa fel jämnar ut sig för de olika sysselsättningarna.

I konsekvens med ovanstående markeras en syssla som pågått t.ex. 1 timme och 7 minuter med fyra kvartar, en syssla som pågått 1 timme och 9 minuter med fem kvartar. Så exakta tidsbestämningar kommer Du för övrigt knappast att få höra.

d) Det kan förekomma att en sysselsättning förekommer vid flera olika tidpunkter på dagen, men vid samtliga tidpunkter mindre än 8 minuter. Enligt regeln under punkt c) skulle ju i detta fall denna sysselsättning ej bli noterad. Här gör vi emellertid ett undantag från denna regel. Försök uppskatta den sammanlagda tiden för denna syssla och inför denna tid i tidsschemat vid den tidpunkt då sysslan förekommer första gången.

4. Definitioner på sysselsättningarna

Sysselsättningarna står på tidsschemat uppställda efter följande huvudrubriker, understrukna med rött:

Vila — Fritid
 Hushållsarbete
 Inköp- och servicekontakter
 Barn tillsyn- och vård
 Arbete — ej hushåll
 Övrigt

a) *Vila — Fritid*

(1) *Vila — sömn*. Endast verklig vila och sömn räknas hit. Så t.ex. inte ligga och läsa, vilket föres till läsning (3). Även vilopauser under dagen räknas hit, t.ex. när ett mindre barn sover middag. Om ett mindre barn är vaket och leker, blir däremot sysselsättning 6, fritidssysslor och lek i bostaden, aktuell.

Ett mindre barn som ligger t.ex. på balkongen och sover middag föres under denna rubrik och ej under sysselsättning 8, rekreation utom bostaden.

(2) *Måltider*. Endast måltider som intas i bostaden räknas hit. Måltider på arbete eller i skola ingår i tiden för arbete respektive skola, sysselsättning 41 respektive 42. Alla slag av måltider i hemmet räknas hit, sålunda också kaffe eller andra strömmål, måltider med gäster etc. Om någon i familjen under måltiden matar ett av barnen delas tiden mellan måltid för den personen samt hjälp med måltid, sysselsättning 33 eller 34.

Om en person läser tidning och äter samtidigt, betraktas ätandet som huvudsysselsättning.

(3) *Läsning*. All läsning, som inte utpräglat betecknas som läxläsning eller studier (43) räknas hit. Om en person läser och samtidigt lyssnar på radion, skall läsning markeras som sysselsättning.

(4) *TV-tittande*. Om personen uppges ha ägnat huvudintresset åt TV, trots att hon t.ex. stickat, druckit kaffe eller dylikt under tiden, räknas tiden hit. Om TV varit i gång men det uppges att huvudintresset ägnats åt någon annan sysselsättning, t.ex. sömnad, registreras den senare.

(5) *Radio och grammofoon*. Samma sak gäller som för TV. Det fordras ett aktivt lyssnande för att denna sysselsättning skall registreras. Om t.ex. skvalmusik förekommer medan man sysslar med andra saker, skall registreringen ske efter dessa andra sysselsättningar.

(6) *Fritidssysslor och lek i bostaden*. Hit föres ett antal fritidssysselsättningar, som inte kan föras till annan rubrik, således all rekreation i hemmet utom sysselsättningar såsom måltider, läsning, TV-tittande etc., som har egna rubriker. Umgänge i hemmet mellan familjemedlemmarna, jmf. sysselsättning 7, föres under denna rubrik såvida det inte blir fråga om sysselsättning 36, lek med barn, varom mera nedan.

Ex. Hobbies.

Skötsel av hund, katt.

Barnets lek. Om en vuxen däremot leker med barn, sker registrering däremot efter sysselsättning 36, lek med barn.

(7) *Samvaro i bostaden*. Besök av vänner, släktingar, grannar etc., d.v.s. i stort sett besök av *utomstående*. Familjens samvaro föres under andra rubriker, främst under fritidssysslor och lek i bostaden (6). Samvaro som domineras av TV, föres under rubriken TV-tittande (4).

Undantag från den generella regeln om utomstående är: Då ett barn får besök av ett annat barn och de leker, göres registreringen under sysselsättning 6, lek i bostaden.

(8) *Rekreation utom bostaden*. Lek, sport, hobbies utomhus, deltagande i nöjes- eller underhållningsanordningar, bio, teater, konserter, utställningar, klubb- och föreningsverksamhet etc.

Hit föres all verksamhet *utom bostaden* som inte är arbete eller skola och som det inte finns någon rubrik för i övrigt. Observera alltså att hit kan även föras sysselsättningar som inte kan betecknas som rekreation i egentlig mening. Om en fru exempelvis skjutsar sin make i bil till arbetet, skall vi göra markering för sysselsättning 8.

Ex.: Barn som följer med moder till affär. Om barnet däremot själv går och handlar skall registreringen ske under 22 eller 23, inköp av dagligvaror resp. inköp- ej dagligvaror.

(9) *Personvård, personlig hygien.* På- och avklädning, personlig hygien t.ex. tvättning, rakning etc. Vården gäller här den egna personen. Personvård av barn föres däremot under sysselsättningarna 29—32. Observera dock att på tidsschemat för det barn, som är föremål för vården, sysselsättning 9 skall registreras.

b) *Hushållsarbete.*

(10) *Matlagning.* All matförberedning och iordningställande i direkt samband med måltider. Sälunda koka kaffe, baka, konservera, duka, duka av etc.

Matlagning kan ofta förekomma samtidigt med andra sysselsättningar. Här får regeln om huvudsysselsättning avgöra vad som markeras.

Ex. Samtidigt som IP stryker har hon kanske någon maträtt eller något bakverk i ugnen. Den tid hon stryker bör givetvis enligt regeln om huvudsysselsättning, registreras på sysselsättning 13, Mangling, Strykning.

(11) *Diskning.* Iordningställande av disken, diskning, sköljning, torkning.

(12) *Tvätt.* Alla former av tvätt, för hand eller i maskin av alla slags plagg eller hemtextilier samt förarbete av typen sortera tvätt, lägga i blöt samt efterarbete såsom hängning.

(13) *Mangling, strykning.* Inskötning av tvätt från nedplockning av torrt tvättgods, stänkning, läggning till mangling, strykning.

(14) *Städning.* All vård av bostaden och dess inventarier förs hit t.ex. dammsugning, sopning, golvtvätt, fönstertvätt, blomvård, damning, metallputsning, piskning, vädring av mattor och sängkläder, undanplockning av saker (t.ex. barnens kläder och leksaker) etc.

Observera skillnaden mellan dessa sysselsättningar och de som förs under 19, reparation av bostad o. inventarier.

(15) *Bäddning.* Det dagliga iordningställandet av sängarna förs hit, däremot inte sängklädesvård som förs till städning.

(16) *Klädvård.* Fläckurtagning, pressning, vädring och borstning av kläder.

(17) *Skovård.* Skoborstning, rengöring av stövlar, pjäxor etc.

(18) *Sömnad.* All textilverksamhet t.ex. sy för hand, på maskin, laga kläder, stoppa strumpor, sticka, virka, brodera, väva etc.

(19) *Reparation av bostad o. inventarier.* Ex. beträffande bostaden: Målnings- snickeri- och rörarbeten i bostaden, som utföres av någon familjemedlem. Inläggning av mattor, uppsättning av hyllor etc. Gäller även ev. fritidsbostad.

Ex. beträffande inventarier: Omklädning av möbler, målning av möbler, reparation av olika artiklar t.ex. radio eller TV-apparat. Observera att reparation och skötsel av bil ej föres hit.

(20) *Uppvärmning av bostad.* Hit föres t.ex. vedhämtning och andra sysslor, som har att göra med uppvärmningen av bostaden.

(21) *Övrigt hushållsarbete.* Detta är en restgrupp, som vi hoppas skall behöva användas i mycket liten utsträckning. När Du behöver använda den, beskriv den sysselsättning det varit fråga om på anmärkningsraden längst ned på tidsschemat.

c) *Inköp och servicekontakter.*

(22) *Inköp — dagligvaror.* Alla slags mat- och dryckesvaror (även inköp på systemet), förbrukningsartiklar av typen rengörings- och tvättmedel, glödlampor, tändstickor, cigarretter etc. Observera att tid för förflyttning till och från in-

köpsstället inräknas. Om barn tas med vid inköpen förs barnets tid på rekreation utom bostaden (8). Om IP först tar en promenad, som är att betrakta som rekreation och sedan går till affären får Du försöka dela upp tiden mellan sysselsättning (8) och sysselsättning (22).

Observera att butiksbesök, som ej resulterar i köp också räknas.

(23) *Inköp — ej dagligvaror.* Inköp av kläder, skor, möbler, armatur, radio, TV, apoteksvaror, etc. d.v.s. varor som det ej ingår i den dagliga rutinen att köpa. Beträffande tid för förflyttning etc. se 22.

(24) *Besök på institutioner.* Hit föres besök på olika nämnder samt sociala och offentliga institutioner t.ex. bostadsförmedling, familjebidragsnämnd, pastorsexpedition, sjukkasse etc.

(25) *Besök på serviceställen.* Hit föres besök på reparationsverkstäder, kemtvättereri, skomakeri, banker, postkontor, herr- och damfrisering, sömmerska etc. Uppräkningen bör klargöra vad det är fråga om. Vad som framförallt är karaktéristiskt är att man inte köper varor utan tjänster.

(26) *Besök hos läkare m.m.* Besök för familjens eller egen räkning på sjukhus, barna- och mödravårdscentral, dispensär, psykisk rådgivningsbyrå, vidare besök hos läkare, tandläkare, distriktssköterska etc.

(27) *Besök i samband med skolor.* Ex.: Skolkansli, rektorsexpedition, lärare, föräldramöte. Även lekskolor, daghem etc. föres hit.

(28) *Besök hos sjuka, äldre m.m.* Besök som avläggs för att se till någon annan person t.ex. släkting eller bekant som är intagen på vårdanstalt eller behöver tillsyn i hemmet.

d) Barntillsyn och vård.

(29) *Personvård barn nr 1.* Tvättning, badning, skötning, hjälp med av- och påklädning, hjälp med hårvård, hårtvätt, hjälp att skicka iväg barn till skola, lek-skola, sitta hos barn för att de skall somna, lägga barn etc. På tidsschemat för det barn som är föremål för vården markeras sysselsättning 9, personvård, personlig hygien.

(30) *Personvård barn nr 2.* Do.

(31) *Personvård barn nr 3.* Do.

(32) *Personvård barn nr 4.* Do

(33) *Hjälp med måltider barn nr 1.* Amning, matning, hjälp vid måltider. På tidsschemat för det barn som är föremål för matning markeras sysselsättning 2, måltider. Även övervakning av barn som äter föres under sysselsättning 33—34.

(34) *Hjälp med måltider barn nr 2.*

Observera följande:

1. Numreringen av barnen i sysselsättning 29—34 hänför sig här som i övrigt till numreringen av barnen i fråga 5.
2. Sysselsättningarna 33 och 34, hjälp med måltider, gäller endast barn födda 1957 eller senare. Endast om barn nr 1 och barn nr 2 i fråga 5 är födda 1957 eller senare, skall alltså matningen av dem tas upp under sysselsättningarna 33 och 34.
Sysselsättning 29—32, personvård, gäller däremot alla barn i fråga 5 oavsett ålder.

(35) *Gå ut med barn, se till barn ute.* Promenader med barn och tillsyn, t.ex. vid lekplats, räknas hit. Om ett barn däremot följer med till affären, sker registreringen för den vuxne på sysselsättning 22 eller 23 — inköp av dagligvaror resp. ej dagligvaror.

På tidsschemat för det barn som ses till utomhus, markeras sysselsättning 8, rekreation utom bostaden.

Ex. En mor har med sitt barn till affären, handlar under en ½ timme och tar på hemvägen en extratur, en promenad med barnet på en timme. På sysselsättning 22, inköp dagligvaror, registreras den tid det tar att handla samt normal tid för förflyttning mellan bostad och affär. Extraturen föres under sysselsättning 35, Gå ut med barn. Barnets tid föres på sysselsättning 8, rekreation utom bostaden.

(36) *Lek med barn.* All aktiv lek med barn från de vuxnas sida *inom bostaden* räknas hit, t.ex. högläsning, deltagande i hobbies och lekar, t.ex. med El-tåg, puzzles etc.

Här blir det ibland fråga om besvärliga gränsdragningsproblem. Vanligen blir det när den vuxne sysselsätter sig med barn med avsikt att underhålla fråga om registrering på sysselsättningen lek med barn för den vuxne och sysselsättning 6, Fritidssysslor och lek i bostaden, för barnet. Undantag från detta skall emellertid göras när vuxna och barn umgås på mera jämbörlig fot, som likar. Det är här naturligtvis främst fråga om de äldre barnen. Om t.ex. en far tillsammans med sin sextonårige son sysslar med något som är ett gemensamt intresse för dem, skall registreringen för båda bli sysselsättning 6, fritidssysslor och lek i bostaden.

När barn sysselsätter sig med varandra blir det i allmänhet fråga om registrering under sysselsättning 6, fritidssysslor och lek i bostaden för samtliga parter. Men även här föreligger ett gränsdragningsproblem liknande det ovan. Om ålderskillnaden mellan barnen är tillräckligt stor förefaller det naturligare att för den äldre göra registreringen under sysselsättning 36, lek med barn, än under sysselsättning 6, fritidssysselsättningar och lek i bostaden. För detta har vi bestämt följande *regel*: när ett barn fött 1948—1956 med avsikt att underhålla sysselsätter sig med ett barn fött 1960—1964, skall för det äldre barnet registrering ske under sysselsättning 36, lek med barn. I övriga fall skall bägge registreras under sysselsättning 6.

I detta sammanhang är det lämpligt att ta upp ett fall där principen är densamma som ovan. Det gäller sysselsättning 8, rekreation utom bostaden, och sysselsättning 35, gå ut med barn. Här gäller följande *regel*: när ett barn fött 1948—1956 går ut med ett barn fött 1960—1964, skall för det äldre barnet registrering ske under sysselsättning 35, gå ut med barn, för det yngre barnet under sysselsättning 8, rekreation utom bostaden. I övriga fall sker registrering för bägge under sysselsättning 8.

(37) *Läx- och studiehjälp.* Läxförhör, hjälp med läxor och skolarbete, hjälp med saker, som har anknytning till skolan t.ex. slå papper om böcker.

(38) *Sjukvård av barn.* Tillsyn och uppgifter som sammanhänger med att något eller några av barnen är sjuka. På tidsschemat för det barn som är föremål för vården markeras sysselsättning 9, personvård, personlig hygien.

(39) *Övriga sysselsättningar med barn.* Detta är en restgrupp till vilken föres sysselsättningar som ej kan hänföras till någon annan rubrik under barntillsyn och vård. Om registrering sker under denna rubrik, skall kort beskrivning av sysselsättningen lämnas på anmärkningsraden längst ned på tidsregistrerings-schemat.

e) Arbete — ej hushåll.

(40) *Till och från arbete — skola.* Restid eller gångtid till och från arbete och skola, oavsett färdmedel, förs hit.

(41) *På arbete.* Gäller såväl avlönat arbete som verksamhet inom eget företag eller familjeföretag. Den tid som s.k. medhjälpande familjemedlemmar, exempelvis hustru som hjälper maken i hans förvärvsverksamhet, t.ex. makens affärsrörelse eller jordbruk, använder i familjens företag eller jordbruk skall också föras hit. Ett undantag finns, nämligen djurskötsel, som har fått en särskild rubrik. Sysselsättning 45, utearbete — djurskötsel, är endast avsedd för medhjälpande familjemedlemmar. Vi har nämligen velat skilja ut just medhjälpande familjemedlemmars arbete med djuren.

Medhjälpande familjemedlem definieras som en person som arbetar i ett företag, som ägs av maken/makan, fadern/modern. Observera att jordbruk räknas som företag. Observera vidare att inte bara hustrun kan vara medhjälpande familjemedlem, utan även maken, om företaget ägs av hustrun, och barnen. Den tid som barn hjälper till i familjens företag, jordbruk, skall alltså, såvida det inte är fråga om djurskötsel, registreras under sysselsättning 41, på arbete.

Observera att vi under sysselsättningen, *på arbete*, även för måltidsraster (se 2), om måltiden inte intages i den egna bostaden.

(42) *I skola — barninstitution.* Gäller alla former av barninstitutioner, t.ex. daghem, lekskola samt skolor och utbildningsplatser av olika slag t.ex. enhets-skola, grundskola, folkskola, verkstadsskola, hushållsskola, etc. Även familjedaghem föres hit.

(43) *Studier, läsläsning.* Hit föres alla former av läsning och annat arbete i utbildningssyfte t.ex. läxor, korrespondenskurser, studiecirkelarbete, studier på bibliotek etc. Allmänt gäller att studier på egen hand föres under denna rubrik medan utbildning i grupp föres under sysselsättning 42, i skola.

(44) *Utearbete — trädgård.* Arbete med tomt och trädgård, som ligger i anknypning till huset man bor i, t.ex. gräva, kratta, plantera, så, beskära och spruta träd och buskar etc. Här avses ej arbete med tomt och trädgård som direkt syftar till att ge ekonomiskt utbyte. Arbete i exempelvis handelsträdgård föres alltså ej hit utan registreras under sysselsättning 41.

(45) *Utearbete — djurskötsel.* Denna rubrik är till endast för medhjälpande familjemedlemmar och avser skötsel av djur såsom höns, grisar, kor, kaniner etc. Andra personer än medhjälpande familjemedlemmar, som sysslar med djurskötsel föres under sysselsättning 41, arbete.

Observera att under denna rubrik föres endast skötsel av djur som skall ge ekonomiskt utbyte. Skötsel av husdjur, som hund och katt, räknas som hobbyverksamhet och föres under sysselsättning 6.

(46) *Förvärvsarbete inom bostaden.* Alla uppgifter som utföres inom bostaden mot ersättning, t.ex. beställningssömnad, monteringsarbeten, passning av dagbarn mot ersättning och uppgifter i samband med yrkesarbetet, såsom en lärares rättning av skrivningar.

(47) *Övrigt arbete, ej hushålls.* Åter en restgrupp. Tillfälliga små arbeten som ej kan föras under hushållsarbete föres hit, t.ex. passning av andras barn utan betalning, eller tillfällig hjälp till grannar eller bekanta såsom hjälp med flyttning etc.

Beskriv sysselsättningen på anmärkningsraden längst ned på registreringsschemat.

f) Övrigt

(48) *Allmänna organisationsuppgifter.* Hit föres främst uppgifter som har att göra med organiserandet av familjens ekonomi etc. Innebörden av rubriken illustreras bäst genom exemplifiering.

Ex. Förande av kassabok, planering av inköp, skrivande av inköpslistor, blankettifyllning, brev och telefonsamtal av *ej* personlig art såsom t.ex. till försäkringsbolag, sjukkasse och andra institutioner, etc.

(49) Skötsel av bil och andra fordon. Tvättning, polering, och reparation av bil, motorcykel, moped etc., som utföres av personen i fråga själv.

(50) *Övrigt.* Denna rubrik användes när man inte ens kan placera sysselsättningen under någon av våra huvudgrupper, d.v.s. varken under Vila-Fritid, Hushållsarbete, Inköp- och servicekontakter, Barntillsyn och vård eller Arbete, *ej* hushåll.

5. Några ytterligare synpunkter.

a) Huvudrubrikerna Hushållsarbete, Barntillsyn och vård samt Arbete — *ej* hushåll har samtliga övrigtgrupper (sysselsättningarna 21, 39, 47). Om en sysselsättning *ej* går in under någon rubrik, skall Du i första hand försöka placera den under någon av dessa övrigtgrupper. Därvid bestämmer naturligtvis huvudrubrikerna under vilken övrigtgrupp sysslan registreras.

Om sysslan *ej* ens går in under någon av huvudrubrikerna, registreras den under sysselsättning 50, Övrigt.

Längst ned på tidsregistreringsschemat finns en anmärkningsrad. *Allmänt gäller att Du alltid när Du blir tvungen att registrera en sysselsättning under någon av övrigtgrupperna, (21, 39, 47, 50) skall kortfattat beskriva sysselsättningen på denna anmärkningsrad.*

Försök att i största möjliga utsträckning undvika att använda övrigtgrupperna.

b) Det kan förefalla mycket begärt att inhämta upplysningar om makens respektive barnens sysselsättningar genom utfrågning av hustrun. Vid närmare eftertanke inser man dock att de upplysningar vi begär om dessa är av en mycket allmän natur. Om maken varit hemma torde IP i allmänhet veta vad han haft för sig. Om maken *ej* varit hemma, är det i stort sett ett av följande alternativ som kommer i fråga, nämligen antingen sysselsättning 41, på arbete, eller sysselsättning 8, rekreation utom bostaden.

Vad beträffar barnen gäller samma sak, d.v.s. om barnet *ej* är hemma skall det i allmänhet registreras på anatingen sysselsättning 42, i skola, eller sysselsättning 8, rekreation utom bostaden.

Det är för övrigt, om maken resp. barnen finns till hands, tillåtet att, om hustrun *ej* kan svara, fråga dessa.

c) För att någon rubrik under huvudgruppen *barntillsyn och vård* skall bli aktuell, fordras såsom torde ha framgått, aktiv sysselsättning med barnet. Om t.ex. modern inomhus bara har en viss tillsyn över barnet men har något annat som huvudsysselsättning skall registreringen utgå från huvudsysselsättningen.

BILAGA B1

Tabellbilaga till undersökningen om servicekontakter

Urval och felkällor

Urval

Föreliggande undersökning har på familjeberedningens uppdrag utförts av Statistiska Centralbyråns Utredningsinstitut. Insamlandet av data har skett genom inetervjuer med 2 673 inkomstenheter, vilka uttagits med ett tvåstegs sannolikhetsurval. Första steget har motsvarat utredningsinstitutets basurval av kommuner. I andra steget uttogs inom basurvalskommunerna inkomstenheter från mantalslängderna.

Felkällor

Mätperioden, dvs. den tidrymd för vilken hushållens servicekontakter registrerats, har i denna undersökning inte varit densamma för samtliga institutioner. Minnesfelen torde göra sig mera gällande ju längre tillbaka i tiden kontakten ligger. Med hänsyn till stickprovets storlek var det emellertid nödvändigt att mätperioden blev relativt lång för att ett tillräckligt antal kontakter skulle kunna analyseras. Minnesfel som på detta sätt kunnat uppstå är förmodligen förknippade med olika institutioners karaktär. Då denna glömskeeffekt är svår att kontrollera, bör en viss försiktighet iakttas vid tolkningen av tabellerna, eftersom det förefaller rimligt att systematiska felkällor uppstått genom dessa minnesfel.

En annan felkälla utgöres av bortfallet. Detta utgör i denna undersökning 8,4 %, vilket kan anses normalt för en undersökning av denna typ. Bortfallet fördelar sig på följande sätt:

Ej anträffade	2,06 %
Sjuka	3,26 %
Vistas utomlands	0,72 %
Vägrar att medverka	2,36 %
	<hr/>
Summa	8,40 %

Vissa åtgärder har emellertid vidtagits för att undvika felkällorna. Samtliga intervjuare har således genomgått utredningsinstitutets grundutbildning, ock vidare har en speciell kurs sammanställts med anledning av denna undersökning. Genom provintervjuer har också ett enkelt och lättarbetat frågeformulär kunnat framställas. För kodningen har också utarbetats särskilda kontrollkärningar med utredningsinstitutets kontrollprogram. De slutliga tabellresultaten har vidare blivit föremål för en ingående kontroll där vissa summor kontrollräknats.

Tabell I. Totalt antal besök på vissa institutioner under vissa veckodagar. Särredovisning för olika kontaktpersoner. Absoluta tal

Nr	Institution	Kontaktperson												Samtliga									
		Husmor				Husfar				Barn i inkomst-enhet född-46 eller senare				Annan vuxen i hushållet			Annan person utan för hushållet						
		V ¹	L	S	S:a	V	L	S	S:a	V	L	S	S:a	V	L	S	V	L	S	S:a			
		Kontaktidag																					
1	Arbetsförmedling	212	2	.	214	334	11	.	345	74	2	.	76	6	.	6	1	.	627	15	.	642	
2	Arbetslöshetsnämnd	3	.	3	12	1	.	13	15	1	.	16	
3	Barnavårdsnämnd/ barnvårdsman	68	2	.	70	8	.	8	.	2	78	2	.	80	
4	Familjebidragsnämnd	10	.	10	16	1	.	17	28	1	.	29	
5	Hemhjälpnämnd	7	.	7	3	.	.	3	10	.	.	10	
6	Socialnämnd	53	1	.	54	11	.	11	66	1	.	67	
7	Nykterhetsnämnd	2	.	2	15	.	.	15	19	.	.	19	
8	Byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor	16	.	16	121	11	.	132	.	3	144	11	.	155	
9	Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunalkontor	94	1	.	95	195	7	.	202	295	8	.	303	
10	Bostadsförmedling	116	2	.	118	163	5	.	168	9	307	7	.	314	
11	El-, gas- och vattenverk	44	1	.	45	45	2	.	47	94	3	.	97	
12	Renhållningsverk	18	.	18	7	.	.	7	25	.	.	25	
13	Televerk/telestation	80	3	.	83	47	5	.	52	.	1	135	9	.	144	
14	Uppbördsverk/häradsskrivare	34	1	.	35	47	1	.	48	1	1	88	4	.	92	
15	Länsstyrelse/överståthållarämbete	58	.	58	89	7	.	96	.	2	152	7	.	159	
16	Pastorsexpedition	241	11	.	252	170	9	.	179	19	2	448	22	.	470	
17	Rättshjälpstanstalt	16	.	16	7	.	.	7	24	.	.	24	
18	Skolkansli/rektorsexpedition	60	.	60	22	2	.	24	.	19	101	2	.	103	
19	Skolläkare, -kurator, psykolog eller skolsköterska	53	3	.	56	3	1	.	4	137	5	194	9	.	203	
20	Lärare	64	.	64	14	.	.	14	.	6	84	.	.	84	
21	Fackförening/arbetslöshetskassa	96	2	.	98	319	22	.	341	4	423	24	.	447	
22	Stads- eller provinsialläkare	253	8	3	264	136	6	.	143	46	4	435	18	4	457	
23	Privatpraktiserande läkare	305	5	1	311	101	4	.	105	42	2	450	11	1	462	
24	Stads- eller distriktsköterska	93	5	4	102	20	3	.	23	9	1	126	10	4	140	
25	Mödra- eller barnavårdscentral	144	2	.	146	202	3	.	205
26	Sjukhus, poliklinik	343	13	5	361	227	20	.	425	1	4	640	37	12	689	

¹ V = Vardag utom lördag L = Lördag S = Söndag

Nr	Institution	Kontaktperson												Kontakttag					
		Husmor			Husfar			Barn i inkomst-enhet född-46 eller senare			Annan vuxen i hushållet			Annan person utanföör hushållet			Samtliga		
		V	L	S	V	L	S	V	L	S	V	L	S	V	L	S	V	L	S
27	Privatpraktiserande sjukgymnast	120	5	125	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	121	5	126
28	Dispensär/skärbildsbyrå	26	1	27	21	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	51	2	53
29	Folk tandvårdspoliklinik	104	8	113	39	3	155	5	5	5	5	5	5	5	5	5	293	16	310
30	Privatpraktiserande tandläkare	500	9	509	213	12	66	1	1	1	1	1	1	1	1	1	779	22	803
31	Rådgivningsbyrå för psykisk barn- och ungdomsvård	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
32	Familjerådgivningsbyrå	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
33	RFSU-klinik (RFSU = riksförbundet för sexuell upplysning)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
34	Försäkringskassa	338	5	343	178	2	180	11	11	11	11	11	11	11	11	11	558	7	565
35	Privatpraktiserande advokat	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
36	Järnvägsstation (biljett- o. godsexp.)	334	103	466	259	81	34	374	16	11	9	36	3	3	6	6	618	195	72
37	Resebyrå	51	3	54	35	6	41	1	1	1	1	1	1	1	1	1	89	9	98
38	Bilverkstad el. bensinstation (ej tankning)	85	7	94	427	72	5	504	3	3	10	4	1	4	1	5	529	80	616
39	Reparationsservice (såväl i verkstad som i hemmet)	128	6	135	122	14	1	137	7	7	3	3	3	3	33	3	293	21	316
40	Apotek	447	27	474	158	31	189	25	1	26	10	2	12	39	2	41	679	63	742
41	Bank	340	21	361	248	39	287	8	5	8	5	2	7	12	1	13	613	63	676
42	Postkontor	974	68	1 042	457	82	539	30	3	33	27	4	28	7	7	51	532	164	1 696
43	Skomakeri/klackbar	274	20	294	56	12	68	24	4	24	4	3	7	10	1	11	368	36	404
44	Skrädderi/syateljé	48	2	50	40	3	43	3	3	3	2	2	2	1	1	1	94	5	99
45	Her- och damfrisering	306	61	367	235	62	297	37	3	40	3	4	1	12	2	14	578	126	704
46	Tvättinrättning (inkl. kemivätt)	153	11	164	73	16	89	6	6	6	1	1	1	1	1	1	245	29	274
47	Tvättomat, tvätstuga el. mangel	64	3	67	9	9	9	9	3	3	1	1	1	1	1	1	78	3	81
48	Badnrättning	48	8	56	100	40	140	28	7	35	7	7	7	7	7	7	176	55	231
49	Institut för hygienisk behandling, fotvård m. m.	23	1	24	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	1	25
50	Sjukhus	358	100	595	175	94	113	382	2	10	11	23	3	1	1	5	538	205	263
51	Konvalescenthem	29	10	45	11	8	13	32	3	3	3	3	3	3	3	3	41	18	80
52	Ålderdomshem	88	22	144	15	24	36	75	12	4	10	26	3	5	8	8	118	50	253

Tabell 11. Genomsnittligt antal besök på vissa institutioner och grupper av institutioner per månad och 1 000 inkomstenheter. Särredovisning för fullständiga inkomstenheter utan barn samt med och utan barn under 7 år

Institutioner	Fullständiga inkomstenheter						Samtliga inkomstenheter					
	0 barn	med barn under 7 år			utan barn under 7 år			0 barn	1 barn	2 barn	3 barn	Samtliga
		1 barn	2 barn	3 barn	1 barn	2 barn	3 barn					
42 Postkontor	3 381	3 819	4 363	3 771	3 639	4 479	4 736	2 777	3 771	4 333	3 887	3 154
41 Bank	1 148	1 487	1 723	1 757	1 616	2 096	2 031	1 093	1 543	1 761	1 804	1 269
40 Apotek	1 363	1 487	1 569	1 860	1 509	1 851	2 477	1 029	1 543	1 650	1 963	1 213
45 Herr- o. damfri- sering	1 286	1 110	1 594	1 341	1 894	1 899	1 805	1 003	1 449	1 714	1 401	1 161
43 Skomakeri	493	934	836	776	1 076	1 264	1 577	570	1 029	939	883	677
46-47 Tvättinrättning/ Tvättnomat	523	703	939	823	604	1 071	904	467	797	921	801	587
50-52 Sjukhem/ålder- domshem/kon- valescenthem ¹	732	619	512	1 470	824	442	474	422	672	619	1 224	513
29-30 Priv.pr. tandl./ Folktandv.-poli- klinik	378	701	945	1 084	698	830	737	265	692	919	1 019	435
36-37 Järnvägsstation/ Resebyrå	372	300	372	229	361	375	947	403	339	426	365	395
48 Badinrättning	219	176	707	621	343	681	450	334	283	651	720	377
22-23 Privatpr. läkare/ Stads- el. prov.- läk./RFSU-klin. 38 Bilverkstad	448	429	500	518	467	512	421	298	439	492	495	352
26-28 Sjukh./Dispensär ² . 34 Försäkringskassa	248	361	445	434	452	352	211	241	385	400	374	287
44 Skrädderi	278	408	482	325	352	511	527	251	346	474	345	283
24-25 Mödra- el. barna- vårdscentral/ Stads el. distr.- sköterska	289	272	378	301	266	307	421	182	275	344	308	222
39 Reparations- service	197	30	287	51	193	437	450	154	124	334	120	167
8-12 Vissa kommunala organ ³	75	639	469	445	55	46	53	57	282	300	355	134
27 Privatpr. sjuk- gymnast	123	143	165	181	131	330	578	102	145	230	243	128
1 Arbetsförmedling	65	117	104	129	64	47	44	44	86	79	110	59
49 Inst. f. hyg. be- handling	109	90	60	44	48
16 Pastorexpedition	33	42	30	22	80	36	44	35	70	31	28	40
21 Fackförening	81	43	47	..	51	21	17	..	39
18-20 Skolinstitutioner ⁴ . 2- 7 Sociala institu- tioner ⁵	31	53	39	28	39	55	44	25	46	43	34	31
14-15 Länsstyrelse/Hä- radsskrivare	49	32	42	22	42	40	105	28	35	39	37	30
13 Televerk	1	8	45	122	92	102	211	3	52	64	135	26
17-34 Priv.pr. advokat/ Rättshjälpsanst.	11	27	15	4	5	4	53	13	32	17	13	17
	16	14	15	22	21	13	70	15	19	14	36	16
	9	17	4	10	20	4	35	8	17	5	14	9
	4	1	6	..	6	15	..	7	3	11	..	8

Anm.

1. Redovisar antalet besök hos vänner och anhöriga, intagna vid dessa institutioner.
2. Redovisar antalet besök vid sjukhus m.m. för erhållande av behandling eller liknande.
3. Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunkontor, Byggnadsnämnd/Stadsarkitektkontor, Bostadsförmedling, El-, gas- och vattenverk, renhållningsverk.
4. Skolkansli/rektorexpedition, Skolläkare, -kurator, -psykolog, eller skolsköterska, lärare.
5. Barnavårdsnämnd, socialnämnd, familjebidragsnämnd, arbetslöshetsnämnd, hemhjälpnämnd, nykterhetsnämnd, rådgivningsbyrå för psykisk barna- och ungdomsvård, familjerådgivningsbyrå.

Tabell III. Totalt antal besök på vissa institutioner där husmor resp. husfar varit kontaktperson. Särredovisning för fullständiga och ofullständiga inkomstenheter med eller utan hemarbetande vuxen

Nr	Institution	Fullständiga inkomstenheter				Ofullständiga inkomstenheter			
		Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen		Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen	
		Husmor	Husfar	Husmor	Husfar	Husmor	Husfar	Husmor	Husfar
1	Arbetsförmedling	44	165	40	20	29	4	104	156
2	Arbetslöshetsnämnd	•	1	1	•	•	•	2	12
3	Barnavårdsnämnd/barnavårdsman	24	2	1	2	19	•	30	4
4	Familjebidragsnämnd	6	14	2	1	2	•	•	3
5	Hemhjälpnämnd	3	1	•	1	5	1	•	•
6	Socialnämnd	23	2	•	1	26	•	8	10
7	Nykterhetsnämnd	•	•	1	1	1	1	•	13
8	Byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor	11	99	•	19	3	•	3	19
9	Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunalkontor	66	162	9	19	12	2	10	31
10	Bostadsförmedling	40	86	14	37	22	3	42	44
11	El-, gas- och vattenverk	27	23	3	11	11	2	5	12
12	Renhållningsverk	2	5	•	3	16	•	•	•
13	Televerk/telestation	42	33	6	7	11	1	24	13
14	Uppbördsverk/häradsskrivare	13	23	2	5	4	3	18	18
15	Länsstyrelse/överståthållarämbete	21	43	15	14	4	3	18	39
16	Pastorsexpedition	120	76	44	38	27	2	69	69
17	Rättshjälpsanstalt	7	4	2	1	2	•	6	2
18	Skolkansli/rektorsexpedition	24	16	7	•	3	•	25	6
19	Skolläkare, -kurator, -psykolog, el. skolsköterska	46	4	6	•	2	•	2	2
20	Lärare	63	13	4	1	4	•	•	•
21	Fackförening/arbetslöshetskassa	47	245	26	22	9	3	28	98
22	Stads- eller provinsialläkare	157	104	19	9	54	2	39	35
23	Privatpraktiserande läkare	145	59	48	11	39	4	81	33
24	Stads- eller distriktssköterska	66	8	4	2	31	•	6	13
25	Mödra- eller barnavårdscentral	129	•	14	•	5	•	2	•
26	Sjukhus, poliklinik	201	128	31	27	56	2	81	99
27	Privatpraktiserande sjukgymnast	65	•	21	•	36	•	6	1
28	Dispensär/skärmbildsbyrå	11	11	2	•	1	•	14	11
29	Folktandvårdspoliklinik	76	25	7	3	20	1	16	17
30	Privatpraktiserande tandläkare	323	97	83	36	32	•	94	110
31	Rådgivningsbyrå för psykisk barn- och ungdomsvård	1	•	•	•	•	•	1	•
32	Familjerådgivningsbyrå	•	•	•	•	2	1	•	•
33	RFSU-klinik (RFSU = riksförbundet för sexuell upplysning)	2	•	1	•	•	•	1	•
34	Försäkringskassa	205	120	46	23	52	1	58	46
35	Privatpraktiserande advokat	2	3	1	•	1	•	3	4
36	Järnvägsstation (biljett- och godsexp.)	151	190	36	19	81	10	235	178
37	Resebyrå	21	27	11	5	6	2	22	9
38	Bilverkstad el. bensinstation (ej tankning)	42	353	6	52	3	6	44	240
39	Reparationsservice (såväl i verkstad som i hemmet)	90	67	13	12	16	6	27	57
40	Apotek	271	105	48	17	77	6	86	63
41	Bank	158	208	47	42	45	8	119	135
42	Postkontor	555	380	100	89	153	30	272	264
43	Skomakeri/klackbar	154	34	23	4	32	•	95	34

Nr	Institution	Fullständiga inkomstenheter				Ofullständiga inkomstenheter			
		Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen		Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen	
		Hus-mor	Hus-far	Hus-mor	Hus-far	Hus-mor	Hus-far	Hus-mor	Hus-far
44	Skrädderi/syateljé	30	23	4	3	4	•	16	17
45	Herr- och damfrisering	210	133	49	35	35	8	83	130
46	Tvättinrättning (inkl. kemtvätt)	89	27	20	7	18	5	41	54
47	Tvättomat, tvättstuga el. mangel	41	4	9	1	10	•	10	4
48	Badinrättning	24	39	5	16	6	3	22	86
49	Institut för hygienisk behandling, fotvård m.m.	10	1	4	•	3	•	7	•
50	Sjukhus	425	248	51	36	68	33	77	69
51	Konvalescenthem	27	19	3	1	10	•	5	12
52	Ålderdomshem	80	35	10	15	26	1	28	24

Tabell I V. Institutioner där husmor resp. husfar varit kontaktperson i första hand.
Fullständiga inkomstenheter

	Med hemarb. vuxen				Utan hemarb. vuxen			
	Husmor		Husfar		Husmor		Husfar	
	Antal besök	%	Antal besök	%	Antal besök	%	Antal besök	%
<i>Husmor kontaktperson</i>								
Mödra- och barnvårdscentral	129	100	—	—	14	100	—	—
Privatpraktiserande sjukgymnast	65	100	—	—	21	100	—	—
Skolläkare m.m.	46	92	4	8	6	100	—	—
Barnvårdsnämnd	24	92	2	8	1	—	2	—
Socialnämnd	23	92	2	8	—	—	1	—
Tvättomat m.m.	41	91	4	9	9	90	1	10
Institution för hygienisk behandling	10	90	1	10	4	100	—	—
Stads- eller distriktssköterska	66	89	8	11	4	67	2	33
Lärare	63	83	13	17	4	80	1	20
Skomakeri m.m.	154	82	34	18	23	85	4	15
<i>Husfar kontaktperson</i>								
Byggnadsnämnd	11	10	99	90	—	—	19	100
Bilverkstad	42	11	353	89	6	10	52	90
Fackförening	47	16	245	84	26	54	22	46
Arbetsförmedling	44	21	165	79	40	67	20	33
Stadskansli	66	29	162	71	9	32	19	68
Familjebidragsnämnd	6	30	14	70	2	—	1	—
Bostadsförmedling	40	32	86	68	14	27	37	73
Länsstyrelse	21	33	43	67	15	52	14	48
Uppbördsverk	13	36	23	64	2	29	5	71
Badinrättning	24	38	39	62	5	24	16	76

Anm. Procentsiffrorna som redovisas i tabellen är beräknade enbart på husmors och husfars besök. Om även övriga kontaktpersoner medtagits hade siffrorna för de flesta institutioner blivit något lägre. Detta saknar dock betydelse i detta sammanhang, då vi här endast velat visa relationen mellan husmor och husfar som kontaktperson.

Tabell V. Institutioner med vilka husmor svarar för den övervägande delen av kontakterna i fullständiga inkomstenheter med och utan hemarbetande vuxen

Institution	Med hem- arbetande vuxen %	Institution	Utan hem- arbetande vuxen %
25. Mödra- o. barnvårdscentral..	100	25. Mödra- o. barnvårdscentral..	100
27. Privatpr. sjukgymnast	100	27. Privatpr. sjukgymnast	100
3. Barnvårdsman/-nämnd	92	47. Tvättomat/tvättstuga	90
6. Socialnämnd	92	43. Skomakeri/klackbar	85
19. Skolläkare/-kurator/-psykolog/ -sköterska	92	23. Privatpr. läkare	81
47. Tvättomat/tvättstuga	91	40. Apotek	74
49. Institution för hygienisk be- handling, fotvård m.m.	91	46. Tvättinrättning	74
24. Stads- el. distriktssköterska ..	89	29. Folk tandvårdspoliklinik	70
20. Lärare	83	30. Privatpr. tandläkare	70
43. Skomakeri/klackbar	82	37. Resebyrå	69
30. Privatpr. tandläkare	77	22. Stads- el. provinsialläkare	68
46. Tvättinrättning	77	1. Arbetsförmedling	67
29. Folk tandvårdspoliklinik	75	34. Försäkringskassa	67
40. Apotek	72	36. Järnvägsstation	65
23. Privatpr. läkare	71	50. Sjukhus	59
52. Ålderdomshem	70	45. Herr- o. damfrisering	58
17. Rättshjälpsanstalt	64	16. Pastorexpedition	54
34. Försäkringskassa	63	21. Fackförening	54
50. Sjukhus	63	26. Sjukhus/poliklinik	53
16. Pastorexpedition	61	41. Bank	53
26. Sjukhus/poliklinik	61	42. Postkontor	53
45. Herr- o. damfrisering	61	15. Länsstyrelse/uppbördsverk ...	52
18. Skolkansli/rektorexpedition ..	60	39. Reparationsservice	52
22. Stads- el. provinsialläkare ...	60		
42. Postkontor	59		
51. Konvalescenthem	59		
39. Reparationsservice	57		
44. Skrädderi/syateljé	57		
13. Televerk/telestation	56		
11. El-, gas- o. vattenverk	54		

Tabell VI. Väntetider på olika institutioner. Samtliga inkomstenheter.
Hela riket. Relativa tal

Väntetid i minuter

Nr	Institution	0	1-15	16-45	46-90	91-150	151-240	över 240	Uppgiftsaknas	Summa	Medelvärde	Median	Antal
1	Arbetsförmedling	32,0	24,1	21,5	11,5	1,5	•	•	9,3	100	19,8	10	646
2	Arbetslöshetsnämnd . . .	56,3	25,0	18,8	•	•	•	•	•	100	7,5	0	16
3	Barnavårdsnämnd/ barnavårdsman	57,1	23,8	8,3	3,6	1,2	•	•	6,0	100	8,8	0	84
4	Familjebidragsnämnd . .	70,0	13,3	3,3	•	•	•	•	13,3	100	2,3	0	30
5	Hemhjälpsnämnd	81,8	18,2	•	•	•	•	•	•	100	1,8	0	11
6	Socialnämnd	43,1	9,7	27,8	15,3	4,2	•	•	•	100	23,0	6	72
7	Nykterhetsnämnd	68,4	•	10,5	5,3	•	•	5,3	10,5	100	6,8	0	19
8	Byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor	64,3	17,8	7,6	3,2	•	•	•	7,0	100	6,1	0	157
9	Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunalkontor	72,5	16,2	2,4	•	•	•	•	8,8	100	2,3	0	328
10	Bostadsförmedling	26,6	22,8	23,7	12,0	7,0	1,9	•	6,0	100	31,4	20	316
11	El-, gas- och vattenverk	80,0	14,0	•	3,0	2,0	•	•	1,0	100	5,4	0	100
12	Renhållningsverk	88,5	3,8	7,7	•	•	•	•	•	100	2,9	0	26
13	Televerk/telestation	74,0	21,2	1,4	0,7	•	•	•	2,7	100	2,2	0	146
14	Uppbördsverk/härads-skrivare	68,4	20,0	6,3	2,1	•	•	•	3,2	100	5,0	0	95
15	Länsstyrelse/överståthällarämbete	53,1	23,5	11,1	5,6	1,2	0,6	•	4,9	100	12,4	0	162
16	Pastorsexpedition	65,0	24,6	5,3	0,8	•	•	•	4,3	100	3,9	0	488
17	Rättshjälpsanstalt	36,0	20,0	36,0	8,0	•	•	•	•	100	19,0	10	25
18	Skolkansli/rektorexpedition	71,6	17,9	2,1	2,1	6,3	•	•	•	100	11,2	0	95
19	Skolläkare, -kurator, -psykolog el. skolsköterska	40,6	23,0	12,0	5,1	3,2	2,3	•	13,8	100	19,5	5	217
20	Lärare	81,7	14,0	4,3	•	•	•	•	•	100	2,6	0	93
21	Fackförening/arbetslöshetskassa	68,3	21,8	2,9	0,4	•	•	•	6,6	100	3,2	0	486
22	Stads- el. provinsialläkare	35,1	19,3	19,2	14,8	5,1	3,4	0,8	2,3	100	33,9	15	472
23	Privatpraktiserande läkare	40,5	26,4	18,9	7,7	3,2	0,9	0,4	1,9	100	20,8	10	466
24	Stads- el. distrikts-sköterska	75,5	18,4	3,4	0,7	0,7	•	•	1,4	100	4,0	0	147
25	Mödra- el. barnavårdscentral	15,6	19,9	29,4	25,6	8,5	0,9	•	•	100	37,0	30	211
26	Sjukhus, poliklinik	22,4	16,6	16,6	19,3	10,4	10,5	2,6	1,6	100	64,6	30	704
27	Privatpraktiserande sjukgymnast	95,3	3,1	0,8	0,8	•	•	•	•	100	1,0	0	129
28	Dispensär/skärbildsbyrå	46,3	22,2	14,8	11,1	3,7	•	•	1,9	100	18,6	5	54
29	Folktandvårdspoliklinik	42,3	33,0	13,0	4,9	•	•	•	6,8	100	10,7	5	324
30	Privatpraktiserande tandläkare	52,0	30,7	10,7	2,4	0,5	0,1	•	3,7	100	8,1	0	842
31	Rådgivningsbyrå för psykisk barn- och ungdomsvård	•	50,0	50,0	•	•	•	•	•	100	17,5	1	2
32	Familjerådgivningsbyrå	100,0	•	•	•	•	•	•	•	100	0	0	3
33	RFSU-klinik (RFSU = riksförbundet för sexuell upplysning)	25,0	50,0	25,0	•	•	•	•	•	100	8,7	3	4

Nr	Institution	0	1-15	16-45	46-90	91-150	151-240	över 240	Uppgiftsaknas	Summa	Medelvärdet	Median	Antal
34	Försäkringskassa	46,6	31,5	16,5	2,9	•	0,5	•	2,0	100	10,9	5	594
35	Privatpraktiserande advokat	68,8	31,3	•	•	•	•	•	•	100	2,8	0	16
36	Järnvägsstation (biljett- och godsexp.)	71,1	22,8	1,8	0,3	•	•	•	4,0	100	2,5	0	951
37	Resebyrå	48,1	37,7	8,5	0,9	0,9	•	•	3,8	100	7,1	1	106
38	Bilverkstad el. bensinstation (ej tankning) . .	69,0	14,0	6,1	2,9	0,9	0,3	•	6,9	100	6,8	0	767
39	Reparationservice (såväl i verkstad som i hemmet)	76,3	7,6	3,8	2,6	0,9	0,9	•	7,9	100	6,8	0	342
40	Apotek	52,6	33,4	6,3	1,3	0,4	•	•	5,9	100	5,7	0	757
41	Bank	65,1	27,7	0,9	0,3	•	•	•	6,1	100	2,4	0	793
42	Postkontor	46,7	44,8	4,5	0,3	•	•	•	3,8	100	5,9	5	1 967
43	Skomakeri/klackbar . . .	79,4	14,9	2,1	•	0,2	•	•	3,3	100	2,1	0	422
44	Skrädderi/syateljé	86,5	8,7	•	•	•	•	•	4,8	100	0,8	0	104
45	Herr- o. damfrisering . .	62,0	18,9	12,3	1,9	0,4	0,1	•	4,3	100	7,9	0	724
46	Tvättinrättning (inkl. kemtvätt)	80,3	13,7	1,1	•	•	•	•	4,9	100	1,0	0	284
47	Tvättomat, tvättstuga el. mangel	89,3	2,4	1,2	•	•	•	•	7,1	100	0,5	0	84
48	Badinrättning	93,6	3,4	0,4	•	•	•	•	2,5	100	0,5	0	236
49	Institut för hygienisk behandling, fotvård m.m.	88,0	8,0	•	•	•	•	•	4,0	100	0,8	0	25

Tabell VII. Olägenheter i samband med besök fördelade på fullständiga och ofullständiga inkomstenheter med och utan hemarbetande vuxen

Olägenhet	Fullständiga inkomstenheter		Ofullständiga inkomstenheter		Samtliga inkomstenheter		Samtliga olägenheter Antal
	med hemarb. vuxen %	utan hemarb. vuxen %	med hemarb. vuxen %	utan hemarb. vuxen %	med hemarb. vuxen %	utan hemarb. vuxen %	
Behov av barnvakt	2,3	0,1	0,3	0,4	2,0	0,3	227
Förlorad arbetsinkomst, löneavdrag	0,8	3,0	0,3	1,7	0,7	2,1	202
Arbetat in förlorad arbetstid	0,5	0,4	..	0,4	0,4	0,4	65
Ledigt från arbetet	1,0	1,7	0,1	2,2	0,9	2,1	220
Ledigt från skolan	0,2	0,4	..	0,6	0,2	0,5	56
Lång väntan i kö	0,7	0,4	0,3	0,3	0,7	0,3	87
Övriga och okända olägenheter	3,2	2,6	3,6	1,9	3,2	2,1	460
Ingen olägenhet	91,3	91,4	95,4	92,5	91,9	92,2	(15 193)
Summa procent	100	100	100	100	100	100	
Summa kontakter	8 815	1 714	1 445	4 536	10 260	6 250	16 510

Tabell VIII. Olägenheter i samband med besök fördelade efter bostadsortens tätortsgrad

Olägenhet	Storstockholm %	Städer med över 40 000 inv. %	Övriga städer %	Landsbygd %	Samtliga olägenheter Antal
Behov av barnvakt	2,0	1,2	1,3	1,2	227
Förlorad arbetsinkomst, löneavdrag	1,7	1,8	0,9	0,7	202
Arbetat in förlorad arbetstid	0,7	0,3	0,5	0,1	65
Ledigt från arbetet	1,6	1,4	1,2	1,3	220
Ledigt från skolan	1,0	0,2	0,2	0,1	56
Lång väntan i kö	0,2	1,2	0,1	0,7	87
Övriga och okända olägenheter	2,9	2,8	2,5	3,2	460
Ingen olägenhet	89,9	91,1	93,3	92,7	(15 193)
Summa procent	100	100	100	100	
Summa kontakter	2 958	4 316	6 371	2 865	16 510

Tabell X. Olägenheter i samband med besök, fullständiga inkomstenheter

Institution	Barnvakt	Förlorad arbetsinkomst	Arbetat in förlorad arbetstid	Ledigt från arbetet	Ledigt från skolan	Lång väntan i kö	Övriga olägenheter	Summa olägenheter	Inga olägenheter	Summa besök	Olägenheter i % av summa besök
26-28 Sjukhus, poliklinik	12	18	1	26	2	16	27	102	386	488	21
29-30 Folktandvård/privatpr. tandläkare	71	17	4	16	11	2	37	158	688	846	19
2-7 Div. sociala institutioner	17	—	—	—	—	—	—	17	77	94	18
18-20 Div. skolexpeditioner . . .	11	15	1	2	9	1	18	57	294	351	17
27 Privatpr. sjukgymnast	—	13	—	—	—	—	—	13	73	86	15
22-23 Stads- o. provinsialläk./ privatpr. läkare	14	13	8	18	7	4	32	96	547	643	15
8-12 Div. kommunala organ . . .	11	8	31	20	—	6	19	95	553	648	15
14-15 Länsstyrelse/uppbördsv. 1 Arbetsförmedling	1	7	—	1	1	—	6	16	128	144	11
39 Reparationsservice	1	—	—	4	—	2	9	16	197	213	7
38 Bilverkstad	2	3	3	10	—	1	14	33	431	464	7
50 Besök hos anhöriga på vårdinstitution	21	12	—	2	—	—	38	73	922	995	7
24-25 Stads- o. distr.sköterska/ mödra- o. barnav.cent.	8	1	—	1	—	3	8	21	268	289	7
21 Fackförening	—	1	—	1	—	—	13	15	328	343	6
46-47 Tvättinrätt./tvättomat . . .	1	—	—	1	—	—	8	10	203	213	5
13 Televerket	—	1	—	—	—	—	3	4	87	91	4
34 Försäkringskassa	4	4	—	3	—	—	7	18	399	417	4
41 Bank	1	2	—	5	—	—	12	20	447	467	4
42 Postkontor	6	—	—	5	—	10	26	47	1 141	1 188	4
40 Apotek	4	2	—	1	—	1	8	16	463	479	3
16 Pastorsexpedition	3	1	—	1	—	—	3	8	294	302	3
43 Skomakeri/klackbar	—	—	—	—	—	—	5	5	239	244	2
48 Badinrättning	—	—	—	—	—	—	2	2	117	119	2
36-37 Järnv.-station/resebyrå	5	—	—	2	—	—	1	8	487	495	2
44 Skrädderi/syateljé	—	—	—	—	—	—	—	—	64	64	—
17, 35 Advokat/rättshjälpsanst.	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21	—

Tabell XI. Förekomst av olägenheter i procent av antal besök och fördelade på olika familjetyper

Institution	Fullständiga inkomstenheter				Ofullständiga inkomstenheter			
	Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen		Med hemarbetande vuxen		Utan hemarbetande vuxen	
	Antal besök	Därav med olägenhet %	Antal besök	Därav med olägenhet %	Antal besök	Därav med olägenhet %	Antal besök	Därav med olägenhet %
1 Arbetsförmedling	270	10	68	16	46	—	259	6
2- 7 Diverse sociala institutioner	83	20	11	—	57	9	86	10
8-12 Div. kommunala organ	533	17	116	7	84	2	191	51
13 Televerket	78	5	13	—	18	—	37	—
14-15 Länsstyrelse/uppböldsverk . .	103	6	41	24	17	••	96	18
16 Pastorsexpedition	215	4	87	—	2	—	149	5
18-20 Diverse skolexpeditioner . . .	313	15	40	23	11	••	38	11
21 Fackförening	300	4	48	6	12	—	126	5
22 Stads- o. prov.läkare	308	4	31	26	59	2	74	19
23 Privatpr. läkare	235	17	66	8	45	7	120	18
24-25 Stads- o. distr.sköterska/ mödra- o. barnav.central.	263	8	26	4	39	••	30	37
26-28 Sjukh., poliklinik/dispensär	423	23	65	12	62	—	209	14
27 Privatpr. sjukgymnast	65	—	21	62	36	—	7	—
29 Folktandvårdspoliklinik	229	18	25	44	33	6	37	8
30 Privatpr. tandläkare	470	19	22	13	37	32	213	14
34 Försäkringskassa	342	5	75	3	57	7	120	8
17, 35 Rättshjälpsanst./privatpr. advokat	17	—	4	—	8	—	15	••
36-37 Järnvägsstation/resebyrå	422	1	73	3	104	1	454	2
38 Bilverkstad	405	7	59	5	15	13	290	7
39 Reparationsservice	182	7	31	13	30	3	99	8
40 Apotek	406	3	73	7	106	10	172	4
41 Bank	375	5	92	2	58	2	268	3
42 Postkontor	979	4	209	3	201	4	578	4
43-44 Skomakeri/klackbar/ skrädderi, syateljé	267	1	41	2	50	3	720	3
45 Herr- o. damfrisering	371	5	89	3	45	—	219	4
46 Tvättinrättning	126	3	30	10	26	15	102	4
47 Tvättomat, tvättstuga	47	4	10	••	12	••	15	••
48 Badinrättning	96	2	23	—	9	••	108	1
50 Besök, sjukhus	693	8	89	9	101	1	153	16
51 Besök, konvalescenthem	46	—	4	—	11	—	19	••
52 Besök, ålderdomshem	137	1	26	27	27	—	63	—
Antal inkomstenheter	1 172		202		389		910	

Tabell XII. Antal telefonkontakter med grupper av institutioner. Relativa tal

Inst. nr	Fullständiga inkomstenheter									
	Med hemarbetande vuxen					Utan hemarbetande vuxen				
	Antal kontakter					Antal kontakter				
	0	1—2	3—5	6—10	11—	0	1—2	3—5	6—10	11—
1—10	80,1	11,3	5,3	1,9	1,4	77,2	11,4	5,9	4,5	1,0
11—21	68,3	20,0	7,1	2,5	2,1	71,7	14,9	5,9	4,5	3,0
22—30	76,9	20,5	2,1	0,4	0,1	75,7	20,3	3,5	..	0,5
31—39	86,1	10,8	2,1	0,6	0,4	83,6	12,4	3,0	0,5	0,5
40—49	92,1	7,5	0,4	89,1	9,9	1,0
Inst. nr	Ofullständiga inkomstenheter									
	Med hemarbetande vuxen					Utan hemarbetande vuxen				
	Antal kontakter					Antal kontakter				
	0	1—2	3—5	6—10	11—	0	1—2	3—5	6—10	11—
1—10	88,7	6,4	3,6	0,8	0,5	86,4	9,2	4,3	0,9	1,0
11—21	85,4	11,8	1,5	1,0	0,3	82,5	13,2	2,9	0,9	0,5
22—30	88,0	11,2	0,8	89,7	9,0	1,3
31—39	94,6	4,8	0,3	0,3	..	89,1	8,5	2,1	0,3	..
40—49	95,1	4,6	0,3	95,2	4,5	0,3

BILAGA B 2

Förteckning över institutioner som ingår i undersökningen

Observerade under sex månader (1 april—30 sept.):

1. Arbetsförmedling
2. Arbetslöshetsnämnd
3. Barnavårdsnämnd/barnavårdsman
4. Familjebidragsnämnd
5. Hemhjälpnämnd
6. Socialnämnd
7. Nykterhetsnämnd
8. Byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor
9. Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunalkontor
10. Bostadsförmedling
11. El-, gas- och vattenverk
12. Renhållningsverk
13. Televerk/telestation
14. Uppbördsverk/häradsskrivare
15. Länsstyrelse/överståthållarämbete
16. Pastorsexpedition
17. Rättshjälpsanstalt
18. Skolkansli/rektorsexpedition
19. Skolläkare, -kurator, -psykolog el. skolsköterska
20. Lärare
21. Fackförening/arbetslöshetskassa

Observerade under 1 månad (1—30 sept.):

22. Stads- eller provinsialläkare
23. Privatpraktiserande läkare
24. Stads- eller distriktssköterska
25. Mödra- eller barnavårdscentral
26. Sjukhus, poliklinik (för behandling)
27. Privatpraktiserande sjukgymnast
28. Dispensär/skärbildsbyrå
29. Folktandvårdspoliklinik
30. Privatpraktiserande tandläkare
31. Rådgivningsbyrå för psykisk barna- och ungdomsvård
32. Familjerådgivningsbyrå
33. RFSU-klinik (RFSU = riksförbundet för sexuell upplysning)
34. Försäkringskassa
35. Privatpraktiserande advokat
36. Järnvägsstation (biljett- och godsexpedition)
37. Resebyrå
38. Bilverkstad el. bensinstation (ej tankning)
39. Reparationsservice (såväl i hemmet som i verkstad)

Observerade under 1 vecka (en vecka i sept.):

- 40. Apotek
- 41. Bank
- 42. Postkontor
- 43. Skomakeri/klackbar
- 44. Skrädderi/syateljé
- 45. Herr- och damfrisering
- 46. Tvättinrättning (inkl. kemtvätt)
- 47. Tvättomat, tvättstuga el.mangel
- 48. Badinrättning
- 49. Institut för hygienisk behandling, fotvård m.m.

Observerade under 1 månad (1—30 sept.):

- 50. Sjukhus
- 51. Konvalescenthem
- 52. Ålderdomshem
(för besök hos anhöriga)

BILAGA B3

P 457

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
UTREDNINGSPÄRE

Fack, Stockholm 27

UNDERSÖKNING OM
SERVICEKONTAKTER

Tilläggsformulär till P 440

Loko nr Intervju den / 1963

Intervjutid från kl. till kl.

	<table border="1" data-bbox="726 168 941 252"> <tr> <td>Puc-nr</td> <td>Up-nr</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> <p data-bbox="635 293 941 324">Urvalspersonens civilstånd ☐</p>	Puc-nr	Up-nr			<p data-bbox="984 168 1141 204">Korttyp: ☐ 1</p> <p data-bbox="1081 229 1117 247">1-5</p> <p data-bbox="1093 301 1105 318">6</p>																				
Puc-nr	Up-nr																									
	<p data-bbox="154 360 936 408">OBS! Frågorna A—E ställes ej utan överföres av loko från formuläret P 440. Tätortsgrad</p>	<p data-bbox="984 360 1117 408">för Ui: ☐</p> <p data-bbox="1093 408 1105 426">7</p>																								
<p data-bbox="79 462 103 489">A</p>	<p data-bbox="154 462 816 489">Först skulle jag be om några uppgifter om Er själv och Ert hushåll.</p> <p data-bbox="154 498 262 525">Är Ni gift?</p> <p data-bbox="154 534 563 560">Up är ogift, änka (änkling) eller frånskild</p> <p data-bbox="154 569 262 596">Up är gift</p>	<p data-bbox="984 534 996 551">0</p> <p data-bbox="984 560 1105 587">1 8</p>																								
<p data-bbox="79 636 103 663">B</p>	<p data-bbox="154 636 744 663">Har Ni några hemmavarande barn, födda 1946 eller senare?</p> <p data-bbox="154 672 852 698">Om Up är gift: Jag skall också be att få uppgift om Er makes födelseår.</p> <p data-bbox="154 707 948 756">Gör i nedanstående tablå en förteckning över inkomstenhetens sammansättning. Ange för varje person i inkomstenheten dess födelseår.</p> <table border="1" data-bbox="154 761 758 1089"> <thead> <tr> <th>Person nr</th> <th>Relation till Up</th> <th>Födelseår</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Up</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </tbody> </table>	Person nr	Relation till Up	Födelseår	1	Up	2	3	4	5	6	7	<p data-bbox="984 1057 1165 1093">för Ui: ☐</p> <p data-bbox="1105 1093 1141 1111">9-10</p>
Person nr	Relation till Up	Födelseår																								
1	Up																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
<p data-bbox="79 1155 103 1182">C</p>	<p data-bbox="154 1155 948 1182">Brukar Ni (eller Er make) arbeta i hushållet minst 4 timmar mellan kl. 8 och 17?</p> <p data-bbox="912 1191 1008 1236">Nej 0 Ja 1 11</p>																									
<p data-bbox="79 1275 103 1302">D</p>	<p data-bbox="154 1275 948 1342">Vad hade (Up) för huvudsaklig sysselsättning under veckan 1963?</p> <p data-bbox="154 1365 948 1392">Svar:</p> <p data-bbox="154 1410 948 1437">.....</p>	<p data-bbox="984 1392 1117 1428">för Ui: ☐</p> <p data-bbox="1093 1437 1105 1455">12</p>																								
<p data-bbox="79 1508 103 1535">E</p>	<p data-bbox="154 1508 310 1535">Om Up är gift:</p> <p data-bbox="154 1544 948 1616">Vad hade (Up:s make) för huvudsaklig sysselsättning under samma vecka?</p> <p data-bbox="154 1634 948 1661">Svar:</p> <p data-bbox="154 1679 948 1705">.....</p>	<p data-bbox="984 1679 1117 1714">för Ui: ☐</p> <p data-bbox="1093 1714 1105 1732">13</p>																								

1) Har Ni/Er make eller annan för Er/Er familjs räkning under tiden 1/4—30/9 1963 haft kontakt per telefon eller vid besök med någon av följande institutioner eller inrättningar?

OM JA OCH 1 KONTAKT:
Var det telefonkontakt eller besök?

OM JA OCH FLERA KONTAKTER: Hur många av dessa kontakter var telefonkontakter och hur många var besök?

			Antal besök	Antal telefonkontakter
1) Arbetsförmedling	Nej 0 Ja 1	→ st st
2) Arbetslöshetsnämnd	Nej 0 Ja 1	→ st st
3) Barnavårdsnämnd/barnavårdsman	Nej 0 Ja 1	→ st st
4) Familjebidragsnämnd	Nej 0 Ja 1	→ st st
5) Hemhjälpnämnd	Nej 0 Ja 1	→ st st
6) Socialnämnd	Nej 0 Ja 1	→ st st
7) Nykterhetsnämnd	Nej 0 Ja 1	→ st st
8) Byggnadsnämnd/stadsarkitektkontor	Nej 0 Ja 1	→ st st
9) Stadskansli/drätselkontor/fastighetskontor/kommunalkontor	Nej 0 Ja 1	→ st st
10) Bostadsförmedling	Nej 0 Ja 1	→ st st

för Ui:

14—15	

11) El- gas- och vattenverk	Nej 0 Ja 1	→ st st
12) Renhållningsverk	Nej 0 Ja 1	→ st st
13) Televerk/telestation	Nej 0 Ja 1	→ st st
14) Uppbördsverk/häradsskrivare	Nej 0 Ja 1	→ st st
15) Länsstyrelse/överståthållarämbete	Nej 0 Ja 1	→ st st
16) Pastorsexpedition	Nej 0 Ja 1	→ st st
17) Rättshjälpsanstalt	Nej 0 Ja 1	→ st st
18) Skolkansli/rektorsexpedition	Nej 0 Ja 1	→ st st
19) Skolläkare, -kurator, -psykolog el. skolsköterska	Nej 0 Ja 1	→ st st
20) Lärare	Nej 0 Ja 1	→ st st
21) Fackförening/arbetslöshetskassa	Nej 0 Ja 1	→ st st

för Ui:

16—17	

Anm.

.....

2) Ni sade tidigare att besök gjorts på

Jag skulle nu vilja ha om några ytterligare upplysningar.

FRÅGORNA STÄLLES FÖR VARJE BESÖK FÖR SIG

Kol. A	Kol. B	Kol. C	Kol. D
Vem var det som gjorde besöket?	Hur lång var väntetiden vid besöket?	Gjordes besöket en vardag eller en lördag?	Villade besöket någon olägenhet t. ex. i form av förlust av arbetsinkomst, anskaffande av barnvakt el. dyl.?

Korttyp:	Kol. A 16					Kol. B 17-19	Kol. C 20		Kol. D	Kol. E 21									
	Husmor	Hustru	Barn i familjen f. 1946 el. senare	Annan person i hushållet	Annan person utanför hushållet		Väntetid i minuter	Vardag			Lördag	Slag av olägenhet	För Ui						
	Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

2

Korttyp:

Institution

nr

14-15

Institution

nr

14-15

Institution

nr

14-15

Institution

nr

14-15

3) Har Ni/Er make eller annan för Er/Er familjs räkning under sista månaden d. v. s. från den 1/9—1/10 1963 haft kontakt per telefon eller vid besök med någon av följande institutioner eller inrättningar?

OM JA OCH 1 KONTAKT:
Var det telefonkontakt eller besök?

OM JA OCH FLERA KONTAKTER: Hur många av dessa kontakter var telefonkontakter och hur många var besök?

			Antal besök	Antal telefonkontakter
22) Stads- eller provinsialläkare	Nej 0 Ja 1	→ st st
23) Privatpraktiserande läkare	Nej 0 Ja 1	→ st st
24) Stads- eller distriktsköterska	Nej 0 Ja 1	→ st st
25) Mödra- eller barnavårdscentral	Nej 0 Ja 1	→ st st
26) Sjukhus, poliklinik	Nej 0 Ja 1	→ st st
27) Privatpraktiserande sjukgymnast	Nej 0 Ja 1	→ st st
28) Dispensär/skärmbildsbyrå	Nej 0 Ja 1	→ st st
29) Folktandvårdspoliklinik	Nej 0 Ja 1	→ st st
30) Privatpraktiserande tandläkare	Nej 0 Ja 1	→ st st

för Ui:

--	--

18—19

31) Rådgivningsbyrå för psykisk barna- och ungdomsvård	Nej 0 Ja 1	→ st st
32) Familjerådgivningsbyrå	Nej 0 Ja 1	→ st st
33) RFSU-klinik (RFSU = riksförbundet för sexuell upplysning)	Nej 0 Ja 1	→ st st
34) Försäkringskassa = sjukkassa	Nej 0 Ja 1	→ st st
35) Privatpraktiserande advokat	Nej 0 Ja 1	→ st st
36) Järnvägsstation (biljett- och godsexp.)	Nej 0 Ja 1	→ st st
37) Resebyrå	Nej 0 Ja 1	→ st st
38) Bilverkstad el. bensinstation (ej tankning)	Nej 0 Ja 1	→ st st
39) Reparationsservice (såväl i verkstad som i hemmet)	Nej 0 Ja 1	→ st st

för Ui:

--	--

20—21

Anm.

4) Ni sade tidigare att besök gjordes på

Jag skulle nu vilja ha om några ytterligare upplysningar.

FRÅGORNA STÄLLES FÖR VARJE BESÖK FÖR SIG

Kol. A
Vem var det som gjorde besöket?

Kol. B
Hur lång var väntetiden vid besöket?

Kol. C
Gjordes besöket på en lördag, söndag eller en vanlig veckodag?

Kol. D
Väljade besöket någon olägenhet t. ex. i form av förlust av arbetsinkomst, anskaffande av barnvakt el. dyl.?

Kol. A 16	Kol. B 17-19			Kol. C 20			Kol. D	Kol. E 21											
	Humor	Hustrar	Barn i familjen f. 1946 el. senare	Annat person i hushållet	Annat för hushållet	Väntetid i minuter			Vardag	Lördag	Söndag								
Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	min	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Korttyp: 2

Institution

nr 14-15

Institution

nr 14-15

Institution

nr 14-15

Institution

nr 14-15

För U_i

Slag av olägenhet

5) Har Ni/Er make eller annan för Er/Er familjs räkning under sista veckan d. v. s. från den 1963 haft kontakt per telefon eller vid besök med någon av följande inrättningar?

OM JA OCH 1 KONTAKT:
Var det telefonkontakt eller besök?

OM JA OCH FLERA KONTAKTER: Hur många av dessa kontakter var telefonkontakter och hur många var besök?

		Antal besök	Antal telefonkontakter
40) Apotek	Nej 0 Ja 1 → st st
41) Bank	Nej 0 Ja 1 → st st
42) Postkontor	Nej 0 Ja 1 → st st
43) Skomakeri/klackbar	Nej 0 Ja 1 → st st
44) Skrädderi/syateljé	Nej 0 Ja 1 → st st
45) Herr- och damfrisering	Nej 0 Ja 1 → st st
46) Tvättinrättning (inkl. kemtvätt)	Nej 0 Ja 1 → st st
47) Tvättomat, tvättstuga el. mangel	Nej 0 Ja 1 → st st
48) Badinrättning	Nej 0 Ja 1 → st st
49) Institut för hygienisk behandling, fotvård m. m.	Nej 0 Ja 1 → st st

för Ui:

22-23	

Anm.
.....

Frågorna ställas endast om besök gjorts enl. fråga 5.

6) Ni sade tidigare att besök gjorts på

Jag skulle nu vilja be om några ytterligare upplysningar.

FRÅGORNA STÄLLES FÖR VARJE BESÖK FÖR SIG

Kol. A	Kol. B	Kol. C	Kol. D
Vem var det som gjorde besöket?	Hur lång var väntetiden vid vardag eller besöket?	Gjordes besöket en vardag eller en lördag?	Villade besöket någon olägenhet t. ex. i form av förlust av arbetsinkomst, anskaffande av barnvakt el. dyl.?

Institution	nr	Husmor	Husfar	Barn i familjen t. 1946 el. senare	Annat person i hushållet	Annat person utanför hushållet	Kol. A 16		Kol. B 17-19		Kol. C 20	Kol. D	Kol. E 21
							Väntetid i minuter	Slag av olägenhet					
							Husmor		Väntetid i minuter		Slag av olägenhet		För Ui
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 1		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 2		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 3		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 4		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Besök 5		1	2	3	4	5	1	min	1	2	0	1 2 3 4 5 6 7 8 9	

Korttyp:

Institution

Institution

Institution

Institution

7) Har Ni/Er make eller annan för Er/Er familjs räkning hälsat på någon under tiden 1/9—1/10 1963 på någon av följande inrättningar?

OM JA: Hur många besök har gjorts under den tiden?

- 50) Sjukhus Nej 0 Ja 1 → st
- 51) Konvalescenthem Nej 0 Ja 1 → st
- 52) Ålderdomshem Nej 0 Ja 1 → st

Anm.

nr.

postnummer

nr.

postnummer

nr.

postnummer

nr.

postnummer

nr.

postnummer

Frågorna ställes endast om besök gjorts enl. fråga 7.

8) Ni sade tidigare att besök gjorts på

Jag skulle nu vilja ha om några ytterligare upplysningar.

FRÅGORNA STÄLLES FÖR VARJE BESÖK FÖR SIG

Kol. A

Vem var det som gjorde besöket?

Kol. B

Gjordes besöket på en lördag, söndag eller en vanlig veckodag?

Kol. C

Vällade besöket någon oälggenhet t. ex. i form av förlorad arbetsinkomst, anskafande av barnvakt el. dylikt?

	Kol. A 16				Kol. B 20			Kol. C	Kol. D 21									
	Hustrar	Barn i familjen t. 1946 el. senare	Annat person i hushållet	Annat person utanför hushållet	Var dag	Lördag	Söndag											
Besök 1	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 4	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 5	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 1	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 2	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Besök 3	1	2	3	4	5	1	2	3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Korttyp:

Institution

nr

14-15

Institution

nr

14-15

Institution

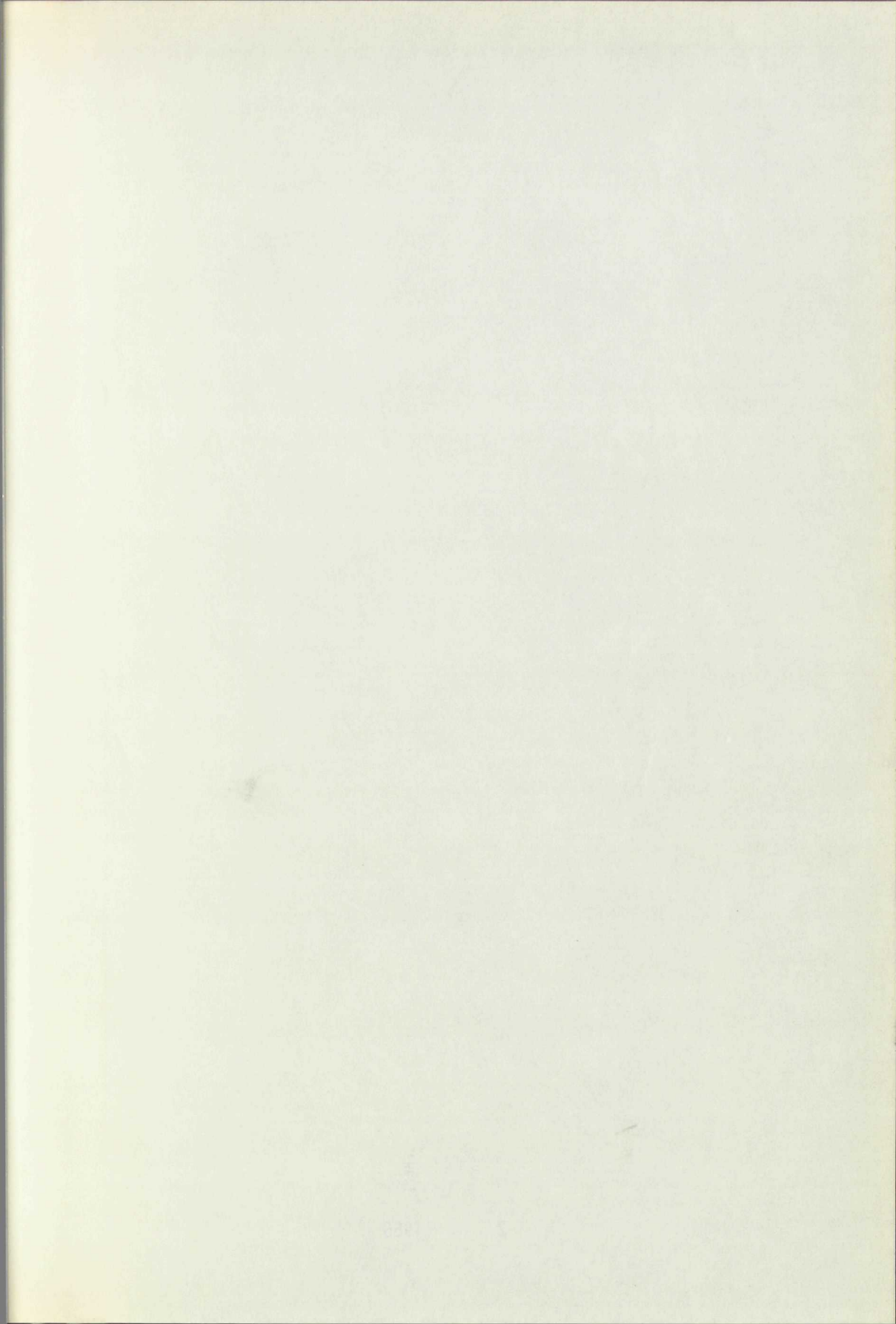
nr

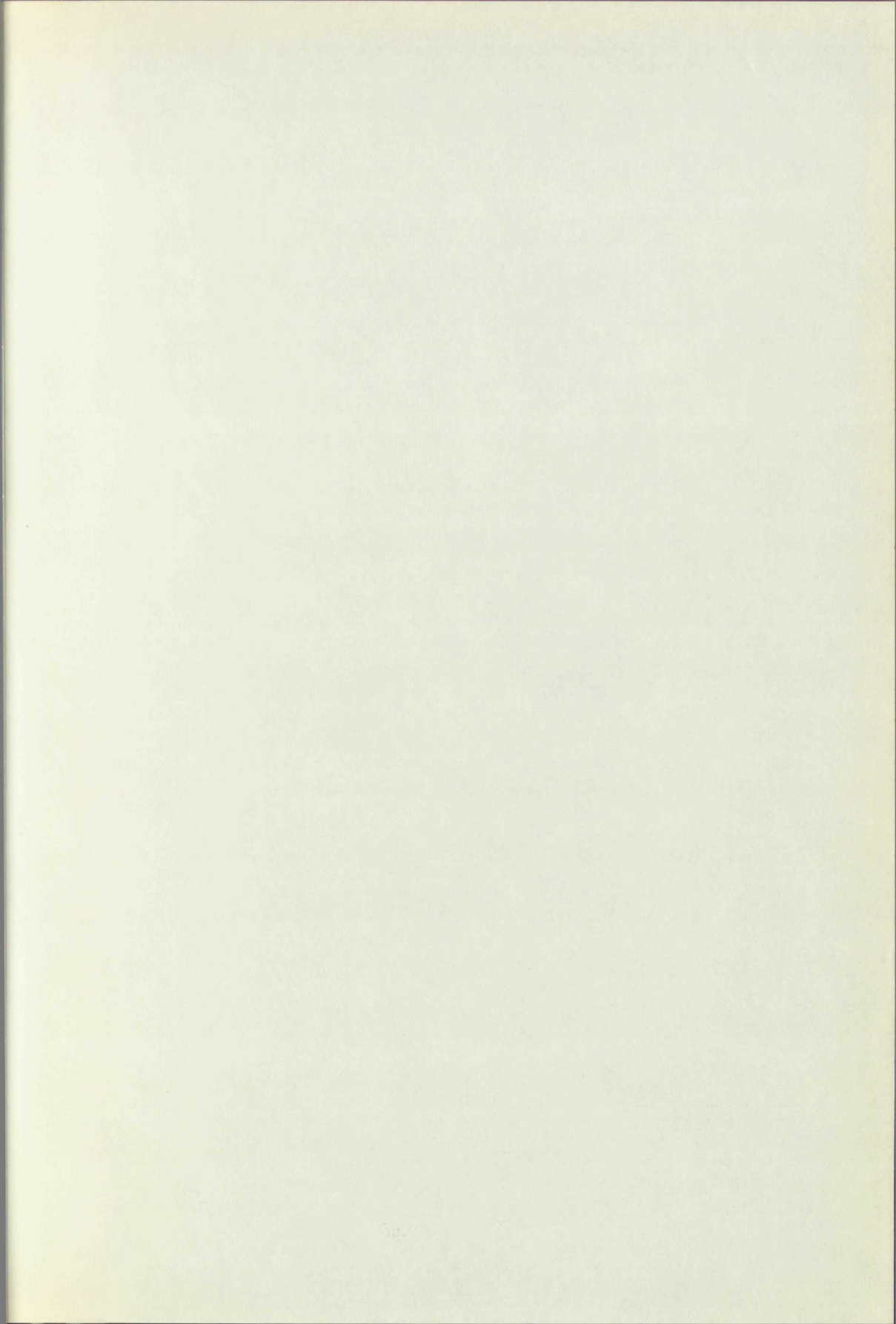
14-15

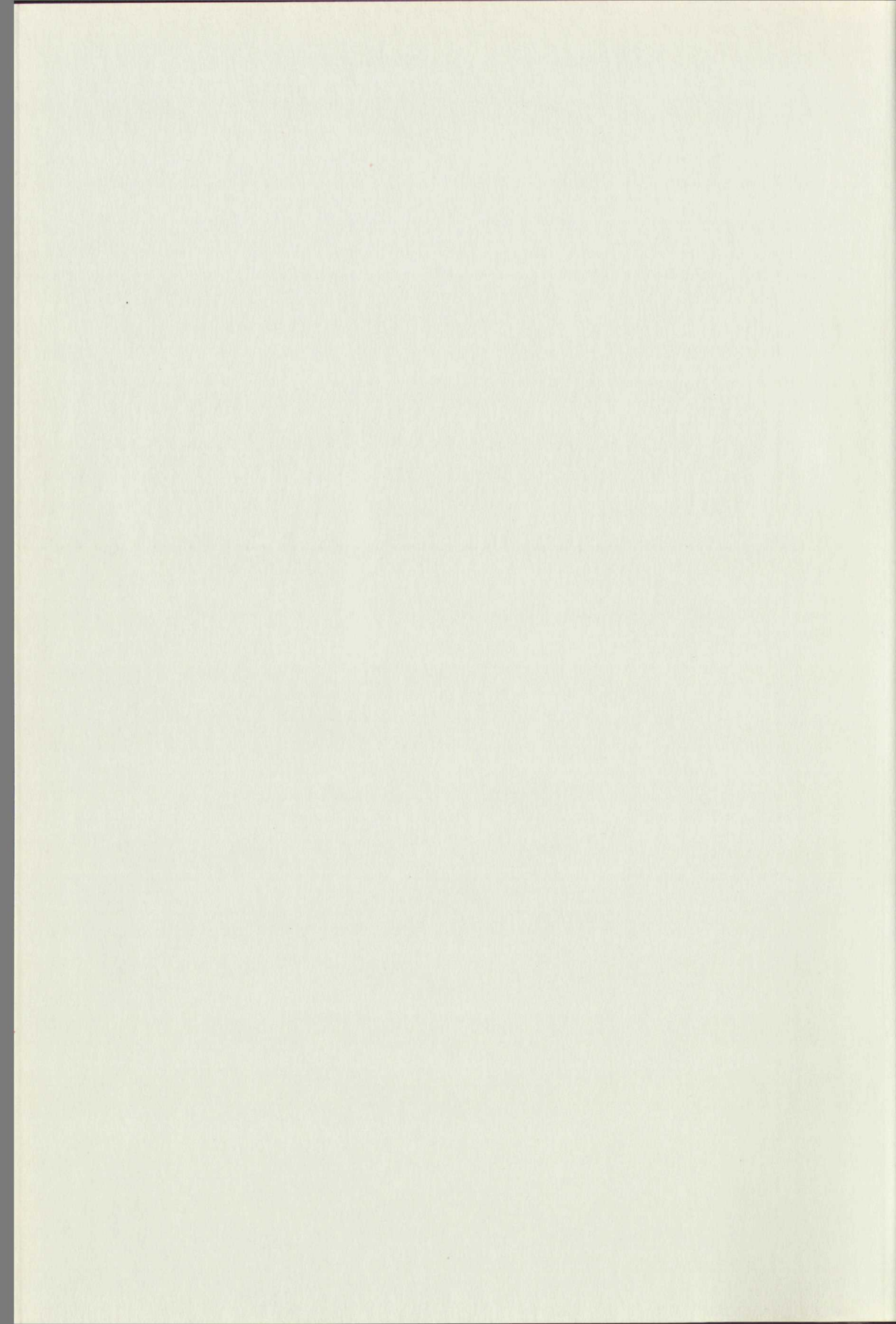
Institution

nr

14-15

NORDISK UDREDNINGSSERIE (NU) 1965

1. Transportekonomisk forskning i Norden.
3. Enkelte mellomriksveger mellom Norge og Sverige.
4. Forskning af international politik.
5. Afro-asiatiske studier i Norden.
6. Utbildning av sjukhusadministratörer i Norden.
7. Nordisk forskningskonferens i Helsingfors.

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1965

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Sammanställning av remissyttranden över författningsutredningens förslag till ny författning. Del 1. Allmänna uttalanden samt 1 och 2 kap. i förslaget till regeringsform. [2] Del 2. Kap. 3, 4 och 5 i förslaget till regeringsform. [3] Del 4. Kap. 7, 8, 9 och 10 i förslaget till regeringsform samt övergångsbestämmelserna. [34] Del 5. Förslaget till riksdagsordning. [37]
Rättegångshjälp. [13]
Godtrosförvärv av lösöre. [14]
Fastställande av faderskapet till barn utom äkten-skap. [17]
Fartygs befälhavare. Gemensamt haveri och dispasch. Ansvarsbestämmelser m. m. [18]
Dagstidningarnas ekonomiska villkor. [22]
Ändringar i ensittarlagen m. m. [26]
Pensionsstiftelser II. [41]
Författningsfrågan och det kommunala sambandet. [54]
Radioansvarighetslag. [58]
Mönsterskydd. [61]
Riksdagens justitieombudsmän. [64]

Utrikesdepartementet

Sveriges sjöterritorium. [1]

Försvarsdepartementet

Soldathemsverksamheten. [52]

Socialdepartementet

Tandvårdsförsäkring. [4]
Institutet för arbetshygien och arbetsfysiologi. [24]
Hälsa- och socialvårdens centrala administration. [49]
Mentalsjukhusens personalorganisation. Del II. Målsättning och utformning. [50]
Barn på anstalt. [55]
Samordnad rehabilitering. Del 3. Rehabiliteringsinsatser i näringslivet. [57]
Vissa pensionsfrågor. [62]
Hemarbete och servicekontakter. [65]

Kommunikationsdepartementet

Skånes och Hallands vattenförsörjning. [8]
Friluftslivet i Sverige. Del II. Friluftslivet i samhällsplaneringen. [19]
1960 års radioutredning. 1. Radions och televisionens framtid i Sverige I. Bakgrund och förutsättningar, programfrågor. Organisations- och finansieringsfrågor. [20] 2. Radions och televisionens framtid i Sverige II. Bildnings- och undervisningsverksamhet. Forskningsfrågor. [21]
Vägmärken. [33]

Nykterhet i trafik. [35]
Körkortet och trafikutbildningen. [42]
Statens trafikverk. [43]
Radiolag. [46]
Statens vägverk. [47]
Arbets- och arbetsinspektion för vägtrafiken. [48]

Finansdepartementet

Mättenheter. [5]
Uppbördsfrågor. [23]
Nytt skattesystem. Remissyttranden. [28]

Ecklesiastikdepartementet

Antikvitetskollegiet. [10]
1963 års universitets- och högskolekommitté 1. Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader I. [11] 2. Utbyggnaden av universitet och högskolor. Lokalisering och kostnader II. Specialutredningar. [12]
De svenska utlandsförsamlingarnas ekonomi. [15]
1960 års lärarutbildningssakkunniga III. 1. Studieplaner för lärarutbildning. [25] 2. Lärarutbildningen IV: 1. [29] 3. Lärarutbildningen IV: 2. [30] 4. Specialundersökningar om lärarutbildning V. [31]
Fackutbildning i automatisk databehandling. [56]
Kyrklig beredskap. [59]
Vuxenutbildning i gymnasium och fackskola. [60]
Lokaler för ungdomsverksamhet. [63]

Jordbruksdepartementet

Ny jordförvärvslag. [16]
1960 års jordbruksutredning. 1. De svenska jordbruksprodukternas distributions- och marginalförhållanden. [27]
Stöd åt hästaveln. [44]

Handelsdepartementet

Sveriges släktnamn 1965. [36]
Beredskap mot oljeskador. [45]

Inrikesdepartementet

Kommunalrättskommittén VI. Om den kommunala självstyrelsens lokala förankring. [6] VII. Kommunala bolag. [40]
Praktik- och feriearbetsförmedling. [7]
Arbetsmarknadspolitik. [9]
Höjd bostadsstandard. [32]
Affärstidsutredningen. 1. Affärstiderna. Del I. Motiv och lagförslag. [38] 2. Affärstiderna. Del II. Konsumentundersökning. [39]
Gemensamma bostadsförmedlingar. [51]
Polisutbildningen. [53]